

MAPA ZACHODNIOPOMORSKIEGO RYNKU PRACY

Część II

Koszalin 2008

Projekt finansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego

Spis treści

WSTĘP	5
-------------	---

OPINIE I OCZEKIWANIA LOKALNYCH PARTNERÓW RYNKU PRACY	7
--	---

1. Powiat białogardzki	18
2. Powiat choszczeński	20
3. Powiat drawski	22
4. Powiat goleniowski	24
5. Powiat gryfiński	26
6. Powiat gryfiński	28
7. Powiat kamieński	29
8. Powiat kołobrzeski	31
9. Powiat koszaliński	34
10. Powiat łobeski	36
11. Powiat myśliborski	37
12. Powiat policki	39
13. Powiat pyrzycki	41
14. Powiat sławieński	43
15. Powiat stargardzki	45
16. Powiat szczecinecki	47
17. Powiat świdwiński	49
18. Powiat wałecki	50
19. Szczecin, Koszalin, Świnoujście	52

CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘBIORSTW FUNKCJONUJĄCYCH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W LATACH 2004 – 2006	57
---	----

1. Liczba podmiotów gospodarczych w Polsce i województwie zachodniopomorskim w latach 2004-2006	58
2. Stan i prognoza rozwoju gospodarczego województwa zachodniopomorskiego	63

ZMIANY STRUKTURY SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ A ZACHODNIOPOMORSKI RYNEK PRACY	75
--	----

1. Potencjalna podaż siły roboczej i osoby wchodzące na rynek pracy	75
2. Ludność w wieku produkcyjnym oraz mobilni zawodowo	86
3. Mobilni zawodowo	88
4. Udział osób starszych w bezrobociu	89
5. Przeszłość zawodowa bezrobotnych	96
6. Struktura wykształcenia bezrobotnych	97
7. Pracujący i zatrudnieni	106
8. Potencjał edukacyjny w regionie	109
9. Obciążenia emerytalne	113
10. Migracje ludności	116

WSTĘP

Zespół Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy (ZORP) przygotował niniejszą publikację jako drugą część opracowania pod tytułem „Mapa zachodniopomorskiego rynku pracy”. Przedstawiony raport obejmuje bardzo szeroki zakres tematyczny. Znalazły się w nim zarówno charakterystyka wszystkich 21 powiatów województwa zachodniopomorskiego, jak i informacje dotyczące przedsiębiorców na tym terenie oraz analiza zachodzących zmian społeczno- demograficznych.

W „Mapie zachodniopomorskiego rynku pracy. Część II” znalazły się nie tylko wtórne dane statystyczne, ale również wnioski i informacje z badań przeprowadzonych na zlecenie Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy.

Publikacja została podzielona na trzy części, z których każda porusza inne zagadnienie.

Pierwsza część zawiera charakterystykę każdego z zachodniopomorskich powiatów oraz wnioski ze spotkań organizowanych przez ZORP.

Opis każdego z powiatów pochodzi z badania „Analiza danych wtórnych dla powiatów województwa zachodniopomorskiego w latach 1999-2006” zleconego przez ZORP firmie Pomorska Akademia Kształcenia Zawodowego Sp. z o. o. w Szczecinie. Badanie to zostało przeprowadzone w 2007 roku, a jego głównym celem było określenie stopnia rozwoju społeczno- gospodarczego powiatów, wskazanie ich silnych i słabych stron (wykorzystano w nim również analizę SWOT) oraz wskazanie dróg ich dalszego rozwoju.

W części tej zawarte są również wnioski ze spotkań, jakie ZORP organizowało w każdym z powiatów. Uczestniczyli w nich przedstawiciele Powiatowych Urzędów Pracy, szkół, lokalnych przedsiębiorców oraz wszelkich instytucji działających na rynku pracy i edukacji. Dyskusje z nimi pomogły nam zrozumieć specyfikę każdego z powiatów, poznać jego osiągnięcia i mocne strony, jak również problemy oraz lokalne potrzeby.

Część druga dotyczy zachodniopomorskich przedsiębiorców- znajdują się tam informacje o liczbie i strukturze firm i osób prowadzących własną działalność gospodarczą w latach 2004-2006. Są to informacje uzyskane na podstawie wtórnych danych ilościowych, wybrane i wyselekcjonowane w poszczególne bloki tematyczne.

Rozdział ten zawiera również wnioski z badania „Stan i prognoza rozwoju gospodarczego województwa zachodniopomorskiego”, które na zlecenie ZORP został przeprowadzone już trzykrotnie. Badaniem zostali objęci przedsiębiorcy województwa, którzy wypowiedzieli się na temat sytuacji społeczno-gospodarczej województwa oraz kondycji zachodniopomorskich firm. Wyniki badań przedstawiono na wykresach, co sprawia, iż są one bardziej czytelne i przejrzyste.

W **części trzeciej** znalazła się analiza wpływu zmian społeczno- demograficznych na rynek pracy w województwie zachodniopomorskim. Zawarto tu wiele danych statystycznych dotyczących demografii mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, takich jak struktura wiekowa, struktura wykształcenia czy struktura bezrobocia. W części tej analizie poddano pracujących i zatrudnionych oraz osoby bezrobotne. Poruszono problematykę mobilności zawodowej i migracji zarobkowych mieszkańców województwa oraz ich wpływ na sytuację na lokalnych i regionalnych rynkach pracy. Informacje zawarte w tej części

są interpretacją wtórnych danych statystycznych pochodzących głównie z baz danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

„Mapa zachodniopomorskiego rynku pracy. Część II” uzupełnia poprzednią publikację ZORP i razem z nią tworzy obraz lokalnego rynku pracy. Szersze spojrzenie na rynek pracy, a więc również na edukację, przedsiębiorców czy lokalne instytucje, pozwala zauważyć jego wielowymiarowość, a więc przenikanie się wielu sfer życia. Wszystko to pozwala nam uzyskać obraz sytuacji w województwie zachodniopomorskim pod kątem społecznym, gospodarczym, edukacyjnym czy demograficznym.

Bardzo wielu informacji dostarczają nam charakterystyki poszczególnych powiatów. Dzięki nim możemy poznać mocne i słabe strony tych jednostek oraz dowiedzieć się, jaka jest specyfika każdego z lokalnych rynków.

OPINIE I OCZEKIWANIA LOKALNYCH PARTNERÓW RYNKU PRACY

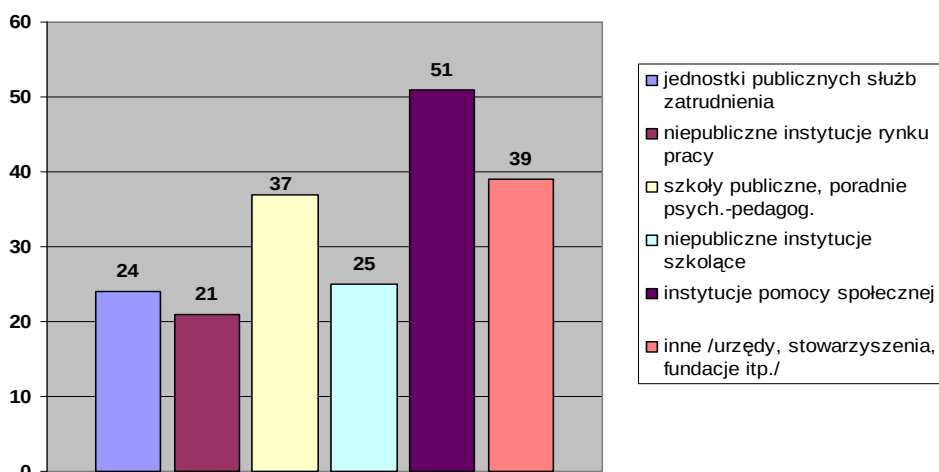
Opracowanie Tomasz Siuchta

Podstawowym zadaniem Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy w Koszalinie /ZORP/ jest prowadzenie i koordynacja badań i analiz dotyczących kluczowych obszarów regionalnego rynku pracy i środowiska gospodarczego. Pomocne w tym są prowadzone kompleksowe projekty badawcze bazujące przede wszystkim na badaniach pierwotnych w terenie, a także na informacjach/badaniach wtórnych uzyskiwanych od instytucji. Między innymi w tym celu, od początku roku w miastach powiatowych województwa zachodniopomorskiego odbywają się spotkania robocze z przedstawicielami samorządu, urzędów pracy, poradni psychologiczno-pedagogicznych, ośrodków pomocy społecznej, publicznymi i niepublicznymi placówkami szkolnymi, pracodawcami, etc. etc., w wyniku, których beneficjenci określają interesujący ich zakres badań, zgłaszają zapotrzebowanie na konkretne informacje, a także poruszają aktualne problemy społeczno-gospodarcze pojawiające się na danym obszarze. Od początku 2007 roku zespół ZORP odbył 22 spotkania w następujących powiatach /w niektórych powiatach po 2 i więcej spotkań/;

Subregion koszaliński		Subregion szczeciński	
Świdwin	14.02	Stargard Szczeciński	19.02
Sławno	16.02	Police	21.03
Drawsko Pomorskie	7.03	Kamień Pomorski	23.03
Wałcz	15.03	Gryfino	18.04
Koszalin	16.03 i 12.09	Myślibórz	23.04
Kołobrzeg	3.09	Pyrzyce	25.04
Szczecinek	5.09	Szczecin	25 i 26.09 oraz 6.11
Białogard	10.09	Świnoujście	3.10
		Goleniów	15.10
		Choszczno	17.10
		Łobez	24.10

Jednym z rezultatów bezpośrednich tego typu spotkań jest nawiązywanie a następnie podtrzymywanie kontaktów z lokalnymi instytucjami i organizacjami w celu promocji projektu oraz informowania lokalnej społeczności o jego realizacji. Spotkania te cieszą się dużą popularnością /od 2005 r. około 400 uczestników, z tego 197 w roku 2007/ i wg beneficjentów stwarzają możliwość do swobodnego dialogu, wymiany opinii i przedstawienia dotychczasowych dokonań w rozwiązywaniu problemów związanych nie tylko z rynkiem pracy.

Liczba podmiotów biorących udział w spotkaniach w 2007 r.

Najczęściej omawiane zagadnienia można ująć w trzech kategoriach:

- edukacja
- bezrobocie
- pracodawcy

Systematycznie poruszaniem i wskazywanym jako ważny ze względu na wybory zawodowe jest brak łatwego i szerokiego /zarówno w szkołach jak i PUP/ dostępu do doradców zawodowych, których liczba jest niewspółmiernie niska w stosunku do zapotrzebowań zgłaszanych przez uczniów i osoby bezrobotne. Potwierdzają to badania przeprowadzone na zlecenie ZORP, z których wynika, że w szkołach gimnazjalnych niewiele ponad 34% uczniów korzystało z usług doradztwa zawodowego /w tym 22% przypada na poradnie psych.-pedagog./, zaś w przypadku szkół ponadgimnazjalnych odsetek ten wyniósł tylko 23%. Konsekwencją tego jest to, że osoby młode nie mają motywacji ani chęci podjęcia działań w kierunku planowania ścieżki kariery zawodowej czego odzwierciedleniem jest m.in. sytuacja obserwowana już na poziomie szkół ponadgimnazjalnych, gdzie młodzież przerywa naukę między innymi ze względu na możliwość podjęcia pracy za granicą. Praca, która w zamyśle miała być zagranicznym wyjazdem sezonowym nierzadko staje się pracą stałą, zaś zamiar kontynuowania nauki i ukończenia szkoły/studiów zostaje przesunięty na bliżej nieokreśloną przyszłość. Ze wskazań respondentów badań wynika, że bardzo często wyboru szkoły oraz dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej dokonują rodzice ucznia, co w wielu przypadkach już na starcie skazuje na wybór zawodu, niezgodnego z umiejętnościami i osobowością ucznia. Rozwiązaniem byłoby zatrudnienie w każdej szkole począwszy od gimnazjum wykwalifikowanych doradców zawodowych, których zadania wykonują obecnie najczęściej pedagodzy szkolni. W chwili obecnej brak jest wystarczającej ilości wykształconej i doświadczonej kadry a także niezbędnych funduszy. Powiatowe Urzędy Pracy w najlepszym przypadku zatrudniają dwóch doradców zawodowych, którym nadmiar obowiązków i zajęć pozwala jedynie na pojedyncze spotkania w klasach kończących edukację w danej szkole. Pomocnym mogłoby się okazać tworzenie Gminnych Centrów Informacji, które po części mogłyby przejąć rolę doradców zawodowych,

przygotować uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych do świadomego wejścia na rynek pracy oraz zwiększyć szanse absolwentów na zdobycie pierwszego doświadczenia zawodowego.

Kolejnym istotnym problemem, na który zwrócili uwagę beneficjenci jest niedopasowanie kierunków kształcenia do zmieniających się potrzeb regionalnego rynku pracy. Powiaty, które przede wszystkim prowadzą szkoły ponadgimnazjalne, nie są w stanie precyzyjnie powiązać kształcenia zawodowego z potrzebami zgłaszanymi przez lokalne rynki pracy. W efekcie sieć szkół zawodowych jest przypadkowa. W dalszym ciągu zauważalna jest tendencja do podejmowania nauki głównie w szkołach ponadgimnazjalnych kończących się maturą /przede wszystkim „ogólniaki”/. Związane jest to z negatywnym stereotypem odnoszącym się do szkół zawodowych. Niemniej pracodawcy wysyłają silny sygnał zgłaszając stale rosnące zapotrzebowanie na pracowników budowlanych oraz pracowników z wykształceniem technicznym i inżynierskim. Niestety nadal są likwidowane szkoły zawodowe i warsztaty szkolne, zaś istniejące często wyposażone są w stare urządzenia z lat 80-tych ub. wieku do praktycznej nauki zawodu. Przystosowanie posiadanej bazy warsztatowo-szkoleniowej do obowiązujących standardów przekracza możliwości finansowe placówek szkolnych. Także współpraca szkoła-przyszły pracodawca /system dualny/ pozostawia wiele do życzenia z uwagi na fakt, że szkoła uczy jedynie teoretycznych podstaw zaś pracodawcy, którzy dużo wymagają od ucznia/praktykanta sami nie stwarzają możliwości przygotowania przyszłego pracownika. Absolwenci zatrudnieni tuż po ukończeniu szkoły muszą część czasu poświęcić na nabycie praktycznych umiejętności zawodowych oraz na zapoznanie się z kulturą pracy. Dodatkowym utrudnieniem jest to, że szkoły zawodowe kształcą bez tzw. uprawnień do zawodu, przez co pracodawca /lub pracownik/ musi we własnym zakresie postarać się o wymagane uprawnienia – uzyskiwane w ramach odpłatnych i często zewnętrznych egzaminów. W powiatach widoczny jest brak przepływu informacji pomiędzy szkolnictwem a rynkiem pracy. Zauważono, że dużym zainteresowaniem młodzieży szkolnej cieszą się targi/giełdy pracy stwarzające możliwość poznania lokalnego rynku pracy, zapoznania się z ofertami pracy i bezpośredniego kontaktu z pracodawcami. Beneficjenci zwracają także uwagę na potrzebę utworzenia i aktualizowania danych dotyczących trendów na zachodniopomorskim rynku pracy oraz orientacyjne ustalenie zapotrzebowania na dane zawody w przyszłości. Należy zwrócić uwagę, by prognozy „wybiegały” w przyszłość co najmniej o czas równy edukacji w danej dziedzinie. Jednakże należy mieć na względzie fakt, że 96% działających w naszym regionie podmiotów gospodarczych to firmy małe, zatrudniające do 9 pracowników /a najczęściej jest to jednoosobowa działalność gospodarcza/, gdzie właścicielom tych firm trudno jest określić jaki będzie profil jego działalności za 3-5 lat, czy dotychczasowy kierunek będzie rozwojowy, czy będzie inwestował. Są to z reguły firmy bardzo elastyczne, szybko reagujące na zmiany zachodzące na rynku – stąd też trudno w tym przypadku trafnie wyrokować o trendach na poziomie lokalnym. Na potrzeby prognozowania wskazane jest również stworzenie takiej metodologii przez ministerstwo, która miałaby zastosowanie w praktyce bez błędnych wskazań. Obecnie stosowana jednowarstwowa, na poziomie 6 cyfrowym /PKD/ i przy obecnym określeniu wag, w pewnych przypadkach wskazuje wielokrotnie większe zapotrzebowanie na pracowników w danym zawodzie niż w rzeczywistości.

O ile w pierwszym półroczu br. najczęściej zgłaszanym tematem było zagadnienie związane z brakiem lub ograniczonym dostępem do doradców zawodowych, o tyle w II półroczu najczęściej podnoszoną kwestią było występowanie osób długotrwale bezrobotnych. Beneficjenci zgodnie zauważają, że jest to grupa bardzo trudna do zaktywizowania zawodowego i nie wynika to bynajmniej z braku ofert pracy. Według przedstawicieli PUP i opieki społecznej grupę tą charakteryzuje zmniejszająca się z upływem czasu motywacja do podjęcia pracy oraz niska kultura pracy, co prowadzi do stopniowej marginalizacji społecznej. Efektem tego może być pauperyzacja jednostki /nie wszyscy rejestrują się w PUP/ i jego rodziny, izolacja społeczna, brak wiary

w siebie i swoje umiejętności co może skutkować zagrożeniami patologicznymi. Uczestnicy spotkań zgłaszają potrzebę opracowania i uruchomienia programów pomagającym długotrwale bezrobotnym nie tyle pracę znaleźć, co umożliwiającym przełamanie wewnętrznej niemocy i na nowo nauczyć ich kultury pracy. Według beneficjentów kluczem do tego jest chęć wspólnego działania zarówno ze strony bezrobotnych jak i PUP/CIS/KIS, psychologów oraz pracodawców. Tego typu działania z powodzeniem były już stosowane na terenie województwa zachodniopomorskiego i przyniosły wymierne korzyści. Przykładem mogą być powiaty: Łobez i Goleniów, gdzie odpowiednio prawie 80% i 60% uczestniczących w programie bezrobotnych pracę nie tylko znalazło ale i ją utrzymało. Według specjalistów termin 3-4 miesięczny jest okresem, w którym bezrobotni pozbywają się starych nawyków.

Uczestnicy spotkań zwrócili także uwagę na występujący paradoks polegający na nieopłacalności podjęcia pracy. Wynika on z tego, że wachlarz świadczeń otrzymywanych z opieki społecznej i gmin /np. dopłaty mieszkaniowe/ często przewyższa proponowane przez pracodawców wynagrodzenie. Gdy podjęcie pracy związane jest z dojazdem dodatkowym kosztem stają się dojazdy i czas na nie poświęcony. Kolejnym „kosztem” jest dla bezrobotnego rezygnacja z podejmowania „pracy na czarno” z uwagi na brak czasu poświęcony na stałą pracę. Niepokojący jest również fakt, małej efektywności szkoleń i przekwalifikowań, między innymi dlatego, że osoby biorące udział w kursach organizowanych przez PUP często po ich ukończeniu wyjeżdżają z Polski. Jest to mało korzystna sytuacja ponieważ inwestuje się w osoby, które nie będą pracować na terenie powiatu przyczyniając się do jego rozwoju. Dzieje się tak, ponieważ osoba bezrobotna nie jest zobowiązana do podjęcia pracy, zaś umowę o zatrudnieniu w przyszłości kursanta, podpisuje tylko pracodawca. Według przedstawicieli PUP ten stan rzeczy można by zmienić wprowadzając umowy trójstronne z konsekwencjami dla wszystkich ze stron w przypadku niedopełnienia warunków wynikających z umowy. W ten sposób kursant byłby niejako zobowiązany do „odpracowania” tego, co zostało włożone w jego wyszkolenie. Dużym problemem zgłaszanym zarówno przez pracodawców jak i bezrobotnych jest brak sprawnej i niezawodnej komunikacji pomiędzy poszczególnymi miejscowościami. Dotyczy to przede wszystkim obszarów wiejskich, gdzie wprawdzie rozproszenie potencjalnych pracowników jest największe, ale z drugiej strony są to obszary najbardziej narażone na długotrwale bezrobocie i wykluczenie społeczne.

Zagadnieniem często poruszającym przez pracodawców są bariery ograniczające rozwój podmiotów gospodarczych. Z reguły są to zagadnienia dotyczące rozwiązań systemowych typu wszystkie koszty pracy /w szczególności ZUS/, restrykcyjny system podatkowy i nadmiernie skomplikowane prawo gospodarcze. Na poziomie lokalnym w ostatnim okresie pracodawcy w większym stopniu skarżą się na brak pracowników. Po części wynika to z faktu, że pewien odsetek pracodawców ma „złą opinię na rynku”, na którą zapracowali sobie nieodpowiednim traktowaniem pracowników, brakiem gwarancji właściwych warunków pracy, zaległościami finansowymi i przekonaniem, że chętnych do pracy przy wysokim bezrobociu nie zabraknie. Z powodu braku kadry część przedsiębiorców zmuszona jest ograniczać własną działalność, odnotowano przypadki zamykania firm /w szczególności dot. to sektora budowlanego/. Z drugiej strony należy wspomnieć, że proponowane stawki znacznie odbiegają od zarobków „zadowolających” pracownika, zaś duża część ofert pracy dot. wyłącznie pracy sezonowej /rolnictwo i turystyka/. Zdziwieniem może napawać to, że niektórzy pracodawcy poszukują już nie tylko wykwalifikowanej i doświadczonej kadry pracowniczej, ale także osób chętnych do pracy, gotowych do przeszkolenia i godzących się na transport organizowany przez pracodawcę. Taka sytuacja występuje np. w Goleniowie /GPP/ i Kołobrzegu, skąd pracodawcy zatrudniają pracowników odpowiednio ze Szczecina i Koszalina. Wskazuje to na nierównomierny poziom regionalnego rozwoju gospodarczego, którego przyczyną część pracodawców upatruje w braku spójnej polityki regionalnej w województwie. Niektórzy przedstawiciele pracodawców obecni na spotkaniach krytykowali brak

sprecyzowanych strategii rozwoju poszczególnych powiatów. Wskazywano na konieczność opracowania planów inwestycyjnych regionów, planów zagospodarowania przestrzennego, inicjowanie i wspieranie działań promujących przedsiębiorczość. Pojawił się także zarzut, iż lokalne samorządy zbyt słabo lobbują na rzecz rozwoju lokalnego i zbyt słabo go wspierają. Z badań zleconych przez ZORP nt działalności proinwestycyjnych i prorozwojowych wynika, że tylko 25% gmin posiada plan zagospodarowania przestrzennego, zaś 30% gmin nie posiada bądź też jest na etapie opracowywania planów inwestycyjnych. Planowane działania inwestycyjne na najbliższe lata /2007-2012/ ograniczają się najczęściej do budowy sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, budowy i remontów dróg, świetlic wiejskich i ośrodków sportowych. Między innymi stąd też zgłaszane jest większe zapotrzebowanie na pracowników budowlanych oraz operatorów maszyn i urządzeń.

Wszyscy beneficjenci zwrócili uwagę na konieczność usprawnienia przepływu informacji pomiędzy służbami zatrudnienia, opieką społeczną, oświatą i pracodawcami. Konieczne jest takie usprawnienie sposobów i form kontaktów by były one jak najmniej czasochłonne i jednocześnie efektywne. Według uczestników biorących udział w seminariach, tego typu spotkania są doskonałą formą i okazją do bezpośredniej wymiany poglądów i informacji, zapoznania się z ofertą poszczególnych instytucji, a także forum na którym można poznać wprowadzone i sprawdzone już programy i procedury dotyczące chociażby „wychodzenia” z długotrwałego bezrobocia. Spotkania te są także okazją do nawiązania bezpośredniego i niezobowiązującego kontaktu na linii pracodawca – instytucje publiczne.

Reasumując, na chwilę obecną stwierdzić można, że najbardziej palącym problemem jest zjawisko długotrwałego bezrobocia i związane z nim istnienie tzw. „błędnego koła”. Pracodawcy zgłaszają wolne miejsca pracy do PUP, gdzie 60% stanowią długotrwale bezrobotni, którzy skierowani do pracy „na sucho” nie odpowiadają wymaganiom pracodawcy i są z powrotem odsyłani do PUP. PUP aktywizuje bezrobotnych poprzez szkolenia, prace interwencyjne – po zakończeniu, których bezrobotni albo nie podejmują dalszej pracy albo wyjeżdżają za pracę za granicę. W konsekwencji pracodawca nadal pozostaje bez pełnego poziomu zatrudnienia zaś statystyki PUP wykazują małą efektywność szkoleń.

Przykładowe problemy zgłaszane przez beneficjentów w czasie spotkań – subregion szczeciński

Powiat	Edukacja/młodzież	bezrobocie/PUP	pracodawcy/gospodarka
choszczeński	• prowadzony jest monitoring szkół przez doradców zawodowych z PUP • zgłaszana jest potrzeba określenia przyszłych tendencji na rynku pracy /zawody deficytowe/	• problem aktywizacji osób trwale bezrobotnych, w szczególności kobiet • bdb współpraca z pomocą społeczną • duże zainteresowanie pracami społecznie użytecznymi	• „szara strefa”
goleniowski	• współpraca pedagogów z przedsiębiorcami w celu stworzenia lepszego profilu kształcenia • konieczność współpracy doradców zawodowych ze szkołami zawodowymi • postawa roszczeniowa części młodzieży	• brak doradców zawodowych /2 osoby w powiecie/ • mały, ale ciągły spadek bezrobocia, problem z długotrwałym bezrobociem • bdb wyniki działalności CIS • brak współpracy i przepływu informacji w relacjach gmina-powiat	• problemy z rekrutacją pracowników, • pozyskiwanie pracowników z powiatów ościennych
gryfiński	• brak wystarczającej ilości szkół zawodowych • brak podstawowych sprzętów i materiałów do praktycznej nauki zawodu • brak nauczycieli do nauki	• brak przepływu informacji szkoła-rynek pracy • duże zainteresowanie giełdami pracy /szczególnie młodzieżą/ • brak bazy danych dot. szkoleń dla dorosłych	• lokalny rynek to przede wszystkim mikro i średnie przedsiębiorstwa nastawione na handel i usługi

	zawodu • niski poziom edukacji zawodowej w szkołach	• brak zainteresowania stażami	
kamieński	• szkoły nie prowadzą praktycznej nauki zawodu co zmniejsza szanse na znalezienie zatrudnienia • we wszystkich szkołach powinny istnieć SzOK-i	• mały, ale ciągle spadek bezrobocia • świadczona socjalnie często przewyższają dochody z oferowanej pracy, co utrudnia aktywizację zawodową długotrwale bezrobotnych	• zbyt duże obciążenia kosztami utrzymania miejsca pracy • wzrost płac w sektorze prywatnym • brak pracowników z wykształceniem zawodowym • - migracja zarobkowa
myśliborski	• niski poziom edukacji zawodowej w szkołach • trudnością w planowaniu kierunków kształcenia jest występowanie dwóch różnych klasyfikacji zawodowych urzędowej i szkolnej	• problem aktywizacji osób trwale bezrobotnych, w szczególności kobiet	• niskie stawki płacowe, co wiąże się z migracją zarobkową, • brak planów rozwoju firmy przez przedsiębiorców
policki	• za błędne uznano ograniczenie szkolnictwa zawodowego • zwiększone zainteresowanie młodzieży kierunkami technicznymi	• należy prognozować przyszłe potrzeby rynku pracy • konieczne jest zwiększenie ilości doradców zawodowych zarówno w PUP jak i szkołach	• brak specjalistów w poszczególnych zawodach • zwiększające się zjawisko migracji zarobkowej • pozyskiwanie pracowników z powiatów ościennych
pyrzycki	• brak doradców zawodowych w szkołach • brak współpracy szkoła zawodowa-pracodawcy	• tendencja spadkowa nowych zarejestrowań w PUP • duże zainteresowanie pracami interwencyjnymi • należy podjąć działania aktywizujące długotrwale bezrobotnych	• obawy przed prowadzeniem własnej firmy • wysokie koszty stałe prowadzenia działalności
stargardzki	-	• problem bezrobocia długotrwałego • niedostateczna ilość doradców zawodowych • mała efektywność szkoleń	• problemy z pozyskaniem wartościowego pracownika • zagrożone inwestycje w związku z brakiem kadry • niskie wynagrodzenie
łobeski	• konieczność dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy	• problem aktywizacji osób trwale bezrobotnych, w szczególności kobiet - CIS	• „szara strefa” • niski poziom proponowanych wygórowań
szczeciński	• konieczność współpracy doradców zawodowych ze szkołami zawodowymi • nieznanostwo instytucji rynku pracy przez młodzież • ograniczony dostęp do OHP • brak odpowiedniego przeszkolenia zawodowego absolwentów • brak nauki kultury pracy w trakcie praktyk zawodowych	• należałoby oddzielić sprawę statusu bezrobotnego od ubezpieczenia • brak doradców zawodowych • należy podjąć działania aktywizujące długotrwale bezrobotnych przy wsparciu terapeutów i psychologów	• deficyt pracowników z sektora budowlanego • część pracodawców narusza prawa pracownicze • niski poziom oferowanego wynagrodzenia
świnoujski	-	• problem bezrobocia długotrwałego i braku zainteresowania podjęciem jakiegokolwiek pracy • brak profesjonalizmu i niezetelność prywatnych agencji zatrudnienia	• lokalny rynek pracy oparty na gospodarce morskiej • tylko 20% zatrudnionych w sektorze turystycznym stanowią mieszkańcy powiatu

Przykładowe problemy zgłaszane przez beneficjentów w czasie spotkań – subregion koszaliński

Powiat	edukacja/młodzież	bezrobocie/PUP	pracodawcy/gospodarka
białogardzki	-	• problem bezrobocia długotrwałego i braku zainteresowania podjęciem jakiejkolwiek pracy • nieodpowiednie proporcje zasiłków z pomocy społ. a proponowanym wynagrodzeniem	• „szara strefa” • niski poziom proponowanych wygórzeń
drawski	• 90% młodzieży nie planuje ścieżki zawodowej w trakcie edukacji • brak szkół zawodowych, zaś w istniejących brak odpowiednio wyposażonych pracowni do praktycznego przygotowania uczniów	• niewystarczająca ilość doradców zawodowych • problem bezrobocia długotrwałego, konieczność współpracy z psychologami • osoby uczestniczące w szkoleniach po ich zakończeniu często wyjeżdżają poza powiat	• brak wykwalifikowanych pracowników z branży budowlanej • rozpowszechnione jest sezonowe „zbieractwo” runa leśnego, jednocześnie występuje brak wyspecjalizowanych zakładów przetwórczych
kołobrzeski	• powinny być przywrócone szkoły przyzakładowe • należałoby otworzyć kierunki kształcące średni personel medyczny	• mała efektywność organizowanych kursów, po których bezrobotni najczęściej wyjeżdżają za granicę • brak doradców zawodowych • brak zainteresowania stażami	• deficyt pracowników z sektora budowlanego, organizowane są dojazdy pracowników z ościennych powiatów • część pracodawców narusza prawa pracownicze
koszaliński	• powinno powstać więcej kierunków o charakterze technicznym • niski poziom posiadanych umiejętności absolwentów szkół zawodowych	• aktywizacja długotrwale bezrobotnych, wsparta pomocą psychologiczną • wzrost liczby osób nie zainteresowanych podjęciem pracy	• problem „szarej strefy” • problemy z rekrutacją pracowników, szczególnie w budownictwie • niskie stawki wynagrodzenia
ślawieński	• mała ilość szkół zawodowych • wzrost odsetka niedawalności matur	• brak doradców zawodowych • należy podjąć działania aktywizujące długotrwale bezrobotnych	• przetrwalność przedsiębiorstw na poziomie 96% • nierównomierny rozwój województwa, ze szkodą dla „ściany wschodniej”
szczeciński	• występuje niedoinwestowanie szkół, w szczególności zawodowych	• nadal aktualne jest bezrobocie strukturalne wynikające z likwidacji PGR • brak efektywnych instrumentów do aktywizacji długotrwale bezrobotnych • nieodpowiednia relacja zasiłki z pomocy społ. a proponowane wynagrodzenie	• „szara strefa” • część ofert pracy jest składana przez nierzetelnych pracodawców
świdwiński	• najpopularniejsze kierunki kształcenia to kierunki ogólne w liceach ogólnokształcących	• brak ośrodka planowania kariery zawodowej i doradców zawodowych	• prawie 100% stanowią mikroprzedsiębiorcy • proponowane oferty pracy są w większości ofertami sezonowymi
walecki	• brak dopasowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • brak odpowiedniego zaplecza do kształcenia zawodowego na odpowiednim poziomie • brak doradztwa zawodowego w szkołach	• dziedziczenie bezrobocia, bezrobocie ukryte • mała ilość doradców zawodowych	• odczuwalny brak młodych ludzi z wykształceniem technicznym i inżynierskim • brak pomocy dla ludzi chcących otworzyć własną działalność gospodarczą • zjawisko pracy „na czarno”

Uczestnicy spotkań zasygnalizowali potrzeby informacyjne dotyczące:

- badań przekroju gospodarczego dot. konkretnego powiatu,
- określenia tendencji i zmian w zapotrzebowaniu na zawody,
- badania dot. potrzeb pracodawców /także przyszłych wracających z zagranicy/,
- badania osób biernych zawodowo,
- zbadania odsetka pracujących emerytów i ich wpływu na rynek pracy /lokalnie/,

- określenia barier i potrzeb do uruchomienia przedsiębiorstwa,
- analizę oferty szkoleniowej Powiatowych Urzędów Pracy,
- analizę przyszłości zawodowej absolwentów poszczególnych uczelni i szkół,
- badania pracodawców dotyczące tworzenia nowych miejsc pracy oraz potrzeb szkoleniowych.
- badań dot. przyczyn i skutków pozostawania w grupie osób długotrwale bezrobotnych
- badań dot. skutecznych sposobów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych
- analizy dotychczasowych metod stosowanych przy powrocie osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy.

Przy opracowywaniu badań, analiz i raportów Obserwatorium współpracuje również z ekspertami zewnętrznymi i kluczowymi instytucjami w regionie, aby być blisko problemów regionalnego rynku pracy i móc sprawnie prowadzić i wdrażać swoje statutowe działania.

POWIATY WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO JAKO LOKALNE RYNKI¹

Opracowanie: Tomasz Siuchta

¹ Skróć na podstawie - „Analiza danych wtórnych dla powiatów województwa zachodniopomorskiego w latach 1999-2006” PAKZ, Szczecin 2007

Wprowadzając w ustawie z 28.07.1998 roku trójstopniowy podział terytorialny państwa na: gminy, powiaty i województwa dokonano jednocześnie nowego podziału administracyjnego Polski, redukując 49 województw „rządowych” do 16 województw „samorządowo-rządowych”. Jedno z nowoutworzonych województw – województwo zachodniopomorskie – powstało przez scalenie: 54 gmin województwa szczecińskiego, 41 gmin województwa koszalińskiego, 11 gmin województwa gorzowskiego, 5 gmin województwa pilskiego i 3 gmin z województwa słupskiego. W oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 roku, przy zachowaniu istniejącego już od 1990 roku podziału na gminy, utworzono w województwie zachodniopomorskim 20 powiatów: 3 grodzkie (Szczecin, Koszalin i Świnoujście) i 17 ziemskich. Na podstawie delegacji zawartej w art.3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym Rada Ministrów wydała rozporządzenie z dnia 31 maja 2001 r. (Dz. U. Nr 62 z dnia 20 czerwca 2001 r. poz. 631) w sprawie utworzenia, ustalenia granic i zmiany nazw powiatów oraz zmian siedziby władz powiat, które tworzy w Polsce z dniem 1 stycznia 2002 roku 7 nowych powiatów, w tym powiat łobeski z siedzibą władz w Łobzie, obejmujący gminy: Dobra (z powiatu goleniowskiego), Łobez i Węgorzyno (z powiatu stargardzkiego) oraz Resko i Radowo Małe (z powiatu gryfickiego).

W skład województwa zachodniopomorskiego wchodzi 111 gmin wiejskich i miejsko-wiejskich oraz 3 gminy na prawach powiatów (Szczecin, Koszalin, Świnoujście). Ogółem województwo to składa się ze 114 gmin zgrupowanych w 20 powiatach (od 1 stycznia 2002 już w 21 powiatach).

W niniejszym opracowaniu, do oceny koniunktury w powiatach województwa zachodniopomorskiego została zastosowana metoda regionalnych wskaźników gospodarczych, która polega na obliczeniu kompleksu indeksów cząstkowych.

Kwestią zasadniczą jest w tej metodzie odpowiedni dobór indeksów cząstkowych². Wg PAKZ najbardziej reprezentatywne są cztery niżej wymienione indeksy:

- wysokość podatku dochodowego per capita, która określa bezpośrednio poziom dochodów osobistych mieszkańców danego powiatu;
- udział gmin i powiatów w podatkach stanowiących dochód państwa (VAT) per capita, który określa poziom sprzedaży w danej jednostce terytorialnej;
- wielkość nakładów inwestycyjnych liczony na głowę mieszkańca;
- wskaźnik bezrobocia w danej jednostce terytorialnej.

W przypadku dwóch pierwszych indeksów źródłem informacji jest Regionalna Izba Obrachunkowa, w trzecim – Główny Urząd Statystyczny, a w czwartym urzędy pracy i GUS.

Łączny wskaźnik obliczany jest poprzez agregację indeksów zestandaryzowanych. Standaryzacja polega na zastosowaniu następującej formuły:

$$x_{ij}^* = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

x_{ij}^* - wartość cechy j dla obiektu (powiatu) i po standaryzacji;

² Por.: Mierniki rozwoju regionów, GUS, Warszawa 1969; R.Czyszkievicz, M.Molewicz, Kapitał ludzki – czynniki rozwoju regionalnego, Roczniki rozwoju samorządów terytorialnych województwa zachodniopomorskiego 2003-2004, Tom IV, Szczecin 2006; Elementy analizy przedsiębiorstwa, Pr.zb. pod red. Włodzimierz Durki, Szczecin 1997; R. Czyszkiewicz, W. Durka, B. Klepajczuk, Podmioty rynku pracy, Szczecin 2005.

X_{ij} - wartość cechy j obiektu i przed standaryzacją;

$\bar{X}_j$ - średnia arytmetyczna dla cechy j.

S_j - odchylenie standardowe cechy j.

Wartość wskaźnika zagregowanego (zachodniopomorski wskaźnik gospodarczy, w skrócie ZWG) został obliczony według poniższego wzoru:

$$Z_i^* = \sum_{j=1}^k w_j X_j^*$$

gdzie:

w_j - wartość wagi dla danego indeksu (dla pierwszych 3 indeksów jest to wartość maksymalna, zaś dla wskaźnika bezrobocia przyjmuje się wartość minimalną).

k – liczba indeksów szczegółowych (w naszym przypadku k=4).

Maksymalna wartość wskaźnika może osiągnąć wartość +4, co będzie miało miejsce wtedy, gdy w jednym powiecie skumulują się najwyższe lokaty dla wszystkich indeksów. Taka sytuacja może mieć miejsce wtedy, gdy w danym powiecie będą najwyższe dochody w przeliczeniu na mieszkańca, najwyższa sprzedaż usług i towarów, najwyższy wskaźnik inwestycji (wielkość inwestycji na jednego mieszkańca) oraz najniższe bezrobocie.

Efektem zastosowania regionalnego (zachodniopomorskiego) wskaźnika gospodarczego jest obraz zróżnicowania koniunkturalnego w regionie. Jest to bardzo dobre narzędzie do oceny atrakcyjności inwestycyjnej, mówi on bowiem o sytuacji gospodarczej w poszczególnych powiatach na tle regionu.

Dane źródłowe oraz wyniki obliczeń zachodniopomorskiego wskaźnika gospodarczego /ZWG/ poszczególnych powiatów prezentują się następująco.

Zachodniopomorski wskaźnik gospodarczy – dane źródłowe

Jednostka samorządu terytorialnego	Liczba ludności ^a	Podatek dochodowy od osób fizycznych ^b	Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa ^c	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (w mln.) ^d	Wskaźnik bezrobocia ^e
Miasto Koszalin	107886	67197633	16171382	159,4	10,1
Miasto Szczecin	411119	233058265	58664233	874,1	7,9
Miasto Świnoujście	40933	19354785	4894587	61,8	8,6
Powiat białogardzki	48273	12805886	3010150	54,4	21,6
Powiat choszczeński	50149	11440664	2630885	21,7	14,5
Powiat drawski	58246	15922796	3704542	36,4	18,8
Powiat goleniowski	78584	24152004	5867236	204,4	11,4
Powiat gryficki	60826	16630147	4157928	60,2	19,6
Powiat gryfiński	82819	22554453	5513311	167,2	12,7
Powiat kamieński	47684	13973146	3557888	26	16,3
Powiat kołobrzeski	76020	31024986	7808827	116,3	9,2

Powiat koszaliński	63968	15309271	3730989	57,8	16,5
Powiat łobeski	38330	7978544	1871288	53	17,8
Powiat myśliborski	67538	17606037	4423922	193,7	10,6
Powiat policki	63462	32216734	7885558	172,4	9,3
Powiat pyrzycki	40001	8383783	2036689	33,3	14,9
Powiat sławieński	57727	13267400	3337554	44,8	16,5
Powiat stargardzki	119460	35063095	8543410	117,8	12,9
Powiat szczecinecki	77322	25685707	6029808	164,3	18,5
Powiat świdwiński	49052	13226762	3109488	54,9	18,8
Powiat walecki	54779	15910387	3779942	40,1	12

Źródła: a,d www.stat.gov.pl; b,c - www.szczecin.rio.gov.pl; e - www.wup.pl.

Dane pochodzące z Regionalnej Izby Obrachunkowej dla powiatów ziemskich zostały skomasowane z danych dla gmin wchodzących w ich skład (w celu uzyskania porównywalności z miastami na prawach powiatów).

Uwaga: Wszystkie dane odnoszą się do 31 grudnia 2006 roku.

1. Powiat białogardzki.

Powiat białogardzki tworzą gminy: miejska Białogard, miejsko-wiejska Karlino i wiejskie Białogard oraz Tychowo. Powierzchnia powiatu wynosi 845 km² co stanowi 3,69% powierzchni całego województwa. Teren powiatu tworzą głównie (przy podobnym udziale) grunty rolne oraz lasy. Wykorzystanie gruntów rolnych pod uprawę nie jest jednak zupełne, gdyż tylko 77,8% z nich to grunty orne. Wielkość obszarów leśnych stawia powiat na środkowym – jedenastym miejscu w województwie. Jego poziom lesistości to 39,5%.

Zamieszkująca powiat ludność liczy 48273 osób co stanowi 2,84% mieszkańców województwa. Daje to powiatowi dopiero 17 pozycję w województwie. Powiat białogardzki znajduje się wśród sześciu powiatów województwa nie osiągających nominalnej liczby 50 tys. uprawniającej do powołania powiatu. Wśród ludności powiatu przeważają licznie osoby będące w wieku nieprodukcyjnym – szczególnie jest to widoczne na terenach wiejskich. Im większy ośrodek miejski, tym większy można zaobserwować odsetek osób w wieku produkcyjnym. Wieś jest generalnie starsza niż miasto.

Tabela 1.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	48273	11020	30786	6467	56,8
m. Białogard	24356	5151	15690	3515	55,2
Karlino	9162	2249	5867	1046	56,2
w. Białogard	7782	1913	4847	1022	60,6
Tychowo	6973	1707	4382	884	59,1

Zatrudnienie w powiecie białogardzkim (tylko w zakładach pracy zatrudniających więcej niż 9 pracowników) przybiera charakterystyczny kształt. Pracujący są mniej więcej równo rozlokowani między sektorem publicznym a prywatnym. Dzieje się tak głównie z uwagi na rynek miasta Białogard. Jest on w dużej mierze rynkiem „publicznym”, co jest spowodowane dużą liczbą miejsc pracy w administracji (szczególnie powiatowego).

Tabela 1.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	8332	4070	4262
m. Białogard	5460	2957	2503
Karlino	1600	600	1000
w. Białogard	316	150	166
Tychowo	956	363	593

Dominującymi miejscami zatrudnienia dla mieszkańców powiatu białogardzkiego są usługi, ale niewielu mniej pracuje w przemyśle i budownictwie. Charakter zdecydowanie (przynajmniej na tle innych) ma jedynie wiejska gmina Białogard (ale już nie Tychowo będące również gminą wiejską).

Tabela 1.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	4651	4210	53	3567
m. Białogard	3061	2755	25	2344
Karlino	834	734	16	614
w. Białogard	361	351	6	296
Tychowo	395	370	6	313

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy w powiecie białogardzkim należą do tych „gorszych” w województwie. Bezrobocie w powiecie osiąga jeden z wyższych wskaźników w województwie. Rolnictwo jest źródłem utrzymania tylko dla mieszkańców wiejskiej gminy Białogard i Tychowa – w innych, miejskich, gminach nie ma wpływu na rynek pracy.

Tabela 1.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	6609	30,9	5877	19,0	32,0

Poziomy ubóstwa lokują powiat i poszczególne gminy wśród tych o stosunkowo wysokich poziomach (poza samym miastem Białogard). Zwraca uwagę, że poziom bezrobocia w powiecie zmienił się po upływie siedmiu lat. Jest to pocieszające zjawisko, bo oznacza reakcję lokalnego rynku pracy na zmiany zachodzące w gospodarce.

Tabela 1.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	10183
m. Białogard	3517
Karlino	2047
Białogard	2708
Tychowo	1911

Powiat białogardzki charakteryzuje się najgorszą w regionie koniunkturą gospodarczą. Zachodniopomorski Wskaźnik Gospodarczy³ /ZWG/ dla powiatu wynosi -1,75898, co plasuje powiat na 21

³ Uwaga: Wszystkie dane odnoszą się do 31 grudnia 2006 roku.

miejsu w województwie. Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości częściowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,20043, co daje powiatowi 15 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,20191, co daje 16 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,18696, plasujący powiat białogardzki na 11 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat choszczeński na ostatnim miejscu w województwie z 19,0 % bezrobociem

Zakłady pracy:

P.U.H. "IMPERIAL" ZPChR Sp.J. ul. Kołobrzaska 8E, 78-200 Białogard	HOMANIT Polska ul. Kołobrzaska 17-19, 78-230 Karlino
DAN - POL Kozia Góra 11c, 78-230 Karlino	

2. Powiat choszczeński.

Powiat choszczeński składa się z sześciu gmin. Cztery mają status miejsko-wiejski: Choszczno, Drawno, Pełczyce i Recz, pozostałe dwie mają status gmin wiejskich: Bierzwnik i Krzęcin. Potencjał ludnościowy powiatu jest nierównomiernie rozłożony – prawie połowa ludności mieszka w gminie Choszczno. Jest to powiat o bardzo skromnej gęstości zaludnienia (słabiej zaludnione są tylko powiaty drawieński i koszaliński), a także jest to jeden z sześciu w województwie powiatów o przewadze liczby ludności mieszkającej na wsi. Powierzchnia powiatu wynosi 1328 km². Prawie połowę gruntów /47,7%/ w powiecie zajmują grunty rolne. Niemniej jednak powiat należy także do charakteryzujących się znacznym stopniem zalesienia /39,3%/.

Powiat choszczeński zajmuje szesnaste miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności ale jest ósmym co do wielkości powierzchni. Na terenie gmin wiejskich występuje znaczna przewaga ludności w wieku nieprodukcyjnym. Właściwie tylko w Choszcznie relacje między obu tymi kategoriami przebiegają na mniej więcej zrównoważonym poziomie.

Tabela 2.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	50149	11420	32037	15157	56,5
Choszczno	22258	4891	14536	7015	53,1
Drawno	5348	1231	3355	1580	59,4
Pełczyce	8115	1921	5149	2424	57,6
Recz	5754	1383	3646	1724	57,8
Bierzwnik	4845	1088	2978	1355	62,7
Krzęcin	3829	906	2373	1059	61,4

W powiecie dominuje publiczny sektor zatrudnienia co może wskazywać na nienajlepsze warunki do rozwijania przedsiębiorczości. Tylko w gminach Recz i Bierzwnik rozwija się sektor prywatny. Sektor publiczny szczególnie mocno zaznacza się na terenie Choszczna, miasta „stołecznego” dla powiatu.

Tabela 2.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	6104	3530	2574
Choszczno	3495	2106	1389
Drawno	621	397	224
Pelczyce	557	372	185
Recz	731	310	421
Bierzwnik	526	219	307
Krzęcin	174	126	48

Dobrze rozwinięte są usługi, choć wydaje się, że nie wszystkie szanse (np. związane z turystyką i wypoczynkiem) zostały tutaj wykorzystane. Zaskakująco liczna (na tle innych powiatów o podobnej charakterystyce) jest reprezentacja przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego. Lokują się one głównie w Choszczynie. Taka lokalizacja – preferująca główny ośrodek miejski jest typowa dla wielu powiatów w województwie.

Tabela 2.3 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	3447	3211	66	2572
Choszczno	1962	1810	35	1497
Drawno	299	277	5	230
Pelczyce	415	388	10	262
Recz	329	316	6	249
Bierzwnik	295	282	5	230
Krzęcin	147	138	5	104

Poza gminą (a raczej miastem) Choszczno, i do pewnego stopnia Drawnem, na wszystkich pozostałych obszarach powiatu bezrobocie przybiera wielkości niemal identyczne.

Tabela 2.4 Poziom bezrobocia w powiecie.

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	5721	18,8	3947	12,3	26,2

Tabela 2.5 Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	10838
Choszczno	3362
Drawno	1721
Pelczyce	1599
Recz	1742
Bierzwnik	1191
Krzęcin	1223

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy w powiecie choszczeńskim należą w sumie do przeciętnych w województwie. Prawie wszystkie jednostki gospodarcze działające w powiecie są jednostkami prywatnymi, zdecydowana większość z nich prowadzona jest przez osoby fizyczne. Oznacza to jednak, że zakłady działające w powiecie mieszczą się w rzędzie zakładów małych (tj. do 5-ciu pracowników) – te zaś są najbardziej podatne na wszelkie dekonstrukcje. Stąd m.in. stosunkowo znaczne bezrobocie na terenach prawie wszystkich gmin powiatu. Rolnictwo jest źródłem utrzymania dla około ¼ pracującej ludności – ma ono

zatem spory wpływ na miejscowy rynek pracy. Większej roli w gospodarce regionu nie odgrywa turystyka, pomimo tego, że region posiada znaczące walory wypoczynkowe. Turystykę należy traktować wciąż jako niewykorzystaną szansę.

Powiat choszczeński charakteryzuje się słabą koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi -1,36831, co plasuje powiat na 17 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,32513, co daje powiatowi 19 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,3377, co daje 19 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,66022, plasujący powiat choszczeński na 21 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat choszczeński na 13 miejscu w województwie z 12,3 % bezrobociem.

Zakłady pracy:

2x3 ŚRODKI KOMUNIKACJI WIZUALNEJ s.c. ul. Fabryczna 8, PL 73-200 Choszczno	Remor S.A. ul. Kolejowa 48, 73-210 RECZ
---	--

3. Powiat drawski

Powiat drawski zajmuje powierzchnię 1765 km² i składa się z sześciu gmin. Cztery mają status miejsko-wiejski: Drawsko Pomorskie, Czaplinek, Kalisz Pomorski i Złocieniec, dwie status gmin wiejskich: Ostrowice i Wierzchowo. Jest to najsłabiej zaludniony powiat w województwie (szczególnie gminy Kalisz Pomorski, Ostrowice i Wierzchowo, które ustępują tutaj tylko gminom Nowe Warpno i Stepnica). Powiat drawski to przede wszystkim tereny leśne /46,2%/. Wiążą się z tym szanse nie tylko na rozwój odpowiednich gałęzi przemysłu, ale także na rozwój turystyki i wypoczynku.

Zajmuje jedenaste miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności (3,5% wszystkich mieszkańców województwa), ale trzecie pod względem obszaru (7,7% powierzchni województwa). Powiat drawski jest jednym z nielicznych powiatów, w województwie, w którym proporcje między liczbą ludności w wieku produkcyjnym a liczbą ludności w wieku nieprodukcyjnym są wyrównane nieomal we wszystkich gminach – w żaden sposób nie zaznacza się tutaj różnica między wiejskimi a miejskimi częściami powiatu.

Tabela 3.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	58246	13111	37576	7559	55,0
Czaplinek	11795	2698	7603	1494	55,1
Drawsko P.	16606	3665	10727	2214	54,8
Kalisz P.	7193	1722	4550	921	58,1
Złocieniec	15617	3364	10223	2030	52,8
Ostrowice	2520	627	1600	293	57,5
Wierzchowo	4515	1035	2873	607	57,2

W zatrudnieniu dominuje sektor prywatny, co jest znaczącą różnicą w porównaniu np. z sąsiednim powiatem choszczeńskim.

Tabela 3.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	8094	3822	4272
Czaplinek	1952	484	1468
Drawsko P.	2578	1567	1011
Kalisz P.	874	402	472
Złocieniec	1629	851	778
Ostrowice	201	85	116
Wierzchowo	860	433	427

Tabela 3.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	5844	5542	55	4662
Czaplinek	1141	1097	19	903
Drawsko P.	1766	1652	12	1388
Kalisz P.	697	664	11	554
Złocieniec	1685	1598	8	1359
Ostrowice	202	194	3	167
Wierzchowo	353	337	2	291

Mimo wyraźnego spadku w 2006 roku bezrobocie nadal utrzymuje się dość wysokich poziomach we wszystkich gminach i w całym powiecie. Znaczący spadek zanotowała gmina Kalisz Pomorski, w której w ostatnich latach zwiększyła się liczba inwestycji.

Tabela 3.4. Poziom bezrobocia w powiecie.

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	7399	20,3	5741	15,2	27,8

Mimo pewnego spadku bezrobocia dość duża grupa mieszkańców powiatu zmuszona jest korzystać z opieki społecznej.

Tabela 3.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	13615
Czaplinek	3519
Drawsko P.	2990
Kalisz P.	2271
Złocieniec	2776
Ostrowice	907
Wierzchowo	1152

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy w powiecie drawskim nie należą do najlepszych w województwie. Na 1 zakład pracy przypada tutaj 19 kandydatów do pracy, co jest jednym z najwyższych wskaźników w województwie. Powiat drawski dysponuje sporymi walorami turystycznymi – wydaje się jednak, że infrastruktura usługowa nie jest jeszcze tak rozwinięta jak mogłaby i powinna być. Jest to jeden z nielicznych powiatów, gdzie grunty leśne zajmują więcej przestrzeni niż użytki rolne. Pomimo tego w działalność rolniczą zaangażowanych jest co piąty pracujący – jest to wskaźnik porównywalny z innymi powiatami. Powiat drawski charakteryzuje się prawie najgorszą (przedostatnie miejsce w regionie)

koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi -1,60885, co plasuje powiat na 20 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,17327, co daje powiatowi 12 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,18016, co daje 13 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,52918, plasujący powiat drawski na 19 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat drawski na 18 miejscu w województwie z 15,2 % bezrobociem.

Zakłady pracy:

P-D-Kabel-Technik-Polska Sp. z o.o. ul. Pławieńska 5, 78-550 Czaplinek	P. U. H. FACH ul. Krótka 3/3, 78-500 Drawsko Pomorskie
P.P.U.H. Walerian Grzegorz Fabich Kłosy 5, 78-500 Drawsko Pomorskie	Drawa Std Spółka z o.o. ul. Piaskowa 7, 78-550 Złocieniec

4. Powiat goleniowski

Powiat goleniowski zajmuje powierzchnię 1617 km² i składa się z sześciu gmin. Trzy posiadają status miejski – są to: Goleniów, Nowogard i Maszewo, pozostałe mają status gmin wiejskich: Osina, Przybiernów i Stepnica. Powiat należy do zwartych terytorialnie, nie ma charakteru wybitnie rolniczego /44,8%/, sporą część stanowią lasy /37,4%/.

Powiat goleniowski zajmuje piąte miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności (4,5% wszystkich mieszkańców województwa) i należy do grupy tych, w których istnieje w miarę zrównoważony bilans między zbiorowością osób w wieku produkcyjnym a zbiorowością osób w wieku nieprodukcyjnym.

Tabela 4.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	78584	17727	51244	9613	53,4
Goleniów	33029	7151	21867	4011	51,0
Maszewo	8282	2107	5124	1051	61,6
Nowogard	24513	5490	16100	2923	52,3
Osina	2886	736	1815	335	59,0
Przybiernów	5187	1197	3293	697	57,5
Stepnica	4687	1046	3045	596	53,9

W sektorze prywatnym pracuje więcej osób niż w sektorze publicznym.

Tabela 4.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	12649	5115	7534
Goleniów	7476	2869	4607
Maszewo	669	298	371
Nowogard	2894	1516	1378
Osina	375	62	313
Przybiernów	457	227	230

Stepnica	778	143	635
----------	-----	-----	-----

Gospodarczo dominują oba ośrodki miejskie – Goleniów i Nowogard. Skupiają większą część funkcjonujących zakładów pracy. Dodatkowo w Goleniowie ulokowanych jest wiele firm z udziałem kapitału zagranicznego.

Tabela 4.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	7577	7373	136	6237
Goleniów	3700	3601	66	3040
Maszewo	470	451	13	388
Nowogard	2413	2356	26	1971
Osina	193	187	5	167
Przybiernów	440	428	7	381
Stepnica	361	350	19	290

Poziom bezrobocia w powiecie znacząco się obniżył w ostatnim okresie. Nie jest to niczym wyjątkowym na tle innych powiatów, jednak skala tego spadku zasługuje na uwagę. Goleniów należy do obszarów (gmin), w których bezrobocie zawsze utrzymywało się na niższych niż gdzie indziej poziomach.

Tabela 4.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	6549	12,9	4379	8,5	16,5

Dość znaczna (zwłaszcza na tle innych powiatów) jest liczba osób pozostających na utrzymaniu opieki społecznej.

Tabela 4.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	12463
Goleniów	4695
Maszewo	1975
Nowogard	3141
Osina	654
Przybiernów	1035
Stepnica	963

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy w powiecie goleniowskim należą do bardzo zróżnicowanych. Widoczna jest dobra sytuacja gmin leżących na głównych szlakach komunikacyjnych i o wiele gorsza sytuacja gmin leżących „na uboczu” – Osiny i Maszewa.

Powiat goleniowski charakteryzuje się bardzo dobrą, rozwojową koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi 1,150144, co plasuje powiat na 7 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,05923, co daje powiatowi 7 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,05432, co daje 7 wśród 21 powiatów województwa;

- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 0,817994, plasujący powiat goleniowski na 3 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat goleniowski na 7 miejscu w województwie z 8,5 % bezrobociem.

Zakłady pracy:

Swedwood Poland S.A. ul. Kazimierza Pułaskiego 19, 72-100 Goleniów	Rieter Automotive Poland Sp. z o.o. ul. Armii Krajowej 28d, 72-200 Nowogard
Goleniowski Park Przemysłowy, na terenie którego działa kilkadziesiąt firm	

5. Powiat gryficki

Powiat gryficki zajmuje powierzchnię 1018 km² i składa się z siedmiu gmin. Cztery posiadają status miejsko-wiejski – są to Gryfice, Płoty, Resko i Trzebiatów, pozostałe mają status gmin wiejskich: Brojce, Karnice i Rewal. Ta ostatnia pod względem zajmowanego obszaru jest jedną z najmniejszych w województwie.

Obszar powiatu jest prawie zupełnie „wolny” od lasów /20,8%/, zaś tereny rolnicze zajmują 64,9% powierzchni. Jego charakter w dużej mierze wyznaczany jest przez „dostęp” do morza aczkolwiek nie dotyczy to całego powiatu. Powiat gryficki zajmuje ósme miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności, a siódme pod względem obszaru. Jest to powiat o wyraźnej dominacji ludnościowej dwóch gmin – Gryfic i Trzebiatowa. Gęstość zaludnienia w powiecie jest na poziomie „przeciętnym” w województwie.

Wielkość zbiorowości osób w wieku produkcyjnym maleje wraz ze wzrostem odległości od wybrzeża morskiego. Im bardziej rolniczy charakter terenu tym większa liczba osób w wieku nieprodukcyjnym.

Tabela 5.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przed-produkcyjnym	produkcyjnym	po-produkcyjnym	
Powiat	60826	13677	39333	7816	54,8
Gryfice	23545	5117	16306	3122	53,8
Płoty	9221	2242	5782	1197	59,5
Trzebiatów	16826	3747	11013	2069	52,8
Brojce	3658	885	2345	428	56,0
Karnice	4180	1003	2550	527	57,7
Rewal	3393	683	2237	473	51,7

W powiecie prawie połowa osób zatrudnionych /49,4%/ pracuje w sektorze publicznym. Tłumaczyć to można dużym stopniem nasycenia rynku pracy miejscami zatrudnienia w administracji (Gryfice).

Tabela 5.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	8365	4132	4233
Gryfice	4505	2402	2103
Płoty	797	400	397
Trzebiatów	1956	817	1139
Brojce	142	99	43
Karnice	214	108	106
Rewal	751	306	445

Tabela 5.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	7151	6801	66	5888
Gryfice	3051	2885	25	2434
Ploty	707	690	6	603
Trzebiatów	1727	1595	13	1399
Brojce	223	217	6	185
Karnice	327	319	8	299
Rewal	1116	1095	7	968

Poziom bezrobocia na terenie powiatu należy do najwyższych w województwie.

Tabela 5.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	8916	19,7	5854	14,8	26,9

Tabela 5.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	9612
Gryfice	3699
Ploty	1559
Trzebiatów	1787
Brojce	1189
Karnice	952
Rewal	426

Oblicze gospodarcze powiatu to turystyka i wypoczynek przede wszystkim w gminie Rewal oraz w pewnym stopniu w gminie Trzebiatów, a ponadto rolnictwo i przemysł. Wyposażenie infrastrukturalne powiatu jest bardzo zróżnicowane. Widać znaczące rozbieżności między miejskim gminami powiatu (zwłaszcza Gryficami i Trzebiatowem) a gminami wiejskimi. „Klasą” dla siebie jest gmina Rewal stanowiąca pod wieloma względami obszar zupełnie inny od pozostałych w powiecie. Jest to reguła wojewódzka, iż tereny położone na wybrzeżu są o wiele bardziej rozwinięte niż inne.

Powiat gryficki charakteryzuje się jedną z gorszych koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi - 1,47778, co plasuje powiat na 19 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,17315, co daje powiatowi 11 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,17119, co daje 11 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,2805, plasujący powiat gryficki na 13 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat gryficki na 17 miejscu w województwie z 14,8% bezrobociem.

Zakłady pracy:

Pool-Spa ul. Dąbskiego 33, 72-300 Gryfice	Zakład Przetwórstwa Mięsnego Izabela i Zbigniew Grabowscy S.J. Ościęcin 72, 72-300 Gryfice
Cukrownia GRYFICE S.A. ul. Fabryczna 2, 72-300 Gryfice	

6. Powiat gryfiński

Powiat gryfiński zajmuje powierzchnię 1870 km² i składa się z dziewięciu gmin. Sześć z nich posiada status miejsko-wiejski – są to Gryfino, Cedynia, Chojna, Mieszkowice, Moryń i Trzcińsko Zdrój, pozostałe mają status gmin wiejskich: Banie, Stare Czarnowo i Widuchowa. Powiat ten (choć nie wszystkie jego gminy) przylega do zachodniej granicy państwa. Na ponad 1/3 obszaru powiatu rozciągają się lasy /34,6%/, głównie w części południowej. Po stargardzkim jest to najbardziej rozległy powiat w województwie, zajmuje czwarte miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności, ale pod względem gęstości zaludnienia znajduje się na piątym miejscu od końca. Wchodzące w jego skład gminy dysponują zróżnicowanym potencjałem ludnościowym, nad innymi dominuje Gryfino. Jest to również jedna z nielicznych gmin w województwie o tak małej liczbie osób w wieku przed- i poprodukcyjnym przypadającej na osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 6.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	82819	18552	54261	10006	52,6
Cedynia	4349	978	2797	574	55,5
Chojna	13931	3223	8925	1783	56,1
Gryfino	31296	6528	21496	3270	45,6
Mieszkowice	7467	1895	4581	991	63,0
Moryń	4290	917	2855	518	50,3
Trzcińsko Z.	5699	1346	3471	862	64,2
Banie	6364	1483	4084	797	55,8
Stare Czarnowo	3885	858	2577	450	50,8
Widuchowa	5538	1324	3473	741	59,5

Oblicze gospodarcze powiatu to przemysł, ale sprowadza się on głównie do terenu Gryfina, oraz zróżnicowana gospodarka na terenie pozostałych gmin. Właściwie nie mają one swego sprecyzowanego gospodarczo charakteru – praktykuje się tutaj rolnictwo, turystykę oraz w mniejszym stopniu przemysł i usługi. Bezrobocie na terenie powiatu jest stosunkowo małe, wręcz nikłe na terenie gmin położonych najbliżej Szczecina, rośnie wraz odległością od tego miasta jak i od Gryfina.

Tabela 6.2. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	b.d	b.d	5311	9,7	20,3

Tabela 6.3. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	11111	6781	4330
Cedynia	549	154	395
Chojna	1716	938	778
Gryfino	6158	4123	2035
Mieszkowice	665	419	246
Moryń	346	237	109
Trzcińsko Z.	583	264	319
Banie	404	196	205
Stare Czarnowo	390	301	89
Widuchowa	300	147	153

Tabela 6.4. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	7571	7351	218	6146
Cedynia	403	393	21	311
Chojna	1192	1162	48	960
Gryfino	3656	3560	73	3009
Mieszkowice	500	473	6	411
Moryń	266	255	10	209
Trzcińsko Z.	356	344	9	279
Banie	451	439	24	363
St. Czarnowo	387	377	3	324
Widuchowa	360	348	19	280

Na tle innych gmin (nie tylko w tym powiecie) zwraca uwagę wysoka liczba beneficjentów pomocy społecznej w gminie Cedynia. Proporcjonalnie do liczby mieszkańców jest to największa wartość w województwie (ponad 50%!).

Tabela 6.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	13806
Cedynia	2191
Chojna	1722
Gryfino	2738
Mieszkowice	2977
Moryń	839
Trzcińsko Z.	218
Banie	1437
St. Czarnowo	555
Widuchowa	1129

Powiat gryfiński charakteryzuje się bardzo dobrą koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi 0,309175, co plasuje powiat na 8 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,17675, co daje powiatowi 13 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,175, co daje 12 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 0,421104, plasujący powiat gryfiński na 6 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat gryfiński na 9 miejscu w województwie z 9,7 % bezrobociem.

Przedsiębiorstwa

Elektrownia Dolna Odra 74-105 Nowe Czarnowo 76	Fliegel Textilservice Sp. z o.o. 74-105 Nowe Czarnowo 68c
---	--

7. Powiat kamieński

Powiat kamieński zajmuje powierzchnię 1007 km² i składa się z sześciu gmin. Pięć z nich posiada status miejsko-wiejski – Kamień Pomorski, Dziwnów, Golczewo, Międzyzdroje i Wolin, jedna zaś status gminy wiejskiej: Świerzno. Obszar powiatu charakteryzuje się stosunkowo niską lesistością /27,6%/, mniej niż

połowę gruntów stanowią także grunty rolne /42,1%/. Nie jest to powiat w większym stopniu związany z rolnictwem. O jego charakterze decyduje związek z wybrzeżem morskim.

Powiat kamieński zajmuje trzynaste miejsce w województwie jeśli chodzi o powierzchnię oraz osiemnaste pod względem liczby ludności. Wyróżniają się dwa obszary – nadmorski – i położony „w głębi” powiatu. Obszar nadmorski jest skupieniem ludności aktywnej zawodowo (przoduje tutaj gmina Dziwnów – również w województwie). W gminach położonych „w głębi” powiatu mamy do czynienia ze znaczącym udziałem osób jeszcze lub już niezdolnych do wykonywania pracy.

Tabela 7.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	47684	9976	31431	6277	51,7
Dziwnów	4170	806	2836	528	47,0
Golczewo	6106	1444	3835	827	59,2
Kamień Pomorski	14396	2868	9533	1995	51,0
Międzyzdroje	6495	1176	4380	939	48,3
Wolin	12334	2647	8169	1518	51,0
Świerzno	4183	1035	2678	470	56,2

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy oraz gospodarkę w powiecie kamieńskim ukazują różnice między terenami nadmorskimi a terenami pozostałymi. Te ostatnie (zwłaszcza Świerzno, ale także Golczewo) są ubogie w miejsca pracy. Świerzno jest terenem największego w powiecie bezrobocia. Istniejące na terenie powiatu miejsca pracy są w dużej mierze miejscami sezonowymi. Rolnictwo jest źródłem utrzymania tylko ludności gmin nie mających „dostępu do morza”. Najważniejszą rolę w kształtowaniu oblicza gospodarczego powiatu odgrywa turystyka – z tego punktu widzenia należy zauważyć, że jej oddziaływanie ogranicza się tylko do obszaru gmin nadmorskich.

Tabela 7.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze		Odsetek pracujących w sektorze prywatnym
		Publicznym	Prywatnym	
Powiat	5607	3246	2361	42,1
Dziwnów	510	255	255	50,0
Golczewo	426	194	232	54,5
Kamień Pomorski	2161	1414	747	34,6
Międzyzdroje	1296	826	470	36,3
Wolin	919	460	459	49,9
Świerzno	295	97	198	67,1

Tabela 7.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	6472	6280	84	5361
Dziwnów	737	711	7	572
Golczewo	497	483	3	434
Kamień Pomorski	1844	1789	16	1525
Międzyzdroje	1788	1740	28	1471
Wolin	1308	1266	30	1102
Świerzno	298	291	0	257

Wbrew możliwym szansom i kierunkom rozwoju bezrobocie w powiecie kamieńskim wcale nie jest małe. Szczególnie „odstają” tutaj gminy położone w pewnej odległości od morza i nie korzystające bezpośrednio z możliwości związanych z turystyką.

Tabela 7.4. Poziom bezrobocie w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	4181	13,4	3904	12,4	24,1

Tabela 7.5 Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	7527
Dziwnów	640
Golczewo	947
Kamień Pomorski	1554
Międzyzdroje	1082
Wolin	1957
Świerzno	1347

Powiat kamieński charakteryzuje się przeciętną koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi - 1,13662, co plasuje powiat na 12 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,10725, co daje powiatowi 9 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,11556, co daje 10 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,5835, plasujący powiat kamieński na 20 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat kamieński na 14 miejscu w województwie z 12,4 % bezrobociem.

Przedsiębiorstwa

Uzdrowisko Kamień Pomorski ul. Szpitalna 13, 72-400 Kamień Pomorski
--

8. Powiat kołobrzeski

Powiat kołobrzeski zajmuje powierzchnię 726 km² i składa się z siedmiu gmin. Jedna posiada status miejski – jest to gmina-miasto Kołobrzeg, pozostałe mają status gmin wiejskich: Dygowo, Gościno, Kołobrzeg, Rymań, Siemysł i Ustronie Morskie. Kołobrzeg to po Szczecinie, Koszalinie i Stargardzie czwarte pod względem wielkości miasto w województwie zachodniopomorskim. Obszar powiatu nie przedstawia sobą, poza oczywiście „dostępem” do morza większych wartości środowiskowych. Jego obszar jest w dużej mierze wykorzystywany rolniczo /59,8%/, stosunkowo niewiele jest lasów /21,4%/.

Miasto Kołobrzeg skupia 62% ludności powiatu, a wraz z gminą Kołobrzeg jest to aż 72%. Układ ten jest wyznacznikiem szans i warunków rozwoju pozostałych gmin w powiecie kołobrzeskim. Polityka rozwojowa gmin morskich oraz ich oferta dla pozostałych gmin powiatu zdecyduje o tempie rozwoju całego obszaru. Powiat kołobrzeski zajmuje siódme miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności (4,5% wszystkich mieszkańców województwa). W jego obrębie dominuje jednak gmina i miasto Kołobrzeg (62,0% mieszkańców powiatu to mieszkańcy tej jednostki). Pozostałe gminy powiatu jawią się na tym tle jako małe i słabo zaludnione. Znaleźnienie równowagi między „wielkim” w tym gronie Kołobrzegiem a pozostałymi gminami powinno być ważnym zadaniem władz powiatu. Najważniejszą jednak cechą powiatu wydaje się być to, że składa się on z części „nadmorskiej” i części „śródlądowej”. Ta druga ma wyraźnie wiejski charakter,

jest rzeczą znaną, że na terenach wiejskich powiatu mieszka stosunkowo dużo osób w wieku przed- i poprodukcyjnym. Gminy wiejskie są terenami opuszczanymi przez osoby zdolne do pracy. Jest to zresztą tendencja ogólnie wojewódzka.

Odzwierciedleniem struktury zaludnienia powiatu jest liczba ogółem i struktura lokalizacyjna podmiotów gospodarczych. Około 82% podmiotów zarejestrowanych jest w mieście i gminie Kołobrzeg (72% ludności powiatu).

Tabela 8.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	76020	15887	49617	10316	52,6
m. Kołobrzeg	44887	8272	29659	6756	50,3
Dygowo	5602	1416	3513	673	59,5
Gościno	5135	1347	3150	638	63,0
Kołobrzeg	9036	2099	6042	895	49,5
Rymań	4176	1044	2612	520	59,9
Siemyśl	3597	892	2295	410	56,7
Ustronie M.	3587	817	2346	424	52,9

Tabela 8.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	13948	6726	7222
m. Kołobrzeg	10735	5675	5060
Dygowo	387	149	238
Gościno	615	274	341
Kołobrzeg	640	225	415
Rymań	334	111	223
Siemyśl	369	116	243
Ustronie M.	878	176	702

Około 74% zakładów to jednostki usługowe związane z obsługą ruchu turystycznego zlokalizowane w większości w pasie nadmorskim. W pasie tym działa także większość firm o profilu budowlanym. Oznacza to postępujące różnicowanie gmin morskich w stosunku do pozostałych w tempie rozwoju gospodarczego i poziomu życia ludności. Potencjał gospodarki turystycznej skoncentrowany jest w Kołobrzegu, gminie Kołobrzeg oraz w Ustroniu Morskim. Obejmuje praktycznie 100% bazy hotelowej w powiecie. Dominuje turystyka pobytowa silnie powiązana z sezonem letnim.

Tabela 8.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	13414	13018	168	11059
m. Kołobrzeg	9503	9176	104	7696
Dygowo	425	413	11	356
Gościno	497	477	13	408
Kołobrzeg	1516	1508	23	1327
Rymań	323	312	12	267
Siemyśl	264	257	2	219
Ustronie M.	886	875	3	786

Bezrobocie w powiecie przybiera wielkości wyjątkowo (na tle pozostałych powiatów województwa) niskie.

Tabela 8.4. Poziom bezrobocie w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	6242	12,8	3658	7,3	12,0

Tabela 8.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	9212
m. Kołobrzeg	3405
Dygowo	1253
Gościno	935
Kołobrzeg	1510
Rymań	987
Siemyśl	645
Ustronie M.	497

Powiat kołobrzeski charakteryzują trzy pasy rozwojowe. Pierwszy to obszar nadmorski – jest on nastawiony na turystykę. W żadnym innym powiecie województwa nie ma tak rozbudowanej bazy hotelowej i w żadnym innym powiecie nie jest ona tak szeroko wykorzystywana. W tym rejonie funkcjonuje wiele zakładów pracy.

Gminy Dygowo i Gościno tworzą drugi pas rozwojowy o przeciętnych wskaźnikach. I wreszcie pozostałe gminy tj. Rymań i Siemyśl – mimo pozornej bliskości morza w bardzo niewielkim stopniu z tego sąsiedztwa korzystają. W tych gminach jest najwyższe bezrobocie i są one w większym stopniu zorientowane są na rolnictwo – to jednak nie gwarantuje miejsc pracy dla wszystkich i właściwego tempa rozwoju.

Powiat kołobrzeski charakteryzuje się bardzo dobrą, rozwojową koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi 1,420632, co plasuje powiat na 5 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi 0,279088, co daje powiatowi 5 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi 0,259689, co daje 5 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 0,087738, plasujący powiat kołobrzeski na 7 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat kołobrzeski na 4 miejscu w województwie z 7,3 % bezrobociem.

Wysoka pozycja powiatu wynika głównie z bardzo dobrej koniunktury gospodarczej Kołobrzegu oraz Ustronia Morskiego. W pozostałych gminach powiatu sytuacja jest daleko gorsza.

Przedsiębiorstwa

Uzdrowisko Kołobrzeg ul. Ściegiennego 1, 78-100 Kołobrzeg	Superfish SA Kukinia 43, 78-411 Ustronie Morskie
Port Morski Kołobrzeg Sp. z o.o. ul. Stoczniowa 10, 78-100 Kołobrzeg	

9. Powiat koszaliński

Ziemski powiat koszaliński zajmuje powierzchnię 1669 km² i składa się z ośmiu gmin. Trzy posiadają status miejsko-wiejski – są to Bobolice, Polanów i Sianów, pozostałe mają status gmin wiejskich: Będzino, Biesiekierz, Manowo, Mielno i Świeszyno. Na mapie powiatu wyróżniają się Bobolice i Polanów posiadające najmniejszą gęstość zaludnienia a zarazem największą powierzchnię. Przeciwnieństwem jest gmina Mielno o powierzchni zaledwie 62 km² (3,8% pow. Powiatu) i gęstości zaludnienia 81,2 os./km². Obszar powiatu jest w równej mierze wykorzystywany jako grunty rolne /42,7%/, jak i jako tereny zalesione /42,8%/.

Powiat koszaliński zajmuje dziesiąte miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności (3,6% wszystkich mieszkańców województwa). Wchodzące w jego skład gminy dysponują wyrównanym potencjałem ludnościowym, żadna nie dominuje nad innymi. Istotne jest jednak to, że gęstość zaludnienia w powiecie jest bardzo słaba (mniejszą gęstość w województwie ma tylko powiat drawski). Wydaje się, że są to skutki oddziaływania miasta Koszalin – w jego sąsiedztwie nie wykształciły się większe zbiorowości. Jest to właściwie jedyny powiat w województwie nie mający własnego centrum – pod wieloma względami jest to tylko obszar otaczający miasto Koszalin, które wyodrębniło się w osobną jednostkę administracyjną.

Tabela 9.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	63968	15141	41373	7454	54,6
Bobolice	9905	2424	6239	1242	58,8
Polanów	9201	2209	5812	1180	58,3
Sianów	13247	3243	8494	1510	56,0
Będzino	9265	2169	6065	1011	52,3
Biesiekierz	5346	1279	3523	544	51,7
Manowo	6315	1486	4201	628	50,3
Mielno	5073	1004	3363	706	50,8
Świeszyno	5616	1327	3656	633	53,6

Tabela 9.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	7208	3588	3620
Bobolice	1116	640	476
Polanów	964	618	366
Sianów	1402	567	835
Będzino	855	457	396
Biesiekierz	941	365	576
Manowo	575	328	247
Mielno	828	408	420
Świeszyno	507	205	302

Odwiercieniem struktury gospodarczej powiatu jest liczba i lokalizacyjna podmiotów gospodarczych. Na tym tle wyraźnie wyróżnia się liczba podmiotów zarejestrowanych w gminie Mielno – 30% podmiotów ogółem (przy zaludnieniu wynoszącym 8% ludności powiatu). Około 69% zakładów w powiecie to jednostki usługowe związane z obsługą ruchu turystycznego, z tego 48% zlokalizowane jest w pasie nadmorskim. Firmy produkcyjne i budowlane ogółem stanowią tylko 16,4%. Ich lokalizacja jest związana głównie z rynkiem miasta Koszalina. O tempie rozwoju powiatu decydować będzie rozwój miasta Koszalin oraz rozwój turystyki.

Tabela 9.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	6339	6178	91	5310
Bobolice	663	642	13	542
Polanów	578	562	18	468
Sianów	1302	1281	14	1124
Będzino	732	709	16	608
Biesiekierz	431	412	7	347
Manowo	639	619	6	537
Mielno	1471	1456	13	1244
Świeszyno	523	507	4	440

Bezrobocie jest stosunkowo duże na terenie gmin Bobolice i Polanów, najbardziej oddalonych od wybrzeża i od Koszalina. Inne gminy, „korzystniej” położone radzą sobie z tym problemem znacznie lepiej. Sytuacja taka utrzymuje się i ma tendencję do pozostawania stałą mimo, iż bezrobocie na terenie tych gmin wyraźnie spadło.

Tabela 9.4. Poziom bezrobocie w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	6950	18,2	5154	12,3	25,2

Tabela 9.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	10828
Bobolice	1845
Polanów	1434
Sianów	2065
Będzino	1463
Biesiekierz	1142
Manowo	910
Mielno	641
Świeszyno	1328

Powiat koszaliński charakteryzuje się przeciętną koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi - 1,28997, co plasuje powiat na 14 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,28756, co daje powiatowi 17 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,3012, co daje 17 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,33922, plasujący powiat koszaliński na 15 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat koszaliński na 13 miejscu w województwie z 12,3 % bezrobociem.

Sytuacja powiatu jest stosunkowo dobra, zwłaszcza jeśli uwzględnimy fakt, iż jest to powiat ziemski, obejmujący niezbyt zamożne gminy na obszarach popegeerowskich. Na poziom wskaźnika miała wpływ dobra koniunktura w Mielnie oraz pośredni wpływ Koszalina.

Przedsiębiorstwa

Stoisław Młyny Stoisław 11, 76-031 Mścice	HORTULUS Dobrzyca 76, 76-038 Dobrzyca
--	--

10. Powiat łobeski

Powiat łobeski jest „najmłodszym” powiatem w województwie. Powstał dopiero w 2002 roku skupiając w swoich granicach miejsko-wiejskie gminy Łobez, Dobra Nowogardzka, Resko i Węgorzyno oraz wiejską gminę Radowo Małe. Powiat ten zajmuje teren o powierzchni 1065 km² niemal pośrodku województwa. Obszar powiatu jest obszarem stosunkowo niewiele zalesionym /26,1%/, ale również niewiele znajduje się tam gruntów rolnych /39,8%/.

Prawie połowa mieszkańców powiatu mieszka w gminie Łobez. Tam też mieści się największe miasto powiatu. Jest to powiat o najmniejszej liczbie mieszkańców spośród wszystkich powiatów. Mimo tego jest on w znacznym stopniu zurbanizowany. Większość jego mieszkańców załudnia cztery miasta. Powiat charakteryzuje się znacznym (nawet na tle innych powiatów) odsetkiem osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym. Znamionuje to procesy migracyjne w kierunkach zewnętrznych.

Tabela 10.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	38330	8571	24208	5551	58,3
Dobra	4451	1046	2772	633	60,6
Łobez	14522	3087	9373	2062	54,9
Resko	8259	1876	5196	1185	58,9
Węgorzyno	7339	1649	4509	1181	62,8
Radowo Małe	3759	913	2356	490	59,6

Sektor publiczny jest w powiecie łobeskim stosunkowo słabo wykształcony – przeważa zatrudnienie w sektorze prywatnym. Jest to efekt m.in. braku dużych, silnych ośrodków miejskich będących z reguły miejscem rozwoju sektora publicznego.

Tabela 10.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	4870	1845	3025
Dobra	353	227	126
Łobez	2445	932	1513
Resko	1158	393	765
Węgorzyno	687	193	494
Radowo Małe	227	100	127

Tabela 10.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	2903	2701	48	2177
Dobra	290	280	9	241
Łobez	1344	1229	18	999
Resko	693	646	9	500
Węgorzyno	379	356	7	283
Radowo Małe	197	190	5	154

Powiat łobeski od początku swego istnienia charakteryzował się wysoką stopą bezrobocia i to nie tylko w skali województwa, ale także kraju.

Tabela 10.4. Poziom bezrobocie w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	b.d	b.d	3312	13,6	29,0

Tabela 10.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	7117
Dobra	659
Łobez	2287
Resko	1096
Węgorzyno	1905
Radowo Małe	1170

Powiat łobeski charakteryzuje się słabą koniunkturą gospodarczą. ZWG powiatu wynosi -1,3681, co plasuje powiat na 16 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,39221, co daje powiatowi 21 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,39545, co daje 21 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,01257, plasujący powiat łobeski na 10 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat łobeski na 15 miejscu w województwie z 13,6 % bezrobociem.

Przedsiębiorstwa

PPU „TOMEX” 72-213 Radowo Małe	Nowamyl ul. Szosa Świdwińska 1, 73-150 Łobez
-----------------------------------	---

11. Powiat myśliborski

Powiat myśliborski zajmuje powierzchnię 1181 km² i składa się z pięciu gmin. Trzy mają status miejsko-wiejski: Myślibórz, Barlinek i Dębno Lubuskie, dwie status gmin wiejskich: Boleszkowice i Nowogródek Pomorski. Tereny rolne stanowią 43,5%, zaś leśne 42,9% powierzchni powiatu.

Potencjał ludnościowy jest niezwykle wyrównany (czego nie spotyka się w innych powiatach) – wszystkie gminy miejsko-wiejskie liczą sobie nieco ponad 20 tys. mieszkańców.

Powiat myśliborski zajmuje dziewiąte miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności (4,1% wszystkich mieszkańców województwa). Żadna lokalna społeczność nie dominuje liczebnie nad innymi – w żadnym innym powiecie województwa nie istnieje tak „doskonała” proporcja pomiędzy potencjałem ludnościowym składowych jednostek (prócz gmin wiejskich). Na szczególną uwagę zasługuje struktura ludności – w gminach wiejskich mamy do czynienia ze znaczącym udziałem osób jeszcze lub już niezdolnych do wykonywania pracy. Liczby te należą do jednych z najwyższych w województwie.

Tabela 11.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	67538	14770	43786	8962	54,2
Barlinek	19558	4240	12974	2354	50,8
Dębno	20821	4735	13316	2770	56,4
Myślibórz	20945	4286	13632	3027	53,6
Boleszkowice	2916	698	1813	405	60,8
Nowogródek Pomorski	3288	811	2051	426	60,3

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy w powiecie myśliborskim należą do przeciętnych w województwie. Prawie wszystkie jednostki działające w powiecie są jednostkami prywatnymi, zdecydowana większość z nich prowadzona jest przez osoby fizyczne. Oznacza to, że zakłady działające w powiecie mieszczą się w rzędzie zakładów małych (tj. do 5-ciu pracowników) – te zaś są najbardziej podatne na wszelkie dekonstrukcje. Gospodarka powiatu, patrząc na nią poprzez pryzmat ilości i rodzaju zakładów jest dość homogeniczna. Nieznacznie tylko wyróżnia się gmina Dębno (przede wszystkim dzięki znacznej ilości zakładów przemysłowych). Rolnictwo jest źródłem utrzymania dla około ¼ pracującej ludności – ma ono zatem spory wpływ na miejscowy rynek pracy. Większej roli w gospodarce regionu nie odgrywa turystyka – powiat wydaje się być bardziej rejonem tranzytowym niż pobytowym. Zwrócić tylko należy uwagę na brak właściwie jakiegokolwiek bazy turystycznej w gminach nadgranicznych.

Tabela 11.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	11553	4138	7415
Barlinek	4592	990	3602
Dębno	3390	1440	1950
Myślibórz	3230	1449	1731
Boleszkowice	136	114	22
Nowogródek Pom.	205	95	110

Tabela 11.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	5792	5399	125	4330
Barlinek	1653	1526	39	1252
Dębno	1978	1863	40	1446
Myślibórz	1803	1670	34	1338
Boleszkowice	155	146	3	127
Nowogródek Pomorski	203	194	9	167

Poziom bezrobocia w powiecie jest niższy od stopy bezrobocia w województwie.

Tabela 11.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	6195	14,5	3601	8,2	15,9

Tabela 11.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	8839
Barlinek	2563
Dębno	3125
Myślibórz	2341
Boleszkowice	430
Nowogródek Pomorski	380

Powiat myśliborski charakteryzuje się bardzo dobrą koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi 1,157794, co plasuje powiat na 6 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,21586, co daje powiatowi 16 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,19874, co daje 15 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 1, plasujący powiat myśliborski na 1 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat myśliborski na 6 miejscu w województwie z 8,2 % bezrobociem.

Powiat myśliborski uzyskał najwyższą pozycję pod względem nakładów inwestycyjnych. Zaobserwowano rozwój produkcji przemysłowej i usług. Oś rozwojową powiatu stanowią trzy miasta: Dębno – Myślibórz – Barlinek. Potrafią wykorzystać swoje położenie oraz posiadane surowce. Rozwój tego powiatu jest od kilku lat bardzo stabilny i trwały.

Przedsiębiorstwa

Barlinek SA Al. Solidarności 36, 25-323 Kielce	METPOL- BARLINEK ul. Fabryczna 2, 74-320 Barlinek
ANTA Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Produkcji Drzewnej ul. Droga Zielona 7, Dębno 74 – 400	BALSA s.c. Marcin Cygan, Grzegorz Cichoń ul. Rzemieślnicza, Dębno 74 – 400

12. Powiat policki

Powiat policki zajmuje powierzchnię 664 km² składa się z czterech gmin. Dwie posiadają status miejsko – wiejski – są to: Police i Nowe Warpno, dwie mają status gmin wiejskich: Dobra Szczecińska i Kołbaskowo. Police to siódme pod względem wielkości miasto w województwie zachodniopomorskim. Gmina Nowe Warpno z kolei to gmina o najmniejszej liczbie ludności w całym kraju. W gminie jest stosunkowo niewiele gruntów rolnych /29,3%/ oraz terenów leśnych /35,1%/. Powiat policki zajmuje dopiero czternaste miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności (3,2% wszystkich mieszkańców województwa). W jego obrębie dominuje gmina i miasto Police (74,7% mieszkańców powiatu to mieszkańcy Polic) W żadnym innym powiecie województwa nie istnieją takie dysproporcje pomiędzy potencjałem ludnościowym składowych jednostek (najbliżej tego jest powiat kołobrzeski).

Powiat policki jest jedynym powiatem w województwie (oprócz miast na prawach powiatów), w którym liczba osób w wieku nieprodukcyjnym jest mniejsza niż liczba osób w wieku produkcyjnym. Oznacza to przede wszystkim istnienie znaczących szans na rozwijanie przedsiębiorczości. Jest to szczególnie charakterystyczne dla gmin, na terenie których znajdują się przejścia graniczne.

Tabela 12.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	63462	13997	43888	5577	44,6
Nowe Warpno	1559	339	1026	194	51,9
Police	41416	8683	28972	3761	52,9
Dobra	11892	2788	8146	958	43,0
Kołbaskowo	8595	2187	5744	664	40,9

Mieszkańcy powiatu polickiego znajdują zatrudnienie zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym.

Tabela 12.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	12013	6701	5312
Nowe Warpno	111	101	10
Police	8701	6212	2489
Dobra	2537	230	2307
Kołbaskowo	664	158	506

Tabela 12.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	7219	7075	146	5944
Nowe Warpno	128	171	5	130
Police	4220	4113	54	3533
Dobra	1739	1721	57	1401
Kołbaskowo	1082	1070	30	880

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy w powiecie należą do jednych z najlepszych. Stopa ubóstwa dla całego powiatu jest niższa od przeciętnych w skali województwa. Zła sytuacja w tym względzie panuje tylko w Gminie Nowe Warpno. Dość niskie (zwłaszcza na tle innych powiatów) są liczby osób pozostających na utrzymaniu opieki społecznej.

Tabela 12.4. Poziom bezrobocie w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	1616	4,4	3262	7,2	14,9

Tabela 12.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	6744
Nowe Warpno	260
Police	4596
Dobra	935
Kołbaskowo	953

Powiat policki charakteryzuje się bardzo wysoką, bo drugą w regionie koniunkturą gospodarczą. ZWG dla wynosi 2,904268, co plasuje powiat na 2 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi 0,613248, co daje powiatowi 3 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi 0,615973, co daje 3 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 0,896766, plasujący powiat policki na 2 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat policki na 3 miejscu w województwie z 7,2 % bezrobociem.

Druga pozycja pod względem koniunktury gospodarczej w województwie nie budzi zastrzeżeń. O koniunkturze gospodarczej przede wszystkim zadecydowały wszystkie indeksy. Powiat policki podlega w ostatnich latach wysokiej suburbanizacji. Znajduje to swój wyraz w powiększającej się liczbie mieszkańców, głównie przesiedlających się ze Szczecina. Stabilna sytuacja Zakładów Chemicznych w Policach, handel przygraniczny oraz bliskość Szczecina, to trwałe warunki rozwoju powiatu.

Przedsiębiorstwa

Zakłady Chemiczne POLICE S.A. ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police	Sonion Polska Sp. z o.o. Lubieszewska 59, 72-006 Mierzyn
Barter Service Sp. z o.o. Zakład Pracy Chronionej Lubieszyn 8a, 72-002 Dołuje	

13. Powiat pyrzycki

Powiat pyrzycki zajmuje powierzchnię 726 km² i składa się z sześciu gmin. Dwie mają status miejsko-wiejski: Pyrzyce i Lipiany, pozostałe natomiast mają status gmin wiejskich: Bielice, Kozielice, Przelewice i Warnice. Potencjał ludnościowy powiatu jest nierównomiernie rozłożony – prawie połowa ludności mieszka w gminie Pyrzyce. Jest to także powiat o najmniejszym w województwie stopniu zurbanizowania.

Powiat zajmuje centralny obszar w województwie, jego teren jest mało zróżnicowany, charakteryzuje się niewielką lesistością /35,2%/, posiada za to sporo gruntów rolnych /52,9%/. Jest to jeden z powiatów najbardziej zorientowany na gospodarkę rolną w województwie.

Powiat pyrzycki jest (obok łobeskiego) powiatem o najmniejszej liczbie ludności. Więcej niż połowa mieszkańców powiatu zaludnia osiedla typu wiejskiego. Tereny wiejskie w powiecie są terenami znacznej przewagi liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym nad liczbą ludności w wieku produkcyjnym. W żadnym innym powiecie w województwie nie jest to tak widoczne. Zasoby siły roboczej skoncentrowane są głównie w miastach. Jej koncentracja w mieście oraz rozproszenie na pozostałych terenach jest charakterystyczne dla wszystkich obszarów wiejskich, a zwłaszcza tych spełniających funkcje rolnicze.

Tabela 13.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przed-produkcyjnym	produkcyjnym	po-produkcyjnym	
Powiat	40001	8903	25701	5397	55,6
Lipiany	6033	1215	3944	874	53,0
Pyrzyce	19566	4155	12822	2569	52,6
Bielice	2918	763	1811	344	61,1
Kozielice	2631	619	1651	361	59,4
Przelewice	5267	1247	3265	756	61,3
Warnice	3586	904	2208	474	62,4

Z uwagi na względną słabość miast w powiecie pyrzyckim dominuje prywatny sektor zatrudnienia. Zasoby siły roboczej skupione są w ośrodkach miejskich.

Tabela 13.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	4804	2112	2692
Lipiany	612	176	436
Pyrzyce	3306	1556	1750
Bielice	113	65	48
Kozielice	184	60	124
Przelewice	300	160	140
Warnice	289	95	194

Tabela 13.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	3156	3028	76	2559
Lipiany	488	474	17	387
Pyrzyce	1850	1767	28	1514
Bielice	201	195	4	175
Kozielice	149	142	8	111
Przelewice	284	274	10	227
Warnice	184	176	14	145

Powiat pyrzycki charakteryzuje bardzo zróżnicowana sytuacja jeśli chodzi o zagrożenie bezrobociem. Na terenach typowo rolniczych, z przewagą gospodarstw indywidualnych (a także w samych Pyrzycach) jest ono niewielkie, na pozostałych terenach powiatu znacząco rośnie.

Tabela 13.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	3739	14,9	3064	11,9	24,0

Tabela 13.5 Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	6947
Lipiany	907
Pyrzyce	2331
Bielice	480
Kozielice	1110
Przelewice	1391
Warnice	728

Powiat pyrzycki charakteryzuje się przeciętną koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi - 1,27428, co plasuje powiat na 13 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,38739, co daje powiatowi 20 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,39061, co daje 20 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,38769, plasujący powiat pyrzycki na 16 miejscu w województwie;

- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat pyrzycki na 12 miejscu w województwie z 11,9 % bezrobociem.

Powiat pyrzycki to typowy rejon o rozwiniętym rolnictwie i funkcjach usługowo-handlowych. Brak rozwiniętej sfery wytwórczej określa niekorzystną sytuacją na rynku pracy.

Przedsiębiorstwa

"Akala Faraone" Sp. z o.o. ul. Myśluborska 2, 74-240 Lipiany	"Areco-Sweden" Sp. z o.o. ul. Pyrzycka 44, 74-240 Lipiany
"BS System" Sp. z o.o. Odlewnia Żeliwna ul. Sikorskiego 2, 74-200 Pyrzyce	"Elstar" S.A. Elewator Żwirki i Wigury 5, 74-200 Pyrzyce

14. Powiat sławieński

Powiat sławieński zajmuje powierzchnię 1044 km² i składa się z sześciu gmin. Dwie mają status gmin miejskich: Sławno i Darłowo, pozostałe natomiast mają status gmin wiejskich: ponownie Sławno i Darłowo oraz Malechowo i Postomino. W powiecie funkcjonują obok siebie dwa miasta o równym potencjale ludnościowym – Sławno i Darłowo. To drugie zresztą, co jest wyjątkowe w całym województwie, nie będąc „stolicą” powiatu jest jednocześnie większym miastem. Tereny leśne zajmują 36,9% powierzchni powiatu, zaś rolne to 55,4% obszaru. Powiat sławieński zajmuje jedenaste miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności i dwunaste co do wielkości powierzchni. Gęstość zaludnienia jest nieco wyższa niż w innych powiatach tego rodzaju, w dużej mierze jest tak jednak za przyczyną dwóch miast powiatu – gminy wiejskie należą do najsłabiej zaludnionych obszarów w całym województwie.

Tabela 14.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	57727	13450	36720	7557	57,2
m. Darłowo	14434	2848	9594	1992	50,4
m. Sławno	13325	2838	8634	1953	56,1
Darłowo	7548	1927	4675	946	61,5
Malechowo	8577	1632	4106	839	60,2
Postomino	6982	1818	4346	818	60,7
Sławno	8861	2387	5465	1009	62,1

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy w powiecie sławieńskim wskazują na dwie charakterystyczne cechy. Jest to obszar rozwoju turystyki na terenach nadmorskich oraz rolnictwa na pozostałych terenach (wiejskich). W żadnym innym powiecie województwa nie funkcjonuje tak wiele indywidualnych gospodarstw rolnych. Mimo tego, bezrobocie jest wysokie na terenach prawie wszystkich gmin powiatu, tylko powiat świdwiński wyprzedza pod tym względem powiat sławieński. Rolnictwo jest źródłem utrzymania dla około ¼ pracującej ludności – ma ono zatem spory wpływ na miejscowy rynek pracy.

Tabela 14.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	7178	3238	3940
m. Darłowo	1891	906	965
m. Sławno	2932	1444	1488
Darłowo	1058	258	800
Malechowo	475	232	243
Postomino	345	229	116
Sławno	477	169	308

Tabela 14.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	5803	5510	77	4742
m. Darłowo	2250	2135	17	1866
m. Sławno	1565	1445	9	1229
Darłowo	532	516	6	451
Malechowo	407	390	19	326
Postomino	547	531	8	448
Sławno	502	493	18	422

Powiat sławieński od dawna zmagają się z problemem bezrobocia. Jest to jednak jeden z nielicznych powiatów w województwie, w których bezrobocie do roku 2006 spadło w stopniu znaczącym.

Tabela 14.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	7976	22,1	3993	10,9	20,6

Tabela 14.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	13719
m. Darłowo	2184
m. Sławno	3848
Darłowo	1570
Malechowo	1395
Postomino	2607
Sławno	2115

Powiat sławieński charakteryzuje się słabą koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi -1,43081, co plasuje powiat na 18 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,31944, co daje powiatowi 18 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,32323, co daje 18 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,42615, plasujący powiat sławieński na 17 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat sławieński na 11 miejscu w województwie z 10,9 % bezrobociem.

Powiat sławieński swój rozwój wiązać może głównie z turystyką. Posiada jednak też obszary intensywnie występujących problemów społecznych.

Przedsiębiorstwa

Zakłady Drzewne "POLDAN" Export-Import Z. Kroplewski ul. Gdańska 65/a, 76-100 Sławno	Fabryka Przetworów Rybnych "Mieszko" sp. z o.o. Warszkowo Warszkowo 117/A, 76-100 Sławno
Solmar Sp. z o.o. Rusko 18A, 76-150 Darłowo	Stocznia Darłowo „M&W” Sp. z o.o. ul. Conrada 1, 76-150 Darłowo

15. Powiat stargardzki

Powiat stargardzki zajmuje powierzchnię 1519 km² i składa się z dziesięciu gmin. Jedna posiada status gminy miejskiej – Stargard Szczeciński, cztery posiada status gmin miejsko-wiejskich – są to Chociwel, Dobrzany, Ińsko i Suchań, pozostałe mają status gmin wiejskich: Dolice, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa i Stargard Szczeciński. Powiat stargardzki jest w dużej mierze wykorzystywany rolniczo /58,8%/. Powierzchnia lasów jest tutaj stosunkowo niewielka /23,7%/.

Powiat stargardzki jest najbardziej rozległym powiatem w województwie, zajmuje też trzecie miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności (po Szczecinie i Koszalinie), jest trzecim z powiatów ziemskich pod względem gęstości zaludnienia. Mimo tego, powiat ten, przynajmniej na mapie, czyni wrażenie niespójnego terytorialnie, jest rozciągnięty w nieregularnych kształtach od granic Szczecina po centrum województwa.

Centrum powiatu – Stargard Szczeciński wyraźnie różni się od pozostałych gmin, tak jak wielkie (stosunkowo) miasto może różnić się od terenów wiejskich. Zupełnie inne są tutaj na przykład relacje między liczebnościami osób w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym.

Tabela 15.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	119460	25780	78316	15364	52,5
m. Stargard Szczeciński	70639	13859	47730	9050	48,0
Chociwel	6106	1441	3882	783	57,3
Dobrzany	5076	1213	3178	685	59,7
Ińsko	3496	756	2181	559	60,3
Suchań	4344	1020	2714	610	60,1
Dolice	8178	2095	5056	1027	61,7
Kobylanka	3626	794	2395	437	51,4
Marianowo	3127	807	1896	424	64,9
Stara Dąbrowa	3575	909	2227	439	60,5
Stargard Szczeciński	11293	2886	7057	1350	60,0

Oblicze gospodarcze powiatu jest bardzo zróżnicowane, być może w stopniu największym w porównaniu z innymi powiatami. Obok dużego miasta i przemysłu oraz usług współwystępują regiony rolnicze. Bezrobocie na terenie powiatu jako całości jest stosunkowo małe, ale są i gminy, gdzie jest ono wręcz bardzo wysokie (im dalej od Stargardu, tym wyższe).

Tabela 15.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	17258	8202	9056
m. Stargard Szczeciński	12667	6637	6030
Chociwel	610	230	380
Dobrzany	620	157	463
Ińsko	342	120	222
Suchań	194	114	80
Dolice	686	235	451
Kobylanka	549	118	431
Marianowo	170	101	69
Stara Dąbrowa	230	116	114
Stargard Szczeciński	1190	374	816

Tabela 15.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	10916	10237	172	8524
m. Stargard Szczeciński	7886	7302	92	6129
Chociwel	340	325	5	266
Dobrzany	362	340	10	281
Ińsko	248	242	10	184
Suchań	289	281	11	226
Dolice	377	366	7	311
Kobylanka	413	402	11	331
Marianowo	156	149	5	120
Stara Dąbrowa	154	147	5	111
Stargard Szczeciński	691	683	16	565

Problemy społeczne, a w tym bezrobocie i ubóstwo są w powiecie równie zróżnicowane co pozostałe przejawy życia społeczno-gospodarczego. W samym Stargardzie oraz na terenach najbliższych przybierają one umiarkowane rozmiary, ale stają się dotkliwymi wraz z rosnącą odległością od centrum powiatu.

Tabela 15.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	11655	13,2	8383	10,7	22,3

Tabela 15.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	18260
m. Stargard Szczeciński	6490
Chociwel	1089
Dobrzany	1773
Ińsko	765
Suchań	1002
Dolice	2278
Kobylanka	571
Marianowo	674
Stara Dąbrowa	992
Stargard Szczeciński	2626

Powiat stargardzki charakteryzuje się przeciętnym poziomem koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi -0,27306, co plasuje powiat na 10 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,10565, co daje powiatowi 8 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,0926, co daje 8 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,28296, plasujący powiat stargardzki na 14 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat stargardzki na 10 miejscu w województwie z 10,7 % bezrobociem.

Największy powiat ziemski województwa zajmuje miejsce w samym środku rankingu utworzonym na podstawie wskaźnika ZWG. Dzięki rozwojowi Stargardzkiego Parku Przemysłowego oraz kilku inwestycjom w tym mieście i gminie Kobylanka pozycja powiatu uległa w ostatnich trzech latach poprawie.

Przedsiębiorstwa

Backer OBR Sp. z o.o. ul. Skandynawska 2, 73-110 Stargard Szczeciński	Klippan Safety Polska Sp. z o.o. ul. Nasienna 17, 73 - 110 Stargard Szczeciński
Stargard Borst Sp. z o. o. ul. Usługowa 1, 73-110 Stargard Szczeciński	Spółdzielcza Agrofirma Witkowo Witkowo 40, 73-102 Stargard Szczeciński

16. Powiat szczecinecki

Powiat szczecinecki zajmuje obszar 1765 km² i składa się z sześciu gmin. Tylko jedna ma charakter miejski - Szczecinek, trzy mają status miejsko-wiejski: Barwice, Biały Bór i Borne Sulinowo, zaś dwie status wiejski: Grzmiąca i Szczecinek. W krajobrazie powiatu dominują lasy /44,1%/, duża część gruntów może jednak być wykorzystywanych rolniczo /37,4%/.

Potencjał ludnościowy powiatu jest nierównomiernie rozłożony – prawie połowa ludności mieszka w gminie miejski Szczecinek. Jest to powiat o bardzo skromnej gęstości zaludnienia (słabiej zaludnione są tylko powiaty drawieński, koszaliński i choszczeński). Powiat szczecinecki zajmuje szóste miejsce w województwie jeśli chodzi o liczbę ludności ale jest czwarty co do wielkości powierzchni. To tłumaczy jego słabe zaludnienie. Gminy Szczecinek oraz biały Bór i Borne Sulinowo należą do największych obszarowo w województwie (zaraz po Wałczu).

Tabela 16.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	77322	17781	48745	10796	58,6
m.Szczecinek	38864	8028	25145	5691	54,6
Barwice	8918	2163	5601	1154	59,2
Biały Bór	5175	1267	3228	680	60,3
Borne Sulinowo	9200	2312	5481	1407	67,9
Grzmiąca	5015	1218	3102	695	61,7
Szczecinek	10150	2793	6188	1169	64,0

Wskaźniki charakteryzujące rynek pracy w powiecie szczecineckim należą do przeciętnych w województwie. Prawie wszystkie jednostki działające w powiecie są jednostkami prywatnymi, zdecydowana większość z nich prowadzona jest przez osoby fizyczne. Oznacza to jednak, że zakłady działające w powiecie mieszczą się w rzędzie zakładów małych (tj. do 5-ciu pracowników) – te zaś są najbardziej podatne na wszelkie dekonstrukcje. Rolnictwo jest źródłem utrzymania dla około 1/6 pracującej ludności – ma ono zatem ograniczony wpływ na miejscowy rynek pracy. Większej roli w gospodarce regionu nie odgrywa także turystyka, pomimo tego, że region posiada znaczące walory wypoczynkowe. Turystykę należy traktować wciąż jako nie wykorzystaną szansę.

Tabela 16.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	12419	5486	6933
m.Szczecinek	9416	3831	5585
Barwice	696	291	405
Biały Bór	405	292	113
Borne Sulinowo	919	539	380
Grzmiąca	353	180	173
Szczecinek	630	353	277

Tabela 16.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	7924	7532	95	6298
m. Szczecinek	5475	5217	41	4410
Barwice	570	519	14	396
Biały Bór	389	363	6	308
Borne Sulinowo	658	637	21	498
Grzmiąca	259	246	3	220
Szczecinek	573	550	10	466

Powiat szczecinecki prezentuje sobą zwarty mur problemów z bezrobociem na czele i od wielu już lat. Wyjątkiem jest gmina Szczecinek, która odgrywająca kluczową rolę w powiecie.

Tabela 16.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	9974	20,5	7142	14,5	25,6

Tabela 16.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	17432
m. Szczecinek	4796
Barwice	3320
Biały Bór	1707
Borne Sulinowo	2587
Grzmiąca	1598
Szczecinek	3424

Powiat szczecinecki charakteryzuje się wciąż rosnącą, ale na przeciętnym poziomie koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi -0,14346, co plasuje powiat na 9 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi 0,0242, co daje powiatowi 6 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi 0,017692, co daje 6 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 0,493382, plasujący powiat szczecinecki na 5 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował Powiat Szczecinecki na 16 miejscu w województwie z 14,5 % bezrobociem.

Powiat szczecinecki uzyskał 9 pozycję wśród powiatów województwa głównie dzięki indeksom uzyskanym przez miasto Szczecinek. Niewielkiej poprawie uległa też sytuacja w gminach wiejskich.

Przedsiębiorstwa

Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego S.A. ul. 3 Maja 2, 78-400 Szczecinek	Kronospan Szczecinek Sp. z o.o. ul. Waryńskiego 1, 78-400 Szczecinek
Elda-Eltra Elektrotechnika S.A. Bugno 1, 78-400 Szczecinek	

17. Powiat świdwiński

Powiat świdwiński zajmuje powierzchnię 1093 km² i składa się z sześciu gmin. Dwie mają status miejsko-wiejski: Świdwin i Połczyn Zdrój, cztery status gmin wiejskich: Brzeźno, Rąbino, Sławoborze i Świdwin (gmina wiejska). Powiat zajmuje centralny obszar w województwie, jego teren jest mało zróżnicowany, ze stosunkowo małą ilością gruntów rolnych /52,9%/ i lasów /35,2%/. Jest to jeden z tych powiatów, które nie osiągają liczby 50 tys. Mieszkańców. Prawie połowa mieszkańców powiatu zaludnia osiedla typu wiejskiego.

Tereny wiejskie w powiecie są terenami znacznej przewagi liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym nad liczbą ludności w wieku produkcyjnym. Zasoby siły roboczej skoncentrowane są głównie w miastach.

Tabela 17.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	49052	10995	31457	6600	55,9
m. Świdwin	15723	3387	10359	1977	51,3
Połczyn Zdrój	16041	3354	10308	2379	55,6
Brzeźno	2875	720	1799	356	59,3
Rąbino	3947	954	2424	569	62,8
Sławoborze	4277	1059	2704	514	58,2
Świdwin	6189	1521	3863	805	60,2

W powiecie świdwińskim dominuje prywatny sektor zatrudnienia.

Tabela 17.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	6948	3174	3774
m. Świdwin	2842	1350	1492
Połczyn Zdrój	2544	1194	1350
Brzeźno	136	91	44
Rąbino	236	175	61
Sławoborze	386	228	158
Świdwin	805	136	669

Tabela 17.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	4220	3867	48	3112
m. Świdwin	1695	1525	8	1251
Połczyn Zdrój	1656	1512	20	1176
Brzeźno	120	113	-	92
Rąbino	213	203	6	167
Sławoborze	240	229	5	197
Świdwin	296	285	9	229

Obok powiatu łobeskiego powiat świdwiński należy, do najbardziej zagrożonych bezrobociem. W roku 2006 nastąpił spadek tego poziomu, nie jest on jednak bardzo znaczących rozmiarów.

Tabela 17.4. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		Stopa bezrobocia rejestrowanego
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	
Powiat	6619	21,6	4898	15,5	30,2

Tabela 17.5. Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	12304
m. Świdwin	2458
Połczyn Zdrój	3504
Brzeżno	1219
Rąbino	1007
Sławoborze	1774
Świdwin	2342

Powiat świdwiński charakteryzuje się słabą koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi - 1,30223, co plasuje powiat na 15 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,18577, co daje powiatowi 14 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,19801, co daje 14 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,19221, plasujący powiat świdwiński na 12 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat świdwiński na 19 miejscu w województwie z 15,5 % bezrobociem.

W powiecie świdwińskim występują duże dysproporcje pomiędzy Połczyn-Zdrojem i Świdwinem, a pozostałymi gminami powiatu.

Przedsiębiorstwa

Uzdrowisko Połczyn S.A. ul. Zdrojowa 6, 78-320 Połczyn Zdrój	Zakład Przemysłu Drzewnego ul. Kołobrzeska 27A, 78-314 Sławoborze
---	--

18. Powiat walecki

Powiat walecki składa i zajmuje powierzchnię 1414 km² i składa się z pięciu gmin, z których jedna ma status gminy miejskiej – miasto Wałcz, trzy status gmin miejsko-wiejskich – Człopa, Mirosławiec i Tuczno, a jedna status gminy wiejskiej – Wałcz. Więcej niż połowę obszaru powiatu porastają lasy /55,42%/. Powiat w niewielkim stopniu posiada charakter rolniczy /33,9%/.

Powiat walecki należy do najmniej zaludnionych rejonów województwa. Szczególnie niskie zaludnienie charakteryzuje gminę Człopa (jedno z najniższych w województwie). Niemniej ponad połowa mieszkańców powiatu to mieszkańcy miast.

Tabela 18.1. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat	54779	12434	35435	6910	54,6
m. Wałcz	26220	5365	17444	3411	50,3
Człopa	5116	1252	3196	668	60,1
Mirosławiec	6043	1515	3864	664	56,4
Tuczno	4964	1104	3138	722	58,2
Wałcz	12436	3198	7793	1445	59,6

Mieszkańcy powiatu wałęckiego pracują głównie w sektorze prywatnym.

Tabela 18.2. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Powiat	7669	2459	4231
m. Wałcz	5451	196	2992
Człopa	423	249	227
Mirosławiec	685	221	436
Tuczno	468	313	247
Wałcz	642	12306	329

Tabela 18.3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Powiat	6039	5786	51	4923
m. Wałcz	4051	3861	30	3278
Człopa	287	276	5	233
Mirosławiec	487	471	4	401
Tuczno	359	345	1	289
Wałcz	855	833	11	722

Poza samym miastem Wałcz bezrobocie na terenie powiatu do 2005 roku przybierało dość znaczne rozmiary. Sytuacja radykalnie zaczęła się zmieniać w 2006 roku.

Tabela 18.4 Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Powiat	4939	14,3	3175	8,9	18,5

Tabela 18.5 Poziom ubóstwa w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Powiat	10790
m. Wałcz	3222
Człopa	1348
Mirosławiec	1255
Tuczno	1372
Wałcz	3493

Powiat wałęcki charakteryzuje się przeciętną koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi - 0,33359, co plasuje powiat na 11 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi -0,11594, co daje powiatowi 10 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi -0,11216, co daje 9 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi -0,45617, plasujący powiat wałęcki na 18 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował powiat wałęcki na 8 miejscu w województwie z 8,9 % bezrobociem.

Powiat rozwija się bez wielkich, spektakularnych inwestycji. Dominujące w powiecie małe firmy działają głównie na rynku lokalnym, są jednak sporym kapitałem (blisko 6 tys. firm na niespełna 55 tys. mieszkańców).

Przedsiębiorstwa

Ekomech Sp. z o.o. ul. Budowlanych 9, 78 – 600 Wałcz	VNH Fabryka Grzejników Budowlanych 10, 78-600 Wałcz
Zakład Mechaniczny METALTECH Sp. z o.o. ul. Orła 6, 78-650 Mirosławiec	Fabryka Części Rowerowych ROMET WAŁCZ Sp. z o.o. ul. Budowlanych 15, 78-600 Wałcz

19. Szczecin, Koszalin, Świnoujście*Warunki geograficzne i naturalne*

Powiat Szczecin jest równocześnie stolicą województwa oraz jego największym i najrozleglejším miastem. Powiat Koszalin jest najmniejszym w województwie jeśli chodzi o powierzchnię, liczbą ludności ustępuje jednak tylko Szczecinowi i powiatowi stargardzkiemu, a gęstością zaludnienia jedynie Szczecinowi. Powiat Świnoujście należy do najmniejszych w województwie i to zarówno ze względu na wielkość powierzchni, jak i ze względu na liczbę ludności. O jego wyodrębnieniu zadecydowało specyficzne położenie miasta, a także jego siła ekonomiczna.

Tabela 19.1. Powierzchnia powiatu i wchodzących w jego skład gmin

Jednostka	Powierzchnia w km ²
Szczecin	301
Koszalin	83
Świnoujście	195

Miasto (i powiat) Szczecin to najludniejszy obszar województwa, jednocześnie, obok Koszalina charakteryzujący się największą gęstością zaludnienia. Świnoujście pod tym względem niczym specjalnie się nie wyróżnia, ale też o jego wyodrębnieniu w samodzielny powiat zdecydowały względy inne niż ludnościowe.

Tabela 19.2. Liczba ludności w powiecie i w gminach powiatu

Jednostka	Liczba ludności	W tym		Kobiety na 100 mężczyzn	Gęstość zaludnienia (osób na 1 km ²)
		Kobiet	Mieszkających w miastach		
Szczecin	411119	215686	411119	110,4	1367
Koszalin	107886	56460	107886	109,8	1297
Świnoujście	40933	21005	40933	105,4	105,4

We wszystkich miastach liczba ludności w wieku produkcyjnym jest większa niż liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym. Taka sytuacja nie ma miejsca w żadnym innym powiecie poza polickim. Wyraża się w tym wielkomięjski charakter procesów demograficznych i społecznych.

Tabela 19.3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Jednostka	Ludność ogółem	W tym w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przed-produkcyjnym	produkcyjnym	po-produkcyjnym	
Szczecin	411119	68060	274249	68810	49,9
Koszalin	107886	18044	72751	17091	48,3
Świnoujście	40933	7035	27754	4169	47,5

Miejski rynek pracy jest dość obfity w oferty zatrudnienia i to zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Żaden z nich nie dominuje nad drugim.

Miasto Koszalin jest obszarem typowo miejskim, z dominacją przemysłu. Rolnictwo nie odgrywa większej roli. Dochody z płacy są chyba „najbardziej przeciętne” w województwie (poza budownictwem).

Miasto Świnoujście jest obszarem godzącym rozwój przemysłu i działalności turystyczno-wypoczynkowej. Rolnictwo nie odgrywa większej roli. Zaskakująco niskie są dochody z płacy (poza przemysłem). Dowodzi to, że stanowi on wciąż atrakcyjną alternatywę wobec pozostałych sposobów zarabkowania.

Tabela 19.4. Sektory zatrudnienia osób pracujących

Jednostka	Pracujący ogółem	W tym w sektorze	
		Publicznym	Prywatnym
Szczecin	107684	54341	53343
Koszalin	27147	12306	14841
Świnoujście	7461	4225	3236

Tabela 19.5. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostka	Ogółem	W tym sektor prywatny	W tym	
			Z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
Szczecin	65133	62917	1604	49345
Koszalin	18639	18163	190	14881
Świnoujście	6566	6326	114	5321

Koszalin jest miastem o wyposażeniu infrastrukturalnym godnym pozazdrosczenia w wielu innych rejonach województwa. Jest miastem „zadbany” jeśli można się tak wyrazić. Zwraca uwagę minimalna wręcz liczba ludności ubogiej, korzystającej z zasiłków i zapomóg. Na tym tle wyróżnia się pomiędzy pozostałymi miastami o randze powiatowej. Generalnie na terenach miejskich bezrobocie zawsze przybierało mniejsze rozmiary niż gdziekolwiek indziej w województwie. Do roku 2006 wzrost bezrobocia, szczególnie na terenie Szczecina osiągnął niespotykany gdzie indziej poziom – bezrobocie z terenów wiejskich i małomiasteczkowych przeniosło się do wielkiego miasta.

Tabela 19.6. Poziom bezrobocia w powiecie

Jednostka	1999		2007		
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia	Stopa bezrobocia rejestrowanego
Szczecin	11637	4,3	11474	4,2	6,5
Koszalin	7116	9,7	5429	7,5	11,6
Świnoujście	1751	6,0	1692	6,1	11,7

Tabela 19.7. Poziom ubóstwa w miastach

Jednostka	2006
	Liczba korzystających z opieki społecznej
Szczecin	28066
Koszalin	8514
Świnoujście	4497

Miasto Koszalin charakteryzuje się wyjątkowo dobrą koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi 2,703616, co plasuje powiat na 3 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi 1, co daje powiatowi 1 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi 1, co daje 1 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 0,052032, plasujący miasto Koszalin na 9 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował miasto Koszalin na 5 miejscu w województwie z 7,5 % bezrobociem.

O końcowej pozycji miasta zdecydowały stosunkowo niskie nakłady inwestycyjne i wyższa niż w pozostałych powiatach ziemskich stopa bezrobocia.

Przedsiębiorstwa

Drewexim Sp. z o.o. ul. Szczecińska 44, 75-137 Koszalin	Kospel S.A. ul. Olchowa 1, 75-136 Koszalin
"Espersen Polska" Sp. z o.o. Mieszka I 29, 75-124 Koszalin	TEPRO S.A. ul. Przemysłowa 5, 75-216 Koszalin
Athletic Manufacturing Sp. z o.o. ul. Strefowa 7, 75-202 Koszalin	NordGlass II Sp. z o.o. ul. Bohaterów Warszawy 11, 75-211 Koszalin

Miasto Szczecin charakteryzuje się znakomitą, bo najlepszą w regionie koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi 3,175258, co plasuje powiat na 1 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi 0,812102, co daje powiatowi 2 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi 0,86891, co daje 2 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 0,494246, plasujący miasto Szczecin na 4 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował miasto Szczecin na 1 miejscu w województwie z 4,2 % bezrobociem.

O końcowej wartości wskaźnika zdecydowało niskie bezrobocie. Niemniej jednak zarówno nakład inwestycji, jak i poziom dochodów ludności wskazuje na korzystne warunki dla prowadzenia inwestycji.

Przedsiębiorstwa

Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o. ul. Hutnicza 1, 71-642 Szczecin	Port Szczecin Świnoujście Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. ul. Bytomska 7, 70-603 Szczecin
FOSFAN Spółka Akcyjna ul. Nad Odrą 44/65, 71-820 Szczecin	Unizeto Technologies SA ul. Królowej Korony Polskiej 21, 70-486 Szczecin

Miasto Świnoujście charakteryzuje się bardzo dobrą koniunkturą gospodarczą. ZWG dla powiatu wynosi 1,945153, co plasuje powiat na 4 miejscu w województwie.

Na zagregowaną wartość współczynnika ZWG składają się następujące wartości cząstkowe:

- Indeks dochodów ludności w powiecie wynosi 0,496375, co daje powiatowi 4 miejsce w województwie;
- Indeks wartości sprzedaży wynosi 0,485586, co daje 4 wśród 21 powiatów województwa;
- Indeks poziomu nakładów inwestycyjnych wynosi 0,074051, plasujący miasto Świnoujście na 8 miejscu w województwie;
- Indeks sytuacji na rynku pracy mierzony wskaźnikiem bezrobocia plasował miasto Świnoujście na 2 miejscu w województwie z 6,1 % bezrobociem.

Przedsiębiorstwa

Uzdrowisko Świnoujście S.A. ul. Feliksa Nowowiejskiego 2, 72-600 Świnoujście	Morska Stocznia Remontowa S.A. ul. Ludzi Morza 16, 72-602 Świnoujście
---	--

Uaktualniona stopa bezrobocia na dzień 30 stycznia 2008
województwo zachodniopomorskie⁴

Powiat	Wartość
białogardzki	32,8%
choszczeński	27,4%
drawski	27,8%
goleniowski	17,3%
gryficki	27,6%
gryfiński	20,7%
kamieński	25,0%
kołobrzeczki	12,7%
miasto Koszalin	11,9%
koszaliński	26,3%
łobeski	29,5%
myśliborski	16,2%
policki	15,2%
pyrzycki	24,5%
ślawieński	21,2%
starogardzki	22,0%
szczecinecki	26,0%
świdwiński	30,2%
miasto Świnoujście	12,4%
walecki	19,4%
miasto Szczecin	6,6%
województwo	17,0%

⁴ <http://www.wup.pl/index.php?navi=cc> 21.11.2007

CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘBIORSTW FUNKCJONUJĄCYCH
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W LATACH 2004 – 2006

Opracowanie: Alicja Pliszko

Wstęp

W okresie 2004-2006 liczba podmiotów gospodarczych w województwie zachodniopomorskim wzrosła o 27%. W 2006 roku w ewidencji REGON zarejestrowanych było 209 478 firm. W ponad 96% były to firmy małe, zatrudniające mniej niż 9 pracowników. Nie bez znaczenia jest również fakt, iż niemal 80% wszystkich zarejestrowanych firm stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Ponad 30% wszystkich podmiotów funkcjonowało w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego), niemal co piąta firma w sekcji K (obsługa nieruchomości; wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej), natomiast co dziesiąta działała w branży budowlanej (sekcja F).

1. Liczba podmiotów gospodarczych w Polsce i województwie zachodniopomorskim w latach 2004-2006

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), w Polsce w 2006 roku w ewidencji REGON było zarejestrowanych 3 636 039 podmiotów gospodarczych. Oznacza to, iż od 2004 roku przybyło niemal 60 tys. firm. Najwięcej spośród nich działa w województwach: mazowieckim (16,8% wszystkich przedsiębiorstw), śląskim (11,7%) oraz wielkopolskim (9,5%).

5,8% wszystkich podmiotów gospodarczych w Polsce funkcjonuje na terenie województwa zachodniopomorskiego. **Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON** w tym regionie rośnie z roku na rok, jednak w niezbyt dużym tempie.

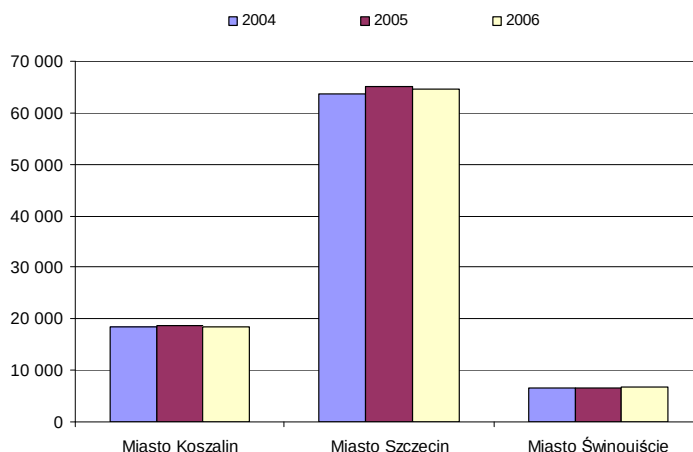
Liczba podmiotów gospodarczych w województwie zachodniopomorskim w 2004 roku wyniosła bowiem 201 956 (w porównaniu do roku poprzedniego wzrost o 1330 podmiotów), w 2005 roku- 206 776 (wzrost o 4820), zaś w roku ubiegłym- 209 478 (wzrost o 2702). W roku 2006, w porównaniu do roku 2005, jedynie dwa powiaty odnotowały spadek liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON- miasto Koszalin oraz miasto Szczecin (spadki odpowiednio o 247 i 540 podmiotów). Miasto Świnoujście oraz wszystkie powiaty ziemskie odnotowały w tym okresie wzrost liczby podmiotów.

W latach 2004-2006 łączna liczba podmiotów gospodarczych w województwie zachodniopomorskim wzrosła więc o 7522 podmioty gospodarcze (przy jednoczesnym spadku liczby ludności w tym okresie o 942 osoby). W przeciągu analizowanych 2 lat wzrost wyniósł więc zaledwie 3,7%.

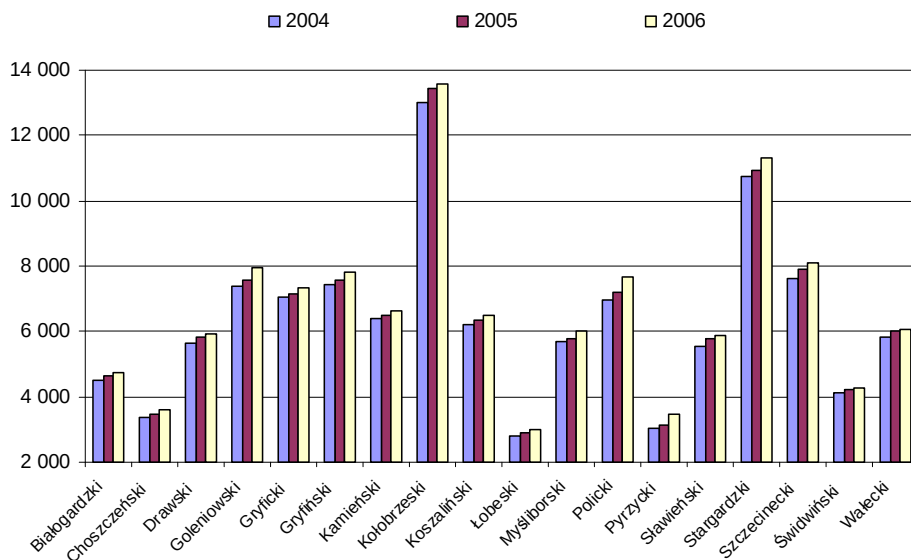
Na koniec 2006 roku w województwie zachodniopomorskim funkcjonowało 209 478 podmiotów gospodarczych, z czego niemal 80% (159 514) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Proporcja taka funkcjonowała również w latach wcześniejszych.

Analizując poszczególne powiaty w województwie zachodniopomorskim w okresie 2004-2006 rok, liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w ewidencji REGON wynosiła:

- w powiatach grodzkich:

- w powiatach ziemskich:

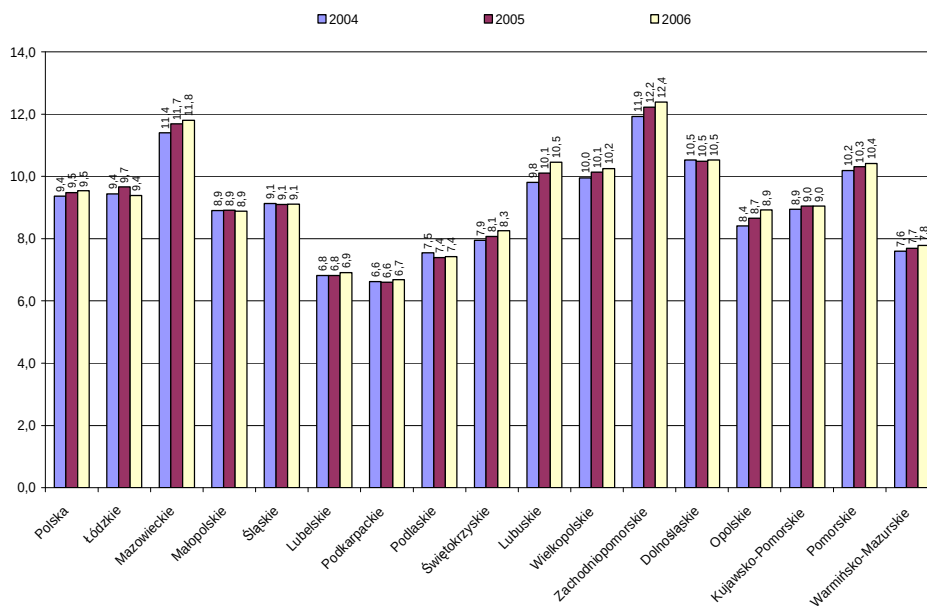

Jak podaje GUS, w 2006 roku na 100 mieszkańców Polski przypadało 9,5 podmiotów gospodarczych (zarejestrowanych w ewidencji REGON). Pod tym względem w poszczególnych województwach sytuacja kształtowała się w sposób następujący:

- **Zachodniopomorskie- 12,4;**
- Mazowieckie- 11,8;
- Dolnośląskie i Lubuskie- po 10,5;
- Pomorskie- 10,4;
- Wielkopolskie- 10,2;
- Łódzkie- 9,4;
- Śląskie- 9,1;
- Kujawsko-Pomorskie- 9,0;
- Małopolskie i Opolskie- po 8,9;
- Świętokrzyskie- 8,3;
- Warmińsko-Mazurskie- 7,8;
- Podlaskie- 7,4;
- Lubelskie- 6,9;
- Podkarpackie- 6,7.

Jak widać, województwo zachodniopomorskie znajduje się na pierwszym miejscu pod względem liczby podmiotów gospodarczych przypadających na mieszkańców regionu. Na 100 mieszkańców przypadało tu w 2006 roku 12,4 podmiotów gospodarczych.

Poniższy wykres obrazuje liczbę przedsiębiorstw przypadających na 100 mieszkańców poszczególnych województw w okresie 2004-2006 rok:

Wskaźnik ilości przedsiębiorstw w przeliczeniu na jednego mieszkańca w województwie zachodniopomorskim utrzymywał się w 2005 i 2006 roku na niemal nie zmienionym poziomie, co oznacza, iż mieszkańcy naszego województwa coraz częściej i chętniej zakładają własne firmy. Obserwujemy bowiem jednocześnie rosnącą liczbę zarejestrowanych firm (w latach 2004-2006 wzrost o 7522 podmioty gospodarcze) oraz spadek liczby ludności w poszczególnych powiatach (o 1527 osób w tym samym okresie).

Najwyższe wskaźniki liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców powiatu odnotował w 2006 roku powiat kołobrzeski (17,9) oraz wszystkie powiaty grodzkie: Koszalin (17,4), Świnoujście (16,4) oraz Szczecin (16,1). Obszary te w okresie 2004-2006 roku przodują pod względem ilości firm przypadających na mieszkańców powiatu, notując jednocześnie najniższe stopy bezrobocia w województwie.

W 2006 roku najmniej podmiotów gospodarczych przypadło na 100 mieszkańców w powiatach: choszczeńskim (7,1), łobeskim (7,7), pyrzyckim (8,5) oraz świdwińskim (8,6). Powiaty te odnotowywały tak niski odsetek przedsiębiorstw w całym analizowanym okresie czasowym, czyli w latach 2004-2006. Mimo, iż co roku wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców powiatu rósł, przyrosty były na tyle nieznaczne, iż pod tym względem wymienione powiaty notują najgorsze wyniki w województwie zachodniopomorskim.

Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w Polsce i województwie zachodniopomorskim

Znacznie większą dynamiką wzrostu charakteryzuje się kategoria **nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych**. W okresie 2004-2006 w Polsce przybyły 63 782 nowe podmioty gospodarcze (w ewidencji REGON). W 2004 roku było ich 233 520 (co stanowiło 6,5% wszystkich zarejestrowanych firm), zaś w 2006 roku- już 297 302 (8,2% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych).

W roku 2005 i 2006 w województwie zachodniopomorskim notowano za każdym razem ponad 13-procentowy wzrost liczby nowych jednostek gospodarczych w stosunku do lat poprzednich. W 2004 roku w rejestrze REGON zarejestrowano 13 778 nowych firm, w roku 2006 liczba ta wzrosła do 18 182 nowych podmiotów gospodarczych.

W 2004 roku ponad połowa powiatów województwa zachodniopomorskiego odnotowała spadek liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W 2005 roku spadek taki (o 33 podmioty gospodarcze w stosunku do roku poprzedniego) odnotowało jedynie miasto Koszalin, inne powiaty notowały zaś wtedy ogromne przyrosty liczby nowych firm- niektóre nawet rzędu 37% (na przykład miasto Szczecin- o 481, a powiat goleniowski- o 397 podmiotów gospodarczych więcej niż w roku poprzednim). W roku 2006 liczba nowo zarejestrowanych firm spadła jedynie w powiecie drawskim (o 22 podmioty) oraz sławieńskim (o 2 podmioty). Największe przyrosty odnotowały zaś powiaty: goleniowski (o 61,1% w stosunku do roku poprzedniego), policki (o 40,2%) oraz pyrzycki (o 25,3%).

Wraz ze wzrostem liczby nowo rejestrowanych firm, w każdym z powiatów województwa zachodniopomorskiego rośnie ich **odsetek w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych**. W roku 2004 nowe podmioty gospodarcze stanowiły 6,8% wszystkich zarejestrowanych w województwie firm, w 2005 roku 7,7%, zaś w 2006 roku- już 8,7%. Liczba nowych firm rośnie szybciej niż ogólna liczba przedsiębiorstw w województwie zachodniopomorskim. W latach 2004-2006 liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 3,7%, zaś w tej grupie liczba nowo zarejestrowanych firm wzrosła aż o 32%.

Wielkość zatrudnienia w firmach w Polsce i województwie zachodniopomorskim

Jak wynika z danych GUS w Szczecinie dotyczących **wielkości zatrudnienia w firmach w województwie zachodniopomorskim**, zdecydowana większość, bo aż 96,2% firm to mikro-firmy zatrudniające od 0-9 pracowników. Pozostałe podmioty stanowią niewielki odsetek: firmy zatrudniające 10-49 osób stanowią 3,1%, zaś 50 osób i więcej- jedynie 0,7%. Taki rozkład wielkości zatrudnienia utrzymuje się niezmiennie w okresie 2004-2006, można więc wnioskować o niewielkim napływie do województwa dużych inwestycji i firm zatrudniających ponad 9 pracowników.

W 2006 roku w województwie zachodniopomorskim działały 1493 firmy zatrudniające 50 lub więcej pracowników. Największa część z nich działała w Szczecinie (485 jednostek) oraz Koszalinie (127 jednostek) oraz w powiecie stargardzkim (107 jednostek).

Struktura wg PKD firm w Polsce i województwie zachodniopomorskim

Zachodniopomorskie podmioty gospodarcze to w przeważającej mierze firmy działające w sektorze prywatnym- stanowią one 96% wszystkich firm, natomiast dominujące sekcje wg Polskiej Klasyfikacji Działalności w województwie zachodniopomorskim obejmują następujące obszary gospodarki:

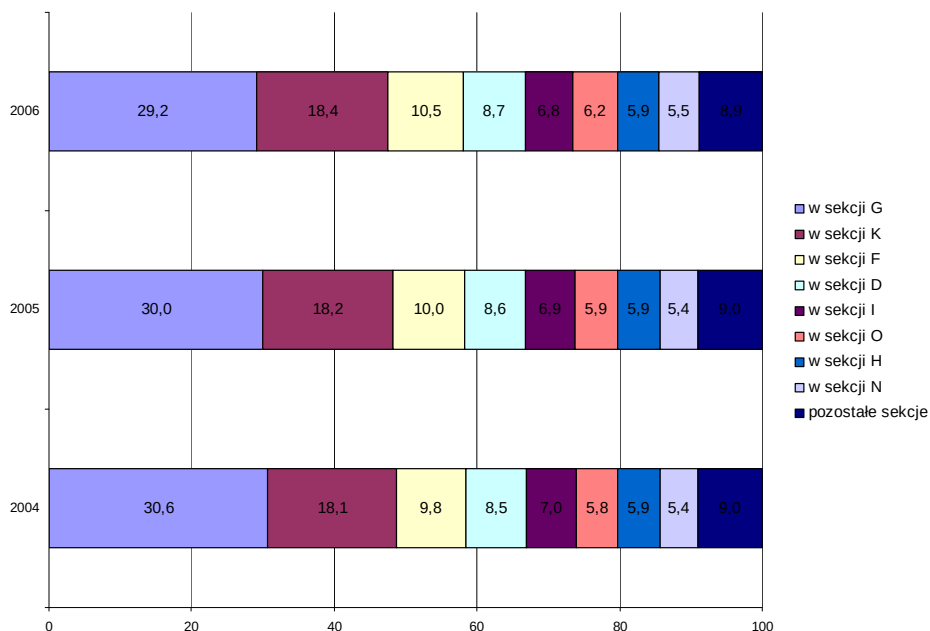
- sekcja G- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego;
- sekcja K- obsługa nieruchomości; wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- sekcja F- budownictwo;
- sekcja D- przetwórstwo przemysłowe;
- sekcja I – transport, gospodarka magazynowa i łączność.

Według sekcji PKD największa liczba podmiotów gospodarczych w województwie zachodniopomorskim w 2006 roku zarejestrowana była w sekcji G (61 073 firmy), K (38 493 firmy), F (22 042 firmy), D (18 184 firmy) oraz I (14 175 firm). Takie ukierunkowanie firm wystąpiło w województwie zachodniopomorskim w całym analizowanym okresie, czyli w latach 2004-2006. W poniższej tabeli zestawiono liczbę firm

działających w poszczególnych sekcjach w okresie 2004-2006 rok oraz odsetek, jaki stanowiły one w ogólnej liczbie działających podmiotów gospodarczych:

	Podmioty gospodarcze w województwie zachodniopomorskim					
	liczba			odsetek		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Sekcja G	61785	62031	61073	30,6%	30,0%	29,2%
Sekcja K	36531	37686	38493	18,1%	18,2%	18,4%
Sekcja F	19726	20702	22042	9,8%	10,0%	10,5%
Sekcja D	17104	17811	18184	8,5%	8,6%	8,7%
Sekcja I	14231	14286	14175	7,0%	6,9%	6,8%
Pozostałe sekcje	52579	54260	55511	26,0%	26,2%	26,5%
Wszystkie podmioty gospodarcze	201956	206776	209478			

Poniższy wykres przedstawia procentowy udział podmiotów gospodarczych działających w każdej z wymienionych sekcji w ogólnej liczbie firm w województwie zachodniopomorskim w latach 2004-2006:

2. Stan i prognoza rozwoju gospodarczego województwa zachodniopomorskiego

Wstęp

Badanie „Stan i prognoza rozwoju gospodarczego województwa zachodniopomorskiego” jest badaniem cyklicznym, realizowanym na zlecenie Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy. Jak dotąd zostało ono przeprowadzone trzykrotnie- raz w 2006 roku oraz dwukrotnie w 2007 roku. Próba objęła firmy działające na terenie województwa zachodniopomorskiego, zaś wielkości prób w poszczególnych badaniach przedstawia poniższa tabela:

II poł. 2006 r.	I poł. 2007 r.	II poł. 2007 r.	Kategoria: wielkość zatrudnienia badanych firm
135*	200	200	do 9 pracowników
135*	135	135	9-49 pracowników
46	46	46	powyżej 49 pracowników
46	46	46	instytucje publiczne, jednostki reprezentujące najważniejszych pracodawców państwowych i samorządowych
362	427	427	Łączna liczebność próby

* w przypadku badania 2006 roku pierwsza kategoria wyniosła: do 5 pracowników, zaś druga: 5-49 pracowników

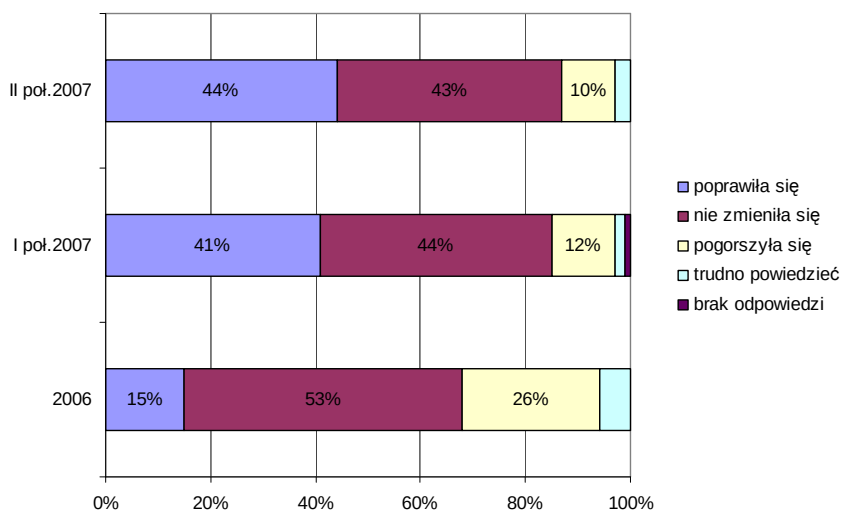
Pierwsze badanie (w 2006 roku) zrealizowała firma Public Profits Sp. z o. o., zaś kolejne dwa (w 2007 roku)- Pentror Research International Poznań Sp. z o. o. Za każdym razem proces badawczy podzielony był na dwa etapy:

- Etap I- zebranie i opracowanie danych wtórnych dotyczących demografii oraz gospodarki województwa zachodniopomorskiego na tle całego kraju;
- Etap II- wywiad kwestionariuszowy; Badani oceniali sytuację gospodarczą w ciągu ubiegłych 6 miesięcy oraz wypowiedzieli się na temat kierunków zachodzących w niej zmian- zarówno w odniesieniu do całej gospodarki jak i własnej firmy.

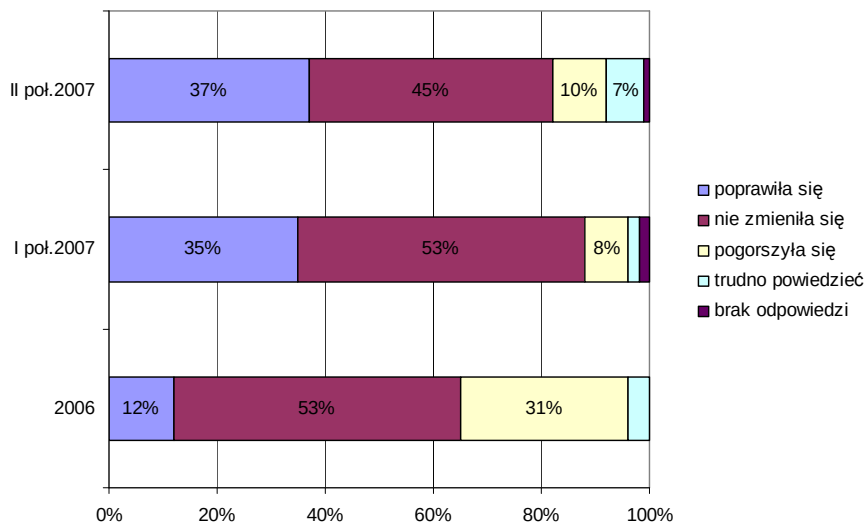
Wnioski z badania

Zachodniopomorscy pracodawcy pozytywnie oceniają sytuację gospodarczą w Polsce i w województwie zachodniopomorskim. Coraz więcej przedsiębiorców- 44% w 2007 roku wobec 15% w 2006 roku- stwierdziło, iż sytuacja w kraju poprawiła się. W przypadku oceny sytuacji w województwie było to 37% w 2007 roku wobec 12% w 2006 roku. Ocenę sytuacji gospodarczej Polsce i województwie zachodniopomorskim przedstawiają poniższe wykresy:

- Sytuacja w kraju w ciągu ostatnich 6 miesięcy:

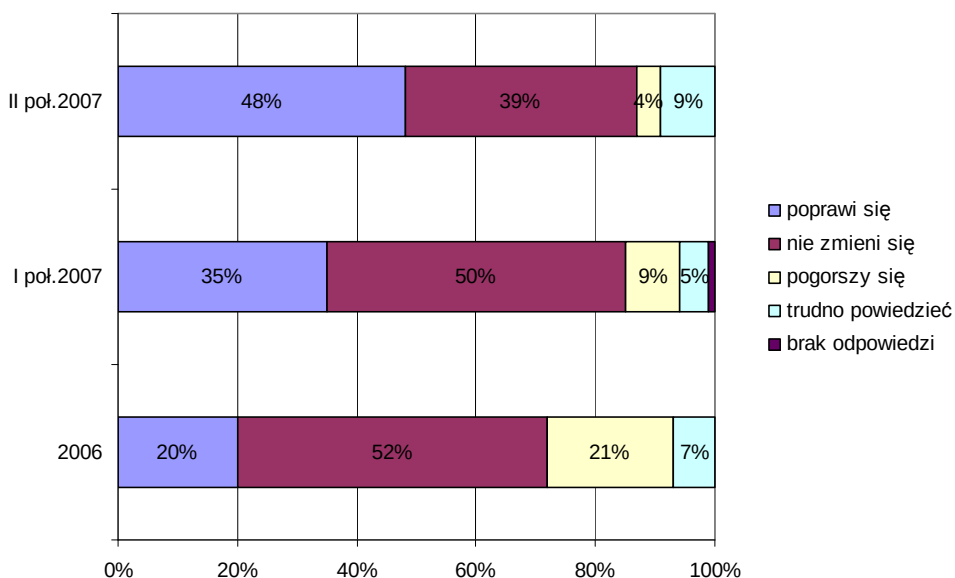

- Sytuacja w województwie zachodniopomorskim w ciągu ostatnich 6 miesięcy:

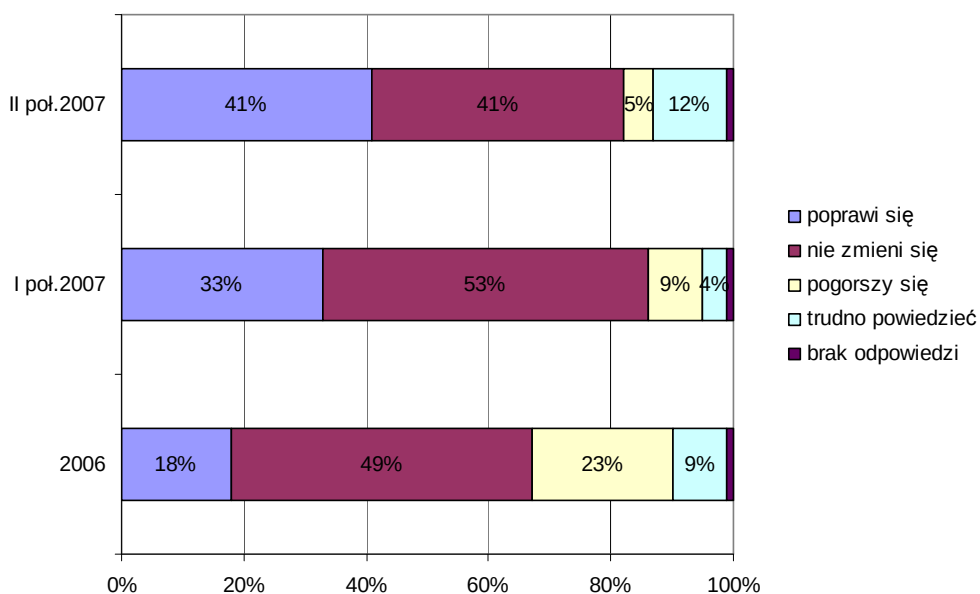

Równie optymistycznie przedsiębiorcy patrzą w przyszłość. W 2007 roku liczba osób pozytywnie oceniających przyszłe zmiany w gospodarce podwoiła się w stosunku do ubiegłego roku, zarówno w perspektywie kraju jak i województwa zachodniopomorskiego. Prognozy pracodawców dotyczące sytuacji gospodarczej w ciągu najbliższych 6 miesięcy przedstawiają poniższe wykresy:

- Sytuacja w kraju w ciągu najbliższych 6 miesięcy:

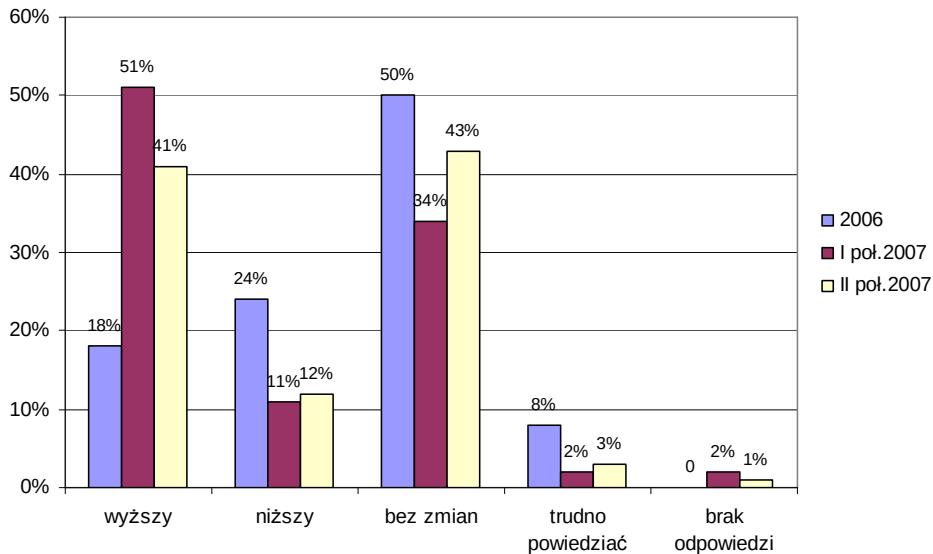
- Sytuacja w województwie zachodniopomorskim w ciągu najbliższych 6 miesięcy:

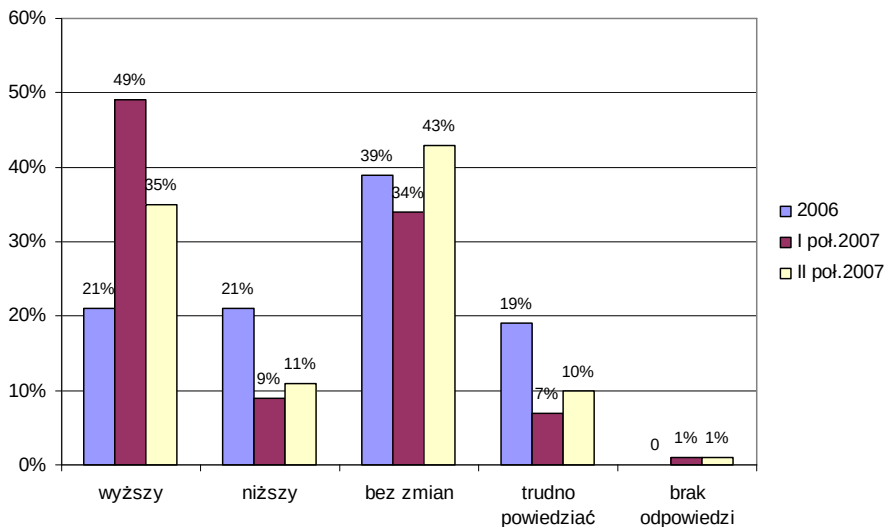
Oceniając popyt na oferowane produkty, przedsiębiorcy wykazują ostrożność nieco większą niż pół roku temu. W II połowie 2007 roku ponad 40% pracodawców oceniło, iż zapotrzebowanie na ich produkty jest wyższe niż przed rokiem. Niemal tyle samo z nich (43%) stwierdziło, iż utrzymuje się ono na niezmiennym poziomie. Przyszły popyt- w przeciągu najbliższych 6 miesięcy- przedsiębiorcy oceniają niemal tak samo- 35% z nich uznało, że nastąpi jego wzrost, 43%- że utrzyma się na dotychczasowym poziomie.

Szczegółowe opinie na temat wielkości popytu przedstawiają dwa wykresy zamieszczone poniżej:

▪ Ocena aktualnego popytu w stosunku do ubiegłego roku:

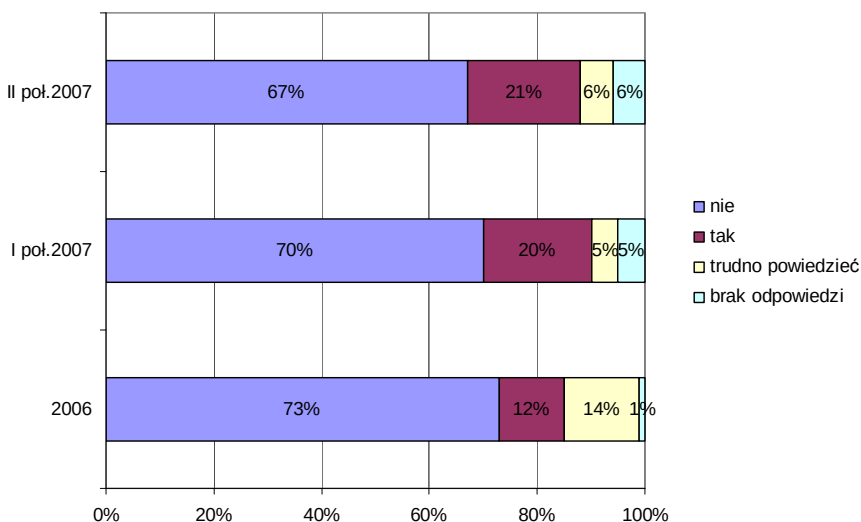
▪ Ocena przyszłego popytu w stosunku do aktualnego (prognoza):

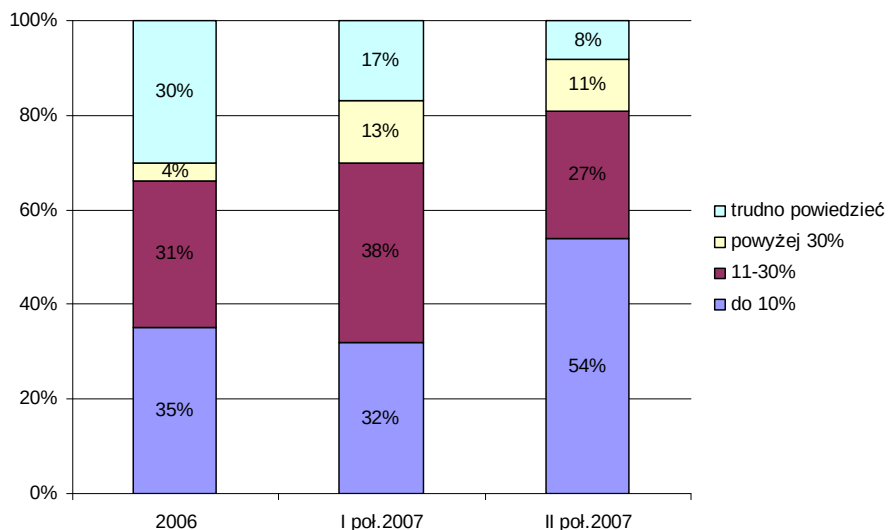
Zdecydowana większość firm w województwie zachodniopomorskim (67% w II poł.2007 roku wobec 73% w 2006 roku) osiągnęła maksimum swoich możliwości sprzedażowych. Firmy te deklarowały, że nie są w stanie zwiększyć swoich możliwości sprzedażowych bez dodatkowych inwestycji i nakładów (np. dodatkowego zatrudnienia czy zlecenia prac firmom zewnętrznym).

Co piąta firma (ok. 20%) gotowa jest zwiększyć sprzedaż bez dodatkowych nakładów inwestycyjnych, co może oznaczać, iż firmy te są w stanie rozwoju i nie osiągnęły jeszcze maksimum swoich możliwości.

Przedsiębiorcy zapytani o możliwość zwiększenia sprzedaży bez ponoszenia dodatkowych nakładów wskazywali następujące odpowiedzi:

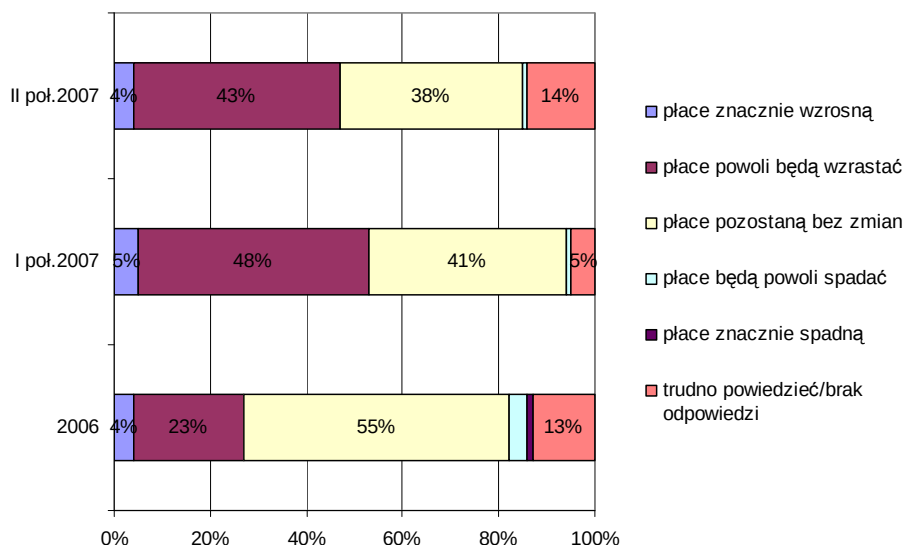

Przedsiębiorcy, którzy ocenili, iż ich firma może zwiększyć sprzedaż, nie ponosząc przy tym dodatkowych nakładów, wskazali również o ile sprzedaż ta mogłaby wzrosnąć:

Okolo 66% przedsiębiorców nie realizuje obecnie żadnych inwestycji w swoich firmach. Większość nie planuje przeprowadzać ich również w przyszłości. Zamiar realizowania inwestycji w najbliższej przyszłości deklarowało 37% badanych przedsiębiorców. Mimo, iż tak niewielki odsetek firm przeprowadza inwestycje, przedsiębiorcy zapytani o prognozę kondycji ich firmy za 3 lata odpowiadali, że przewidują, iż sytuacja ich firmy będzie podobna do obecnej (53%) lub nawet lepsza (32%). Jedynie nieliczna grupa przedsiębiorców (3%) oceniła, iż firma zostanie zlikwidowana w przeciągu najbliższych 3 lat. Porównując jednak rok 2006 i 2007 przedsiębiorcy wykazują więcej optymizmu co do przyszłości ich firm.

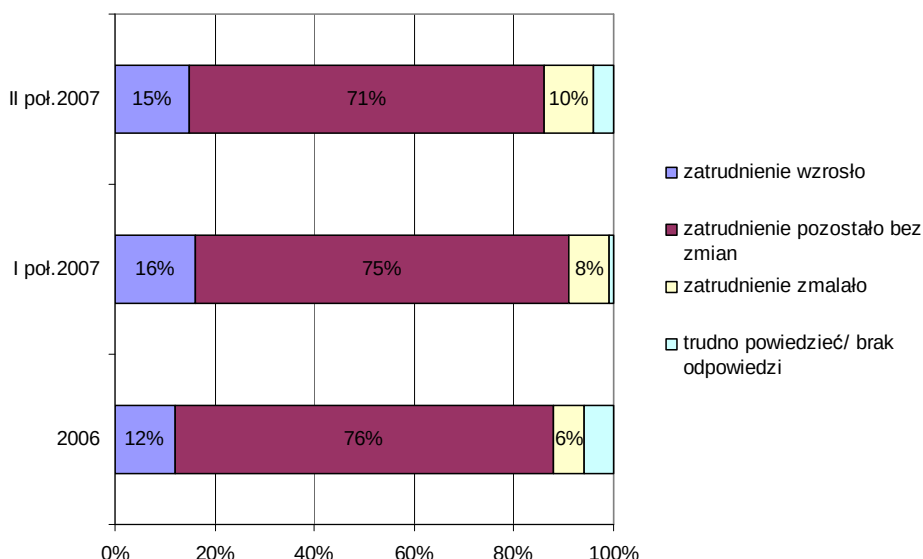
Zachodniopomorscy przedsiębiorcy przewidują, iż w ciągu najbliższych 6 miesięcy płace będą powoli wzrastać (43% w 2007 roku wobec 23% w roku 2006) lub pozostaną na tym samym poziomie (38% w 2007 roku wobec 55% w roku 2006). Szczegółowe przewidywania płacowe na najbliższe 6 miesięcy przedstawia wykres poniżej:

Mimo, iż zachodniopomorski rynek pracy cechuje sezonowość, niemal 80% przedsiębiorców zadeklarowało, iż nie ma ona żadnego wpływu na wielkość zatrudnienia w ich firmach. Jedynie co piąte przedsiębiorstwo w województwie zachodniopomorskim odczuwa w swej działalności sezonowość rynku i w miarę zapotrzebowania zatrudnia dodatkowych pracowników (sezonowych).

Najbardziej popularną formą poszukiwania pracowników jest wśród firm poszukiwanie ich poprzez znajomych oraz referencje obecnych pracowników (38% w 2007 roku wobec 14% w roku 2006). Przedsiębiorcy w województwie zachodniopomorskim korzystają również z pośrednictwa Powiatowych Urzędów Pracy (36% w 2007 roku wobec 10% w roku 2006) oraz ogłoszeń prasowych (36% w 2007 roku wobec 10% w roku 2006).

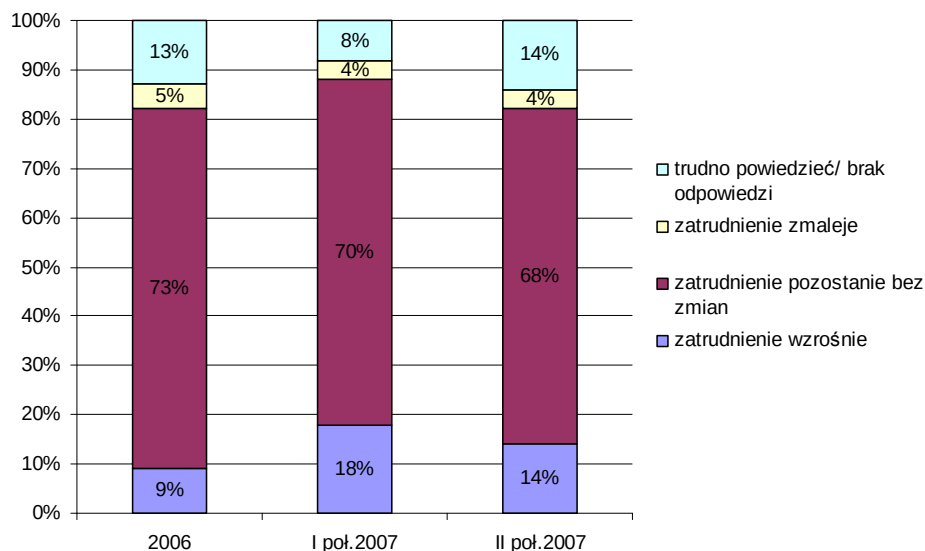
W większości firm (71%) w ciągu ostatniego półrocza zatrudnienie nie zmieniło się, zaś jedynie 15% przedsiębiorstw zatrudniło nowych pracowników. Zmiany w zatrudnieniu w ciągu ostatnich 6 miesięcy przedstawia poniższy wykres:

Najbardziej poszukiwane zawody według przedsiębiorców to:

Stanowiska, na które poszukiwano pracowników (wg. Klasyfikacji Zawodów i Specjalności) (możliwość wielokrotnego wyboru)			
	2006	I poł. 2007	II poł. 2007
robotnicy przy pracach prostych w handlu i usługach	brak danych	4%	23%
modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	brak danych	11%	15%
kierowcy i operatorzy pojazdów i maszyn samojedźnych	brak danych	16%	12%
górnicy i robotnicy budowlani	brak danych	18%	11%
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przem., budow. i transp.	brak danych	6%	10%
pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	brak danych	4%	10%
operatorzy i monterzy maszyn	brak danych	5%	6%
pozostali specjaliści	brak danych	5%	6%
pracownicy obsługi biurowej	brak danych	5%	6%
pracownicy pozostałych specjalności	brak danych	14%	5%
pracownicy usług osobistych i ochrony	brak danych	8%	3%
nauczyciele	brak danych	4%	3%
średni personel techniczny	brak danych	5%	2%
robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	brak danych	8%	2%
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy zorientowani na rynek	brak danych	2%	2%
średni personel rolnictwa i ochrony zdrowia	brak danych	1%	2%
pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	brak danych	4%	1%
kierownicy małych zakładów pracy	brak danych	3%	1%
specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	brak danych	2%	-
robotnicy zawodów precyzyjnych i pokrewni	brak danych	1%	-
nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	brak danych	1%	-
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i fizycznych	brak danych	1%	-
kierownicy wielkich organizacji	brak danych	1%	-
politycy, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze	brak danych	1%	-

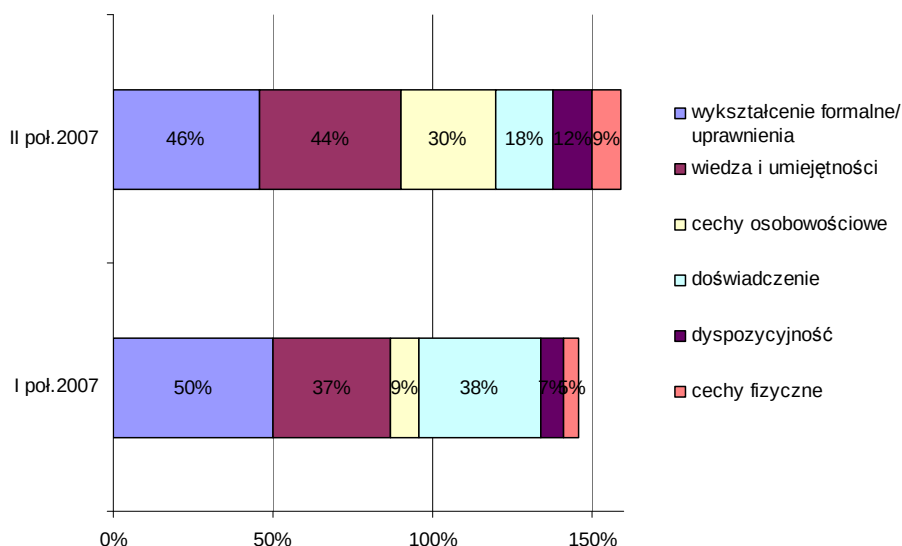
Planując przyszłość, 68% przedsiębiorców nie planuje zmian kadrowych w swoich firmach, wzrost zatrudnienia jest zaś zamiarem jedynie 14% pracodawców. Plany zatrudnienia w ciągu najbliższych 6 miesięcy przedstawia poniższy wykres:

Jeśli chodzi o przyszłe zapotrzebowanie na konkretne zawody- przedstawia je poniższa tabela. Zawody zostały pogrupowane wg Klasyfikacji Zawodów i Specjalności:

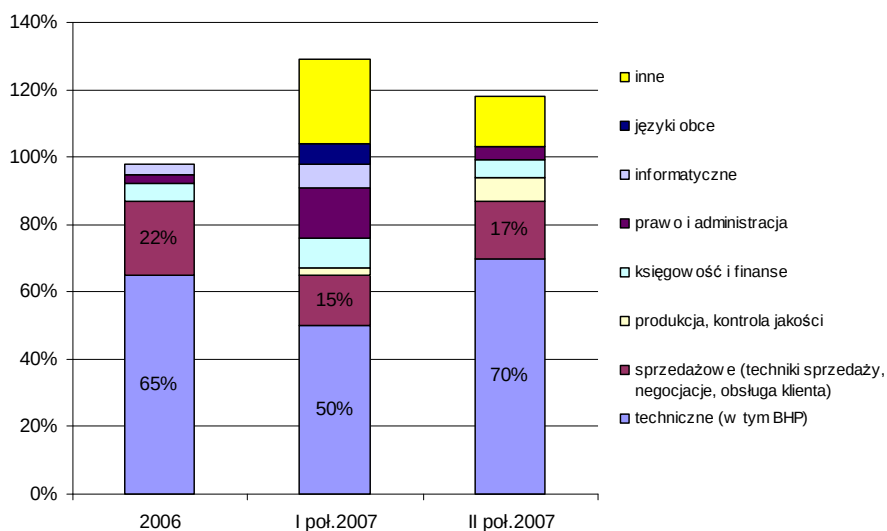
Stanowiska, na które będą poszukiwani pracownicy (wg. Klasyfikacji Zawodów i Specjalności) (możliwość wielokrotnego wyboru)			
	2006	I poł.2007	II poł.2007
modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	brak danych	10%	20%
robotnicy przy pracach prostych w handlu i usługach	brak danych	6%	17%
górnicy i robotnicy budowlani	brak danych	11%	16%
pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	brak danych	3%	14%
kierowcy i operatorzy pojazdów i maszyn samojedznych	brak danych	21%	10%
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przem., budow. i transp.	brak danych	6%	7%
pozostali specjaliści	brak danych	5%	7%
pracownicy obsługi biurowej	brak danych	8%	6%
operatorzy i monterzy maszyn	brak danych	3%	3%
pracownicy pozostałych specjalności	brak danych	11%	3%
robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	brak danych	12%	1%
pracownicy usług osobistych i ochrony	brak danych	7%	1%
nauczyciele	brak danych	4%	-
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	brak danych	3%	-
średni personel techniczny	brak danych	3%	-
robotnicy zawodów precyzyjnych i pokrewni	brak danych	2%	-
pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	brak danych	2%	-
kierownicy małych zakładów pracy	brak danych	2%	-
kierownicy wielkich organizacji	brak danych	2%	-
średni personel rolnictwa i ochrony zdrowia	brak danych	1%	-
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	brak danych	1%	-

Wymagania stawiane przyszłym pracownikom to głównie wykształcenie, wiedza oraz predyspozycje psychologiczne do pracy na danym stanowisku. Zmniejszyła się już natomiast rola doświadczenia zawodowego. Pożądane przez pracodawców cechy i umiejętności kandydatów na oferowane przez nich stanowiska to:

Zdecydowana większość firm i instytucji (58%) nie szkoli swoich pracowników ani nie oferuje im możliwości podnoszenia kwalifikacji.

W tym wypadku zdecydowanie lepiej wypadają instytucje publiczne- 52% z nich prowadzi szkolenia dla swoich pracowników. Wśród przedsiębiorców prywatnych taką możliwość stwarza jedynie 39% z nich. Wśród firm szkolących swoich pracowników największym zainteresowaniem cieszą się obecnie szkolenia techniczne (w tym BHP), z zakresu prawa i administracji, sprzedaży (technik sprzedaży, obsługi klienta, negocjacji), księgowości i finansów, informatyki oraz kursy językowe. Rozkład udziału poszczególnych kierunków szkoleń w latach 2006-2007 przedstawia poniższy wykres:

Na powyższym wykresie przedstawiono odpowiedzi, które uzyskały co najmniej 5% wskazań, zaś wyniki nie sumują się do 100% z uwagi na możliwość wielu wskazań.

Załączniki:

Powiat	Liczba ludności			Liczba podmiotów gospodarczych			Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Białogardzki	48726	48721	48601	4 494	4651	4736	9,2	9,5	9,7
Choszczeński	51115	51077	50898	3 373	3447	3610	6,6	6,7	7,1
Drawski	59495	59409	59080	5 636	5844	5922	9,5	9,8	10,0
Goleniowski	78685	78890	79214	7 373	7577	7938	9,4	9,6	10,0
Gryficki	61684	61654	61573	7 059	7151	7325	11,4	11,6	11,9
Gryfiński	83584	83537	83550	7 454	7571	7827	8,9	9,1	9,4
Kamieński	48295	48241	48118	6 416	6472	6607	13,3	13,4	13,7
Kołobrzeski	75650	75672	75841	13 007	13414	13571	17,2	17,7	17,9
Koszaliński	63734	63804	64081	6 201	6339	6502	9,7	9,9	10,1
Łobeski	39137	39056	38883	2 806	2903	3006	7,2	7,4	7,7
Miasto Koszalin	106271	106125	105845	18 358	18639	18392	17,3	17,6	17,4
Miasto Szczecin	402648	402201	401871	63 641	65133	64593	15,8	16,2	16,1
Miasto Świnoujście	40912	40855	40723	6 643	6566	6686	16,2	16,1	16,4
Mysliborski	68131	68137	68061	5 678	5792	6012	8,3	8,5	8,8
Policki	62100	62557	63739	6 946	7219	7672	11,2	11,5	12,0
Pyrzycki	40612	40554	40431	3 024	3156	3451	7,4	7,8	8,5
Ślawieński	58116	58071	57961	5 555	5803	5871	9,6	10,0	10,1
Stargardzki	120323	120315	120063	10 737	10916	11292	8,9	9,1	9,4
Szczecinecki	78037	78023	77900	7 607	7924	8098	9,7	10,2	10,4
Świdwiński	50185	50052	49798	4 118	4220	4287	8,2	8,4	8,6
Walecki	55613	55517	55295	5 830	6039	6080	10,5	10,9	11,0
Województwo Zachodniopomorskie	1693053	1692468	1691526	201 956	206776	209478	11,9	12,2	12,4

ZMIANY STRUKTURY SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ

A ZACHODNIOPOMORSKI RYNEK PRACY

Opracowanie Grzegorz Podławiak

Zmiany struktury demograficznej i społecznej zbiorowości lokalnych nie pozostają bez wpływu na rynek pracy w jego regionalnym jak i lokalnym wymiarze. Od tego w jakim kierunku i obszarze nastąpią zmiany struktury demograficznej na danym obszarze w sposób bezpośredni zależy to, jakie zjawiska i procesy będą występowały na rynku pracy. Z tego punktu widzenia najbardziej istotne są zmiany w strukturze wiekowej ludności zamieszkującej dany obszar i tworzącej daną zbiorowość lokalną. Zmiany w strukturze wiekowej, zwłaszcza dotyczące przedziału wiekowego określanego jako wiek produkcyjny (18-64/60 lat) są bezpośrednim wyznacznikiem tzw. rezerwy siły roboczej, która funkcjonuje na rynku pracy. Nie bez znaczenia z punktu widzenia rynku pracy jest również rozpoznanie i zanalizowanie zmian struktury demograficznej ludności w wieku przedprodukcyjnym. Analizy takie umożliwiają bowiem prognozowanie napływu nowych jednostek na rynek pracy. Prognozowanie to pozwala z kolei na podejmowanie różnorodnych działań (w tym o charakterze wyprzedzającym), które będą dostosowywać regionalny i lokalny rynek pracy do sytuacji tak aktualnej jak i przyszłej. Z punktu widzenia rynku pracy bardzo istotnym czynnikiem demograficznym jest również struktura ludności „mobilnej zawodowo”, czyli ludności w wieku 19 – 44 lat. Ten przedział wiekowy, jest bowiem okresem, w którym osoby funkcjonujące na rynku pracy wykazują największą mobilność zawodową zarówno w wymiarze terytorialnym jak i w wymiarze kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Innym wymiarem zmian struktury społeczno – demograficznej, który nie pozostaje bez wpływu na rynek pracy jest zjawisko migracji ludności. Dokładna analiza tego obszaru umożliwia określenie możliwych do wystąpienia na regionalnym rynku pracy deficytów kadry pracowniczey o określonym zawodzie. Z punktu widzenia regionalnego środowiska społeczno - gospodarczego wielce użyteczna jest również analiza sytuacji zawodowej osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Analiza ta wskazuje na to, jakie grupy osób z jakim natężeniem narażone są na negatywne skutki bezrobocia takie m. in. jak wykluczenie społeczne. Jednocześnie za pomocą tak prowadzonej analizy możliwe jest również stwierdzenie i rozpoznanie grup ludności, które w największym stopniu „skorzystały” z poprawy sytuacji gospodarczej tak w regionie jak i w kraju.

1. Potencjalna podaż siły roboczej i osoby wchodzące na rynek pracy.

Pod pojęciem „potencjalnej podaży siły roboczej” rozumieć należy kategorię osób zarówno w wieku przedprodukcyjnym, jak również w wieku produkcyjnym do 20 roku życia. Rozgraniczenie takie, choć nie zbyt powszechnie stosowane, jest jednak uzasadnione z formalnego punktu widzenia. Wynika to z faktu, iż istnieje znaczna część młodych ludzi, którzy formalnie będąc w wieku produkcyjnym nie wykazują trwałej aktywności zawodowej. Związane jest to z pobieraniem nauki szkolnej przez znaczną część młodzieży w wieku powyżej 15, 16 lat. Dlatego też mówiąc o potencjalnej podaży siły roboczej należy przyjąć wcześniej przedstawione założenie, zgodnie z którym tą kategorię ludności stanowią wszystkie osoby zamieszkałe na danym obszarze do 20 roku życia. W celu osiągnięcia większej precyzji i przydatności analitycznej tego pojęcia, przyjąć można dodatkowe założenie ograniczające również dolny wiek jednostek zaliczanych do tej kategorii ludności. Zatem przyjąć można, iż kategoria „potencjalna podaż siły roboczej” obejmuje osoby w wieku 13 – 19 lat. Dolna granica ustalona została na poziomie 13 roku życia, gdyż w tym właśnie wieku

rozpoczyna się proces edukacji na szczeblu gimnazjalnym. Jak dowodzą wyniki badań oraz opracowania z zakresu doradztwa zawodowego, w momencie tym występuje niezwykle istotny etap w kształtowaniu się kariery zawodowej młodego człowieka i jego „ścieżki wejścia” na rynek pracy. Sytuację w tym zakresie w województwie zachodniopomorskim zaprezentowano w tabeli nr 1.

Tabela nr 1. Potencjalna podaż pracy w powiatach województwa zachodniopomorskiego

Powiat	2003		2004		2005		2006	
	Liczba ludności w wieku 13 – 19 lat	Udział w ogólnej liczbie ludności w powiecie	Liczba ludności w wieku 13 – 19 lat	Udział w ogólnej liczbie ludności w powiecie	Liczba ludności w wieku 13 – 19 lat	Udział w ogólnej liczbie ludności w powiecie	Liczba ludności w wieku 13 – 19 lat	Udział w ogólnej liczbie ludności w powiecie
choszczeński	6 277	12,46%	6 020	11,97%	5 727	11,42%	5 495	10,99%
goleniowski	8 678	11,18%	8 463	10,84%	8 160	10,38%	7 991	10,13%
gryficki	7 279	11,95%	6 917	11,35%	6 632	10,90%	6 416	10,55%
gryfiński	9 626	11,59%	9 353	11,28%	8 932	10,78%	8 656	10,42%
kamieński	5 622	11,71%	5 276	11,01%	5 024	10,54%	4 837	10,16%
myśliborski	7 933	11,74%	7 542	11,20%	7 282	10,78%	6 970	10,35%
policki	7 238	11,84%	6 965	11,15%	6 682	10,53%	6 522	10,07%
pyrzycki	4 608	11,49%	4 473	11,15%	4 326	10,81%	4 182	10,47%
stargardzki	13 905	11,59%	13 263	11,06%	12 723	10,65%	12 285	10,29%
łobeski	4 639	12,02%	4 319	11,24%	4 167	10,87%	3 920	10,25%
Miasto Szczecin	37 801	9,13%	35 830	8,70%	34 182	8,31%	32 750	8,01%
Miasto Świnoujście	4 070	9,88%	3 929	9,56%	3 750	9,16%	3 558	8,72%
białogardzki	5 802	11,99%	5 585	11,56%	5 372	11,13%	5 257	10,88%
drawski	7 294	12,46%	6 925	11,84%	6 539	11,23%	6 255	10,76%
kołobrzescki	8 448	11,20%	8 303	10,94%	7 921	10,42%	7 647	10,03%
koszaliński	7 994	12,60%	7 747	12,16%	7 424	11,61%	7 220	11,25%
ślawieński	6 881	11,88%	6 714	11,62%	6 568	11,38%	6 352	11,03%
szczecinecki	9 591	12,39%	9 265	11,98%	9 021	11,67%	8 792	11,38%
świdwiński	6 144	12,41%	5 852	11,89%	5 660	11,54%	5 434	11,13%
walecki	6 437	11,68%	6 257	11,39%	5 921	10,81%	5 762	10,55%
Miasto Koszalin	10 721	9,94%	10 040	9,32%	9 495	8,80%	9 027	8,38%
Województwo	186 988	11,02%	179 038	10,56%	171 508	10,11%	165 328	9,77%
Subregion szczeciński	117 676	10,67%	112 350	10,20%	107 587	9,77%	103 582	9,42%
Subregion koszaliński	69 312	11,68%	66 688	11,27%	63 921	10,77%	61 746	10,42%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych

Jak wskazują dane zawarte w tabeli nr 1 w skali województwa zachodniopomorskiego udział ludności w grupie wiekowej 13 – 19 lat (potencjalna podaż siły roboczej) kształtował się na poziomie od 11 do 9 procent ogólnej liczby ludności województwa. Stan dla województwa zachodniopomorskiego nie odbiega znacząco od sytuacji jaką w tym zakresie zanotowano w całym kraju. W skali ogólnopolskiej kategoria ludności należąca do „potencjalnej podaży siły roboczej” stanowiła odpowiednio 11,03% ogólnej liczby ludności w roku 2003, 10,65% - w roku 2004, 10,25% - w roku 2005 oraz 9,90% - w roku 2006. Na podstawie zestawienia wyników w tym obszarze uzyskanych dla województwa zachodniopomorskiego jak i dla całego kraju stwierdzić można, iż pomimo zbliżonych proporcji udziału potencjalnej podaży siły roboczej w ogólnej liczbie

ludności, województwo zachodniopomorskie charakteryzuje nieco niższy udział tej kategorii ludności niż ma to miejsce w kraju. Jednocześnie rozpatrując wyniki uzyskane w tym obszarze na przestrzeni czasu stwierdzić można, iż zarówno w skali kraju jak i regionu systematycznie maleje liczebność tej kategorii ludności. W stosunku rok do roku sytuacja w tym zakresie na obszarze województwa zachodniopomorskiego przedstawiała się następująco:

- rok 2004 – spadek o 4,25%;
- rok 2005 – spadek o 4,21%;
- rok 2006 – spadek o 3,60%.

Na obszarze podregionów województwa zachodniopomorskiego zanotowano natomiast następujące wyniki:

Podregion szczeciński:

- rok 2004 – spadek o 4,53%;
- rok 2005 – spadek o 4,24%;
- rok 2006 – spadek o 3,72%.

Podregion koszaliński:

- rok 2004 – spadek o 3,79%;
- rok 2005 – spadek o 4,15%;
- rok 2006 – spadek o 3,40%.

Analogicznie w skali kraju zanotowano następujące wyniki:

- rok 2004 – spadek o 4,25%;
- rok 2005 – spadek o 4,21%;
- rok 2006 – spadek o 3,60%.

Analizując natomiast liczebność kategorii ludności w wieku 13 – 19 lat w roku 2006 w stosunku do roku 2003 w skali województwa zachodniopomorskiego zanotowano spadek liczebności tej kategorii o 11,58%, w skali podregionu szczecińskiego – spadek 11,98%, w skali podregionu koszalińskiego – spadek o 10,92% natomiast w skali kraju zanotowano spadek o 10,34%.

Biorąc pod uwagę terytorialne zróżnicowanie wielkości potencjalnej podaży siły roboczej na obszarze województwa zachodniopomorskiego stwierdzić można, iż w podregionie koszalińskim udział tej kategorii w ogólnej liczbie ludności jest zauważalnie wyższy niż w podregionie szczecińskim. Różnica ta kształtuje się na poziomie 1 punktu procentowego we wszystkich latach badanego przedziału czasowego. W ujęciu powiatowym natomiast największym poziomem potencjalnej podaży siły roboczej dysponują następujące powiaty:

Najmniejszym poziomem potencjalnej podaży siły roboczej dysponują zaś następujące powiaty:

- w roku 2003: miasto Szczecin – 9,13% ogółu ludności, miasto Świnoujście 9,88% ogółu ludności, miasto Koszalin – 9,94% ogółu ludności, powiat goleniowski – 11,18% ogółu ludności.;
- w roku 2004: miasto Szczecin – 8,70% ogółu ludności, miasto Świnoujście 9,32% ogółu ludności, miasto Koszalin – 9,94% ogółu ludności, powiat goleniowski – 10,84% ogółu ludności.;

- w roku 2005: miasto Szczecin – 8,31% ogółu ludności, miasto Koszalin 8,80% ogółu ludności, miasto Świnoujście – 9,16% ogółu ludności, powiat goleniowski – 10,38% ogółu ludności.;
- w roku 2006: miasto Szczecin – 8,01% ogółu ludności, miasto Koszalin 8,38% ogółu ludności, miasto Świnoujście – 8,72% ogółu ludności, powiat kołobrzeski – 10,03% ogółu ludności.

Badając terytorialne zróżnicowanie potencjalnej podaży siły roboczej w województwie zachodniopomorskim zauważyć można, iż większa liczebność tej kategorii istnieje w podregionie koszalińskim. Również w ujęciu powiatowym widoczne jest, iż największym poziomem potencjalnej podaży siły roboczej dysponują powiaty o stosunkowo niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, gdzie występuje duże nasilenie zjawiska bezrobocia. Z kolei powiaty o korzystnej sytuacji na rynku pracy charakteryzują się najniższym poziomem potencjalnej podaży siły roboczej w skali województwa. Różnice pomiędzy powiatem o największym i najmniejszym poziomie potencjalnej podaży siły roboczej w województwie zachodniopomorskim wynoszą ok. 4,5 punktu procentowego. Z punktu widzenia rynku pracy sytuacja, w której duże i średnie ośrodki miejskie o znaczeniu ponadlokalnym posiadają najmniejszy w województwie poziom potencjalnej podaży siły roboczej jest bardzo istotnym czynnikiem. Taki stan rzeczy może wskazywać na bardzo prawdopodobne wystąpienie w krótkim okresie czasu zjawiska deficytu siły roboczej na tych właśnie lokalnych rynkach pracy. Z drugiej strony duża potencjalna podaż siły roboczej jaką dysponują powiaty o niekorzystnej sytuacji na rynku pracy jest z tego punktu widzenia sytuacją wybitnie niekorzystną. Może to bowiem grozić wystąpieniem dużej nadwyżki siły roboczej w tych powiatach, której ich lokalne rynki pracy nie będą w stanie wchłonąć. Jednakże rozpatrując liczebności potencjalnej podaży siły roboczej funkcjonującej na lokalnych rynkach pracy trzeba mieć również na względzie fakt, iż ta kategoria ludności obejmuje osoby młode pobierające edukację szkolną do szczebla ponadgimnazjalnego. Potencjalna podaż siły roboczej nie musi zatem w sposób pełny, w całości i bezwzględnie wejść na rynek pracy i przekształcić się w „rzeczywistą podaż siły roboczej”. Wynika to bowiem z faktu, iż pewna ilość osób zaliczanych do kategorii potencjalnej podaży siły roboczej podejmie dalszą naukę po zakończeniu edukacji w szkołach ponadgimnazjalnych. Osoby te nie „wejdą” więc automatycznie na rynek pracy po zakończeniu edukacji ponadgimnazjalnej. Analogicznie sytuacja wygląda również w przeciwnym kierunku. Otóż pewna grupa osób zakwalifikowanych do kategorii potencjalnej podaży siły roboczej nie będzie kontynuować edukacji na szczeblu ponadgimnazjalnym. Osoby te wejdą na rynek pracy wcześniej, po ukończeniu szkół gimnazjalnych. Możliwa jest również sytuacja, w której osoby należące do kategorii potencjalnej podaży siły roboczej zafunkcjonują na rynku pracy w połowie edukacji ponadgimnazjalnej, przerywając jej ciągłość lub łącząc ją z pracą zawodową. Oceniając szanse młodych ludzi na osiągnięcie sukcesu na rynku pracy (otrzymanie i utrzymanie zatrudnienia) można jednoznacznie stwierdzić, iż osoby wcześniej wchodzące na rynek pracy, której nie kontynuują procesu edukacji na szczeblu ponadgimnazjalnym lub przerywają jej ciągłość znajdują się w zdecydowanie bardziej niekorzystnym położeniu w porównaniu z osobami, które wchodzą na rynek pracy po zakończeniu pełnego cyklu edukacji szkolnej na poziomie „średnim”.

Analiza zróżnicowania terytorialnego liczebności kategorii potencjalnej podaży siły roboczej w województwie zachodniopomorskim może również posłużyć jako wyznacznik mobilności zawodowej młodych ludzi wchodzących na regionalny rynek pracy. W głównej mierze należy patrzeć na to zjawisko pod kątem możliwości określenia przyszłych kierunków mobilności zawodowej. Ośrodki o deficycie potencjalnej podaży siły roboczej, w których następuje systematyczny rozwój rynku pracy, powinny stać się bowiem centralnymi punktami, do których skierowany jest strumień wewnętrznych migracji zarobkowych w ramach województwa. Natomiast z powiatów charakteryzujących się nadwyżką potencjalnej podaży siły roboczej i jednocześnie niekorzystną sytuacją na rynku pracy nastąpić powinien odpływ siły roboczej skierowany do

ośrodków posiadających deficyt w tym zakresie. Jednocześnie należy podjąć kroki w kierunku „zagospodarowania” potencjalnej podaży siły roboczej, na miejscu, w powiecie, w którym występuje nadwyżka.

W procesie analizy potencjalnej podaży siły roboczej występującej na obszarze województwa zachodniopomorskiego warto również zwrócić uwagę na skalę zmienności tego zjawiska w czasie. Zarówno w kraju jak i w województwie oraz jego podregionach obserwowane jest systematyczne zmniejszanie się udziału tej kategorii wiekowej w ogólnej liczbie ludności. Zjawisko to można uznać za czynnik negatywny z punktu widzenia rynku pracy. Wynikać on może z faktu systematycznego starzenia się społeczeństwa oraz ze spadku dynamiki przyrostu naturalnego. Negatywny wpływ tego czynnika na rynek pracy wiąże się natomiast z realnym zagrożeniem jakie wystąpić może w przypadku zakłócenia procesu zastępowalności pokoleniowej.

Niemniej istotnym czynnikiem, który należy mieć na uwadze analizując wpływ uwarunkowań demograficznych na sytuację rynku pracy jest liczebność kategorii tzw. „młodych bezrobotnych” (tj. zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku 15 – 24 lata) oraz jej udział w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych na danym obszarze. Nieodzowne jest również dokonanie analizy bazującej na zestawieniu odsetka młodych bezrobotnych z odsetkiem wszystkich osób w tym przedziale wiekowym zamieszkujących na danym obszarze. Analiza taka umożliwi oszacowanie wpływu czynników demograficznych na sytuację lokalnych rynków pracy.

Kategoria tzw. „młodych bezrobotnych” jest niezwykle istotną kategorią z punktu widzenia rynku pracy. Jej liczebność analizowana m.in. w kontekście wcześniej omawianej rezerwy siły roboczej umożliwia bowiem wnioskowanie o tym, jak duża część tej rezerwy z sukcesem weszła na poszczególne rynki pracy i została „zagospodarowana” przez rynek. Na tej podstawie, w zestawieniu z danymi z obszaru edukacji, wnioskować również można o skuteczności procesu kształcenia zawodowego młodych ludzi. Analiza odsetka młodych bezrobotnych w kontekście innych kategorii wiekowych bezrobotnych może stać się podstawą do wnioskowania o charakterze grup wiekowych w najkorzystniejszej i najmniej korzystnej sytuacji na regionalnym i lokalnych rynkach pracy.

Osoby młode charakteryzują się największym poziomem mobilności zawodowej w wymiarze przestrzennym jak i edukacyjnym spośród wszystkich kategorii wiekowych osób bezrobotnych. Stąd też bardzo niewielka liczba osób należących do tej kategorii wiekowej pozostaje jednocześnie osobami długotrwale bezrobotnymi. Odrębne badania terenowe prowadzone przez Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy dowodzą niezbicie, iż poziom mobilności zawodowej tej kategorii osób jest zdecydowanie najwyższy i stale rośnie. Uwidacznia się to zwłaszcza w obszarze zagranicznych migracji zarobkowych. Kategoria osób w wieku 15 – 24 lata jest drugą pod względem liczebności kategorią wśród zachodniopomorskich migrantów zarobkowych.

Wśród bezrobotnych do 25 roku życia, jak wynika z badań ZORP, znaczna większość osób podejmuje zatrudnienie w wyniku samodzielnego poszukiwania pracy. Wynikać to może z braku przekonania co do skuteczności i atrakcyjności procesu pośrednictwa pracy i ofert pracy oferowanych przez publiczne służby zatrudnienia. Jednocześnie obserwowany jest stopniowy spadek popularności aktywnych form przeciwdziałania i zwalczania bezrobocia skierowanych do osób młodych takich jak staże czy przygotowanie zawodowe.

Dane dotyczące struktury młodych bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim prezentują tabele nr 2A – 2D.

Tabela nr 2A. Udział młodych bezrobotnych w strukturze bezrobotnych

2003					
Bezrobotni w wieku 15 - 24		Stosunek bezrobotnych w wieku 15 – 24 lata do ogólnej liczby bezrobotnych	Łączna liczba ludności w wieku 15 - 24	Stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby ludności w tym samym wieku	Stosunek liczby ludności w wieku 15 – 24 do ogólnej liczby ludności
Powiat					
białogardzki	1584	20,84%	8355	18,96%	17,26%
choszczeński	1750	25,80%	8718	20,07%	17,31%
drawski	1880	21,96%	10192	18,45%	17,40%
goleniowski	2235	26,02%	12971	17,23%	16,71%
gryficki	2452	25,59%	10416	23,54%	17,10%
gryfiński	2786	26,91%	14579	19,11%	17,56%
kamieński	1399	22,47%	7977	17,54%	16,62%
kołobrzeski	1738	23,09%	12344	14,08%	16,37%
Miasto Koszalin	1929	18,41%	18559	10,39%	17,20%
koszaliński	2070	22,60%	11395	18,17%	17,97%
łobeski	1318	23,51%	6573	20,05%	17,03%
myśliborski	2230	26,08%	11774	18,94%	17,43%
policki	1366	25,67%	11107	12,30%	18,17%
pyrzycki	1320	24,50%	6771	19,49%	16,98%
ślawieński	1794	20,45%	9919	18,09%	17,13%
stargardzki	3371	24,50%	20785	16,22%	17,33%
szczecinecki	2565	21,48%	13043	19,67%	16,85%
świdwiński	1538	21,53%	8620	17,84%	17,42%
Miasto Świnoujście	714	21,35%	5815	12,28%	14,12%
walecki	1500	22,20%	9319	16,10%	16,92%
Miasto Szczecin	5487	18,65%	68664	7,99%	16,58%
Województwo	43026	22,54%	287896	14,94%	16,97%
Subregion Szczeciński	26428	23,40%	186150	14,20%	16,36%
Subregion Koszaliński	16598	21,30%	101746	16,31%	17,14%

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Tabela nr 2B. Udział młodych bezrobotnych w strukturze bezrobotnych

2004					
Bezrobotni w wieku 15 - 24		Stosunek bezrobotnych w wieku 15 – 24 lata do ogólnej liczby bezrobotnych	Łączna liczba ludności w wieku 15 - 24	Stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby ludności w tym samym wieku	Stosunek liczby ludności w wieku 15 – 24 do ogólnej liczby ludności
Powiat					
białogardzki	1578	20,89%	8297	19,02%	17,17%
choszczeński	1492	24,22%	8767	17,02%	17,44%
drawski	1879	21,66%	10149	18,51%	17,35%
goleniowski	2024	23,97%	12819	15,79%	16,42%
gryficki	2226	24,83%	10361	21,48%	17,00%
gryfiński	2396	24,80%	14372	16,67%	17,33%
kamieński	1449	23,60%	7921	18,29%	16,53%
kołobrzeski	1437	21,48%	14466	11,53%	16,42%

Miasto Koszalin	1650	16,00%	17896	9,22%	16,61%
koszaliński	1911	21,31%	11475	16,65%	18,02%
łobeski	1233	22,16%	6451	19,11%	16,79%
myśliborski	1797	23,58%	11519	15,60%	17,11%
policki	1231	23,31%	11023	11,17%	17,64%
pyrzycki	1208	23,52%	6714	17,99%	16,74%
ślawieński	1811	22,05%	9843	18,40%	17,03%
stargardzki	3047	23,08%	20405	14,93%	17,02%
szczecinecki	2313	20,51%	13064	17,71%	16,89%
świdwiński	1546	21,09%	8547	18,09%	17,37%
Miasto Świnoujście	607	18,64%	5672	10,70%	13,80%
walecki	1327	20,00%	9325	14,23%	16,97%
Miasto Szczecin	4248	15,39%	65595	6,48%	15,92%
Województwo	38410	21,02%	282681	13,59%	16,68%
Subregion Szczeciński	22958	21,45%	181619	12,64%	15,98%
Subregion Koszaliński	15452	20,42%	101062	15,29%	17,03%

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBiA

Tabela nr 2C. Udział młodych bezrobotnych w strukturze bezrobotnych

2005					
Bezrobotni w wieku 15 - 24		Stosunek bezrobotnych w wieku 15 – 24 lata do ogólnej liczby bezrobotnych	Łączna liczba ludności w wieku 15 - 24	Stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby ludności w tym samym wieku	Stosunek liczby ludności w wieku 15 – 24 do ogólnej liczby ludności
Powiat					
białogardzki	1350	20,52%	8275	16,31%	17,14%
choszczeński	1471	25,23%	8734	16,84%	17,42%
drawski	1626	20,26%	9973	16,30%	17,12%
goleniowski	1830	22,98%	12682	14,43%	16,14%
gryficki	1964	22,85%	10225	19,21%	16,81%
gryfiński	2093	24,01%	14007	14,94%	16,91%
kamieński	1363	23,00%	7855	17,35%	16,47%
kołobrzeski	1193	20,46%	12345	9,66%	16,24%
Miasto Koszalin	1354	14,64%	17292	7,83%	16,03%
koszaliński	1605	19,48%	11434	14,04%	17,87%
łobeski	1204	22,15%	6434	18,71%	16,79%
myśliborski	1727	24,26%	11372	15,19%	16,84%
policki	1089	21,87%	10831	10,05%	17,07%
pyrzycki	1014	22,41%	6638	15,28%	16,59%
ślawieński	1490	20,78%	9788	15,2%	16,96%
stargardzki	2932	23,06%	19902	14,73%	16,66%
szczecinecki	2267	21,43%	13051	17,37%	16,88%
świdwiński	1373	19,79%	8507	16,14%	17,34%
Miasto Świnoujście	516	17,56%	5609	9,20%	13,70%
walecki	1032	17,28%	9150	11,28%	16,70%

Miasto Szczecin	3533	13,86%	63211	5,59%	15,38%
Województwo	34026	20,16%	277315	12,27%	16,37%
Subregion Koszaliński	13290	19,38%	98815	13,31%	16,82%
Subregion Szczeciński	20736	20,69%	177500	11,68%	15,61%

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Tabela nr 2D. Udział młodych bezrobotnych w strukturze bezrobotnych

2006					
Bezrobotni w wieku 15 - 24		Stosunek bezrobotnych w wieku 15 – 24 lata do ogólnej liczby bezrobotnych	Łączna liczba ludności w wieku 15 - 24	Stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby ludności w tym samym wieku	Stosunek liczby ludności w wieku 15 – 24 do ogólnej liczby ludności
Powiat					
białogardzki	1269	19,09%	8220	15,44%	17,01%
choszczeński	1027	22,15%	8720	11,78%	17,43%
drawski	1332	18,38%	9981	13,35%	17,17%
goleniowski	1187	20,39%	12542	9,46%	15,89%
gryficki	1657	21,46%	10100	16,41%	16,60%
gryfiński	1541	22,39%	13856	11,12%	16,69%
kamieński	1065	20,80%	7713	13,81%	16,20%
kołobrzeski	825	17,98%	12188	6,77%	15,99%
Miasto Koszalin	843	11,53%	16550	5,09%	15,37%
koszaliński	1274	18,62%	11313	11,26%	17,62%
łobeski	864	20,05%	6392	13,52%	16,72%
myśliborski	999	21,46%	11185	8,93%	16,61%
policki	728	17,88%	10665	6,83%	16,46%
pyrzycki	852	22,18%	6573	12,96%	16,45%
ślawieński	1181	19,43%	9715	12,16%	16,88%
stargardzki	2234	22,03%	19551	11,43%	16,38%
szczecinecki	1715	18,97%	13096	13,10%	16,95%
świdwiński	1085	18,38%	8355	12,99%	17,12%
Miasto Świnoujście	343	14,43%	5486	6,25%	13,44%
walecki	708	16,64%	9102	7,78%	16,67%
Miasto Szczecin	2656	12,32%	59509	4,46%	14,55%
Województwo	25385	18,28%	270812	9,37%	16,00%
Subregion Szczeciński	15153	18,68%	172292	8,79%	15,16%
Subregion Koszaliński	10232	17,72%	98520	10,39%	16,62%

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Jak wskazują dane zawarte w tabelach nr 2 na obszarze województwa zachodniopomorskiego odsetek „młodych bezrobotnych” wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych kształtował się w granicach 18% – 23%. W skali czasowej obserwowany jest systematyczny spadek liczebności tej kategorii bezrobotnych. Spadek ten jest widoczny zarówno w subregionie koszalińskim jak i szczecińskim. W stosunku

rok do roku sytuacja w tym zakresie na obszarze województwa zachodniopomorskiego przedstawiała się następująco:

- rok 2004 – spadek o 10,73%;
- rok 2005 – spadek o 11,41%;
- rok 2006 – spadek o 25,40%.

Na obszarze podregionów województwa zachodniopomorskiego zanotowano natomiast następujące wyniki:

Podregion szczeciński:

- rok 2004 – spadek o 13,13%;
- rok 2005 – spadek o 9,68%;
- rok 2006 – spadek o 26,92%.

Podregion koszaliński:

- rok 2004 – spadek o 6,90%;
- rok 2005 – spadek o 13,99%;
- rok 2006 – spadek o 23,01%.

Analizując natomiast liczebność kategorii młodych bezrobotnych w roku 2006 w stosunku do roku 2003 w skali województwa zachodniopomorskiego zanotowano spadek liczebności tej kategorii o 41,00%, w skali podregionu szczecińskiego – spadek o 42,66%, natomiast w skali podregionu koszalińskiego – spadek o 38,35%.

Biorąc pod uwagę terytorialne zróżnicowanie udziału młodzieży w bezrobociu stwierdzić można, iż na obszarze województwa zachodniopomorskiego istnieją zauważalne różnice w tym zakresie. W całym badanym okresie odsetek młodych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych był nieco niższy w podregionie koszalińskim w porównaniu z podregionem szczecińskim. Różnica ta na przestrzeni lat kształtowała się na poziomie 1 – 2 punktów procentowych. Jednocześnie w wyniku analizy dynamiki zmienności tego zjawiska uzyskano odwrotne wyniki.

Z punktu widzenia rynku pracy taka sytuacja jest niezmiernie ważna. Otóż bowiem na obszarach szczególnie zagrożonych bezrobociem, gdzie zjawisko to przybiera postać problemu strukturalnego notuje się mniejszy spadek liczby zarejestrowanych młodych bezrobotnych (do 25 roku życia). Świadczyć to może o niskim poziomie mobilności zawodowej tej kategorii osób bezrobotnych zamieszkujących w subregionie koszalińskim. Jednocześnie przyrównując udział młodych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych do udziału tej kategorii wiekowej wśród ogółu ludności zamieszkującej na danym obszarze zauważyć można dość niepokojące zjawisko. Objawia się ono w tym, iż tak w skali całego województwa jak i poszczególnych subregionów odsetek młodych bezrobotnych wśród ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych jest znacząco wyższy od udziału młodzieży ogółem w liczbie ludności. Różnice w tym zakresie są zauważalne i wynoszą od 2 do ponad 6 punktów procentowych. Co ciekawe również w tym obszarze występuje zróżnicowanie terytorialne skali i nasilenia zjawiska. Zaobserwowano bowiem, iż w subregionie koszalińskim różnica pomiędzy udziałem młodych w strukturze populacji oraz w strukturze bezrobocia jest znacznie mniejsza niż w subregionie szczecińskim. Subregion koszaliński posiada bowiem mniejszy odsetek młodych bezrobotnych przy znacząco większym od szczecińskiego udziale młodzieży w bezrobociu. Należy przy tym mieć na uwadze, że w okresie 2003 – 2006 zarówno liczba młodych bezrobotnych jak i ogólna liczba młodzieży systematycznie spadały. Tym nie mniej, biorąc pod uwagę kształtowanie się sytuacji w tym

obszarze w stosunku rok do roku stwierdzić można, iż największe rozbieżności pomiędzy odsetkiem młodzieży a odsetkiem młodych bezrobotnych istniały w roku 2003. W latach następnych różnica ta systematycznie malała, z tym, że w subregionie koszalińskim dynamika zmian w tym obszarze była znacząco większa.

Analizując sytuację w ujęciu poszczególnych powiatów województwa zachodniopomorskiego stwierdzić można natomiast, iż dynamika zmian liczebności młodych bezrobotnych podlegała znacznemu zróżnicowaniu, tak w wymiarze czasowym jak i terytorialnym. O ile w skali województwa spadek liczby młodych bezrobotnych notowano w każdym roku w badanym okresie, o tyle w ujęciu powiatowym sytuacja kształtowała się inaczej. W roku 2004 liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia w skali województwa była niższa niż przed rokiem o ponad 10%. Natomiast w powiatach kamieńskim, świdwińskim i sławieńskim zanotowano wzrost liczebności tej kategorii bezrobotnych. Wzrost ten był największy w powiecie kamieńskim i kształtował się na poziomie ponad 3%. W pozostałych powiatach oscylował w granicach 1%. Największą dynamikę spadku liczebności młodych bezrobotnych wykazywały natomiast powiat kołobrzeski (spadek o ponad 16%) oraz powiaty grodzkie (Szczecin – spadek o ponad 22%, Koszalin, Świnoujście – spadek o ponad 14%). W latach następnych sytuacja kształtowała się podobnie, z tym, że w przeciwieństwie do roku 2004 nie odnotowano wzrostów liczebności młodych bezrobotnych w żadnym z powiatów. W roku 2005 sytuacja zmieniła się o tyle, że na pierwsze miejsce pod względem dynamiki spadku liczby młodych bezrobotnych wysunął się powiat walecki (spadek o ponad 22%), ponadto w dalszym ciągu największe spadki liczebności tej kategorii bezrobotnych notowano w powiatach grodzkich (Koszalin – ponad 17%, Szczecin – ponad 16%, Świnoujście – ponad 16%) oraz w powiatach sławieńskim – ponad 17% i kołobrzeskim – ponad 16%. W roku 2006 największy spadek liczby młodych bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego zanotowano w powiecie myśliborskim – o ponad 42%, mieście Koszalin – ponad 37% oraz w powiatach: goleniowskim – ponad 35%, polickim i mieście Świnoujście – ponad 33%.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzić można, iż największe spadki poziomu młodych bezrobotnych wystąpiły w powiatach o stosunkowo najlepszej sytuacji na rynku pracy. Zwraca również uwagę fakt, iż wśród powiatów tych znalazły się powiaty, na terenie których w przeciągu lat prowadzone były rozliczne działania proinwestycyjne co zaowocowało powstaniem nowych miejsc pracy (Goleniów, Koszalin). Jednocześnie w skali poszczególnych powiatów jak i całego województwa postępujący spadek liczebności młodych bezrobotnych jak również systematyczne zmniejszanie się odsetka tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych świadczyć może z jednej strony o wrastającym poziomie mobilności zawodowej młodych ludzi (co uznać należy za zjawisko ze wszech miar pozytywne) z drugiej zaś strony obserwowany stan rzeczy może również wynikać z faktu odwręcania przez młodzież w czasie wejścia na rynek pracy. Nie bez znaczenia pozostaje w tym obszarze również zjawisko migracji zarobkowych, gdyż jak pokazują badania ZORP młodzież stanowi jedną z dwóch największym liczebnie grup migrantów.

Analizując odsetek młodych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych powiatach w stosunku do odsetka młodzieży w strukturze ludności poszczególnych powiatów stwierdzić można, że udział młodzieży w bezrobociu jest w skali województwa wyraźnie wyższy niż wynikałoby to z udziału tej kategorii wiekowej w populacji ogółem tych obszarów. W skali województwa różnica pomiędzy udziałem młodzieży w bezrobociu, a udziałem młodzieży ogółem w populacji generalnej wynosiła od 5,5 punktu procentowego w roku 2004 do 2,2 punktu procentowego w roku 2006. Zróżnicowanie to uwidacznia się również w skali poszczególnych podregionów. W podregionie koszalińskim, w roku 2003 wyniosło ono nieco ponad 4,1 punktu procentowego, natomiast w roku 2006 – 1,1 punktu. W podregionie szczecińskim w roku 2003 kształtowała się na poziomie nieco ponad 7 punktów procentowych, natomiast

w roku 2006 – 3,5 punktów procentowych. Na podstawie analizy zróżnicowania tego zjawiska w skali czasowej oraz terytorialnej stwierdzić można, iż większe rozbieżności pomiędzy udziałem młodzieży w bezrobociu, a udziałem tej kategorii wiekowej w populacji generalnej występują w subregionie szczecińskim. Jednocześnie na przestrzeni lat rozbieżności te ulegają zmniejszeniu. Nie zmienia to jednak faktu, iż w całym województwie udział młodych w bezrobociu nie jest implikowany wprost udziałem tej kategorii w łącznej liczbie ludności. Wyższy udział młodzieży w bezrobociu niż w strukturze ludności jest zjawiskiem niekorzystnym. Co warto zauważyć w całym województwie zachodniopomorskim tylko w dwóch głównych ośrodkach miejskich (Koszalin, Szczecin) udział młodych bezrobotnych w ogólnej strukturze bezrobocia był niższy od udziału tej kategorii w populacji generalnej. Na przestrzeni lat w obydwu ośrodkach miejskich zanotowano spadek odsetka młodych bezrobotnych przy jednoczesnym spadku liczebności młodzieży. Świadczyć to może o tym, iż w skali województwa zachodniopomorskiego główne rynki pracy dla osób młodych skupione są w dwóch subregionalnych centrach rozwoju jakimi są oba wspomniane miasta.

Analiza danych zawartych w tabelach nr 2 pozwala również na określenie stosunku liczby młodych bezrobotnych do liczby młodzieży ogółem. Otrzymuje się w ten sposób swoisty wskaźnik bezrobocia młodzieży. Jak wskazują tabele, na przestrzeni lat wskaźnik ten kształtował się w przedziale 9% – 15%. Najwyższą wartość osiągnął w roku 2003, po czym systematycznie spadał (za wyjątkiem roku 2005, kiedy zanotowano wzrost). Jednocześnie również w skali terytorialnej widać wyraźne zróżnicowanie w tym obszarze. Subregion szczeciński charakteryzował się zauważalnie niższym poziomem wskaźnika bezrobocia młodych w porównaniu z subregionem koszalińskim. Różnice w tym zakresie kształtowały się na poziomie 2 – 4 punktów procentowych. W szczególności przedstawia się to w następujący sposób:

- w roku 2003 **największy** wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały powiaty:

- gryficki – 23,54%,
- choszczeński – 20,07%,
- łobeski – 20,05%

najmniejszy wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały natomiast powiaty:

- miasto Szczecin – 7,99%,
- miasto Koszalin – 10,39%,
- miasto Świnoujście – 12,28%

- w roku 2004 **największy** wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały powiaty:

- gryficki – 21,48%,
- łobeski – 19,11%
- białogardzki – 19,02%,

najmniejszy wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały natomiast powiaty:

- miasto Szczecin – 6,48%,
- miasto Koszalin – 9,22%,
- miasto Świnoujście – 10,70%

- w roku 2005 **największy** wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały powiaty:

- gryficki – 19,21%,
- łobeski – 18,71%
- szczecinecki – 17,37%,

najmniejszy wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały natomiast powiaty:

- miasto Szczecin – 5,59%,
- miasto Koszalin – 7,83%,
- miasto Świnoujście – 9,20%

- w roku 2006 **największy** wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały powiaty:

- gryficki – 16,41%,
- białogardzki – 15,44%
- kamieński – 13,81%,

najmniejszy wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały natomiast powiaty:

- miasto Szczecin – 4,46%,
- miasto Koszalin – 5,09%,
- miasto Świnoujście – 6,25%

Jak wskazują przedstawione dane na przestrzeni lat zjawisko bezrobocia młodych w najmniejszym stopniu dotyczyło głównych ośrodków miejskich województwa zachodniopomorskiego. Wynikać to może z faktu, iż w ośrodkach tych istnieje korzystna sytuacja na rynku pracy charakteryzująca się także wysokim poziomem mobilności zawodowej młodych ludzi. Ośrodki te są centralnymi punktami rynku pracy także dla ościennych powiatów. Największe nasilenie problemu bezrobocia młodych występuje z kolei w powiatach, które charakteryzują się raczej niekorzystną sytuacją na rynku pracy. Tamtejsze rynki pracy nie są w stanie wchłonąć młodzieży wchodzącej na rynek po zakończeniu okresu edukacji szkolnej. Nie bez znaczenia może być również niewielka mobilność zawodowa młodych ludzi na tych obszarach wynikająca po części z problemu dostępności komunikacyjnej.

2. Ludność w wieku produkcyjnym oraz mobilni zawodowo.

Kolejnym kluczowym czynnikiem, który umożliwi opis sytuacji na regionalnym rynku pracy z demograficznego punktu widzenia jest liczba i odsetek ludności w wieku produkcyjnym w województwie oraz zróżnicowanie tej kategorii ludności w skali poszczególnych powiatów. Wielkość tej kategorii wiekowej i jej udział w ogólnej liczbie ludności wskazuje wprost na potencjał lokalnych i regionalnego rynku pracy pod względem podaży siły roboczej. Jako ludność w wieku produkcyjnym rozumieć należy ludność w wieku 18 – 64/60 lat. Dane zebrane w tym obszarze zaprezentowano w tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Ludność w wieku produkcyjnym

		2006		2005		2004		2003	
		Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Procentowy udział w ogólnej liczbie ludności	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Procentowy udział w ogólnej liczbie ludności	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Procentowy udział w ogólnej liczbie ludności	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Procentowy udział w ogólnej liczbie ludności
Województwo	O	1138868	67,28%	1110868	65,57%	1102687	65,06%	1093408	64,47%
	M	573291	69,66%	570288	69,20%	566288	68,67%	561994	68,06%
	K	565577	65,02%	540580	62,13%	536399	61,64%	531414	61,05%
Subregion Szczeciński	O	727708	66,16%	726208	65,96%	721560	65,52%	716173	64,96%
	M	374394	70,02%	372609	69,61%	370237	69,11%	367697	68,53%
	K	353314	62,50%	353599	62,51%	351323	62,12%	348476	61,57%
Subregion Koszaliński	O	386160	65,14%	384660	64,84%	381127	64,21%	377235	63,55%
	M	198897	68,99%	197679	68,45%	196051	67,86%	194297	67,20%
	K	187263	61,49%	186981	61,41%	185076	60,76%	182938	60,09%
Powiat Choszczno	O	32 205	64,38%	32 037	63,88%	31 777	63,20%	31 396	62,33%
Powiat Goleniów	O	51 669	65,47%	51 244	65,21%	50 487	64,67%	49 652	63,97%
Powiat Gryfice	O	39 650	65,18%	39 333	64,66%	38 996	64,00%	38 419	63,06%
Powiat Gryfino	O	54 747	65,93%	54 261	65,52%	53 718	64,79%	53 177	64,04%
Powiat Kamień	O	31 595	66,38%	31 431	65,92%	31 238	65,18%	30 901	64,38%
Powiat Myślibórz	O	43 896	65,19%	43 786	64,83%	43 259	64,24%	42 877	63,46%
Powiat Police	O	45 005	69,47%	43 888	69,16%	42 867	68,61%	41 453	67,80%
Powiat Pyrzyce	O	25 788	64,54%	25 701	64,25%	25 517	63,61%	25 239	62,94%
Powiat Stargard	O	78 703	65,92%	78 316	65,56%	77 943	65,02%	77 147	64,33%
Powiat Łobez	O	24 329	63,63%	24 208	63,16%	23 975	62,42%	23 728	61,48%
Miasto Szczecin	O	272 549	66,63%	274 249	66,71%	274 012	66,52%	274 512	66,30%
Miasto Świnoujście	O	27 572	67,55%	27 754	67,80%	27 771	67,57%	27 672	67,18%
Powiat Białogard	O	31 000	64,16%	30 786	63,77%	30 526	63,17%	30 190	62,36%
Powiat Drawsko	O	37 836	65,10%	37 576	64,51%	37 235	63,64%	36 765	62,78%
Powiat Kołobrzeg	O	50 054	65,67%	49 817	65,53%	49 389	65,06%	48 747	64,64%
Powiat Koszaliński	O	41 865	65,21%	41 373	64,68%	40 614	63,76%	39 884	62,89%
Powiat Sławno	O	36 786	63,90%	36 720	63,61%	36 375	62,94%	36 040	62,24%
Powiat Szczecinek	O	49 093	63,53%	48 745	63,04%	48 343	62,50%	47 804	61,76%
Powiat Świdwin	O	31 545	64,62%	31 457	64,13%	31 106	63,21%	30 822	62,28%
Powiat Walcz	O	35 508	65,02%	35 435	64,69%	35 208	64,08%	34 880	63,32%
Miasto Koszalin	O	72 473	67,30%	72 751	67,43%	72 331	67,11%	72 103	66,84%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS

Jak wskazują dane zawarte w tabel nr 3 na przestrzeni lat liczba ludności w wieku produkcyjnym na obszarze województwa zachodniopomorskiego uległa zwiększeniu. Również udział tej kategorii ludności w ogólnej liczbie ludności uległ zwiększeniu z 64,47% w roku 2003 do 67,28% w roku 2006. Jednocześnie w latach 2003 – 2005 istniały pewne rozbieżności pomiędzy udziałem kobiet w wieku produkcyjnym a udziałem mężczyzn w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności wg. płci. Różnica ta wynosiła ok. 7 punktów procentowych. Dopiero w roku 2006 dysproporcje te uległy zmniejszeniu do 4 punktów

procentowych. Jednocześnie w skali subregionów istnieje pewne, niewielkie zróżnicowanie w tym zakresie. Udział ludności w wieku produkcyjnym w subregionie koszalińskim jest na przestrzeni lat nieznacznie (o około 1 punktu procentowego) niższy w porównaniu z subregionem szczecińskim. Stopień zróżnicowania jest jednak na tak niewielkim poziomie, iż można przyjąć, że udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności nie jest zasadniczo zróżnicowany pomiędzy subregionami województwa zachodniopomorskiego.

Analizując badany obszar w ujęciu powiatowym można stwierdzić, iż największy odsetek ludności w wieku produkcyjnym istnieje na obszarze głównych ośrodków miejskich województwa zachodniopomorskiego (Koszalin, Szczecin, Świnoujście) i wynosi on około 67%. Jednocześnie najwyższy odsetek tej kategorii ludności zanotowano w skali województwa w powiecie polickim – ok. 69%. Najniższy udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności zanotowano natomiast w powiatach łobeskim, szczecineckim, świdwińskim, choszczeńskim. Na wymienionych obszarach kształtował się on na poziomie 61 – 63%.

Wyniki zanotowane w tym obszarze uznać należy za raczej niepokojące. Z ich analizy wynika w sposób jednoznaczny, że największy potencjał siły roboczej pojmowanej jako ludność w wieku produkcyjnym posiadają powiaty o stosunkowo najkorzystniejszej sytuacji na rynku pracy.

3. Mobilni zawodowo

Mobilność zawodowa ludności jest kolejnym z kluczowych czynników przesądzających o strukturze lokalnego i regionalnego rynku pracy. Przyjęto, iż ludność mobilna zawodowo, to kategoria wiekowa ludności mieszcząca się w granicach 19 – 44 lata. Jest to więc subkategoria ludności w wieku produkcyjnym.

Ludność w tym przedziale wiekowym uznawana jest za mobilną zawodowo, gdyż jak dowodzą specjalistyczne badania rynku pracy w przedziale tym najczęściej występuje seria zjawisk charakterystycznych dla wysokiej mobilności zawodowej. Sytuację w tym zakresie w województwie zachodniopomorskim, w okresie 2003 – 2005 prezentuje tabela nr 4.

Tabela nr 4. Ludność w mobilna zawodowo

Udział mobilnych zawodowo (19-44) w grupie aktywnych zawodowo					
2005					
Liczba ludności w wieku 19 - 64 (59)		mobilni zawodowo		niemobilni zawodowo	
		liczba	Udział w liczbie aktywnych zawodowo	Liczba	Udział w liczbie aktywnych zawodowo
O	1084825	649155	60%	435670	40%
M	556817	329656	59%	227161	41%
K	528008	319499	61%	208509	39%
2004					
Liczba ludności w wieku 19 - 64 (59)		mobilni zawodowo		niemobilni zawodowo	
		liczba	Udział w liczbie aktywnych zawodowo	Liczba	Udział w liczbie aktywnych zawodowo
O	1075709	649425	60%	426284	40%
M	492508	269644	55%	222864	45%
K	583201	379781	65%	203420	35%

2003					
Liczba ludności w wieku 19 - 64 (59)		mobilni zawodowo		niemobilni zawodowo	
		liczba	Udział w liczbie aktywnych zawodowo	Liczba	Udział w liczbie aktywnych zawodowo
O	1063867	649849	61%	414018	39%
M	546942	329452	60%	217490	40%
K	516925	320397	62%	196528	38%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS

Jak wskazują dane zawarte w tabeli nr 4 w latach 2003 – 2005 w województwie zachodniopomorskim udział ludności mobilnej zawodowo wśród ogółu aktywnych zawodowo kształtował się na poziomie 60%. Jednocześnie w całym badanym okresie odsetek mobilnych zawodowo kobiet był zauważalnie większy w porównaniu z odsetkiem mobilnych zawodowo mężczyzn. W przeciągu lat nie zanotowano również znaczących wahań w tym obszarze. Dane zawarte w tabeli nr 4 wskazują jednak na powolny wzrost liczby ludności w wieku aktywności zawodowej. W okresie 2003 – 2005 liczebność tej kategorii wzrosła o nieco ponad 1,9%. Liczba ludności mobilnej zawodowo (19 – 44 lata) w tym samym okresie minimalnie spadła (spadek

o 0,1%). Natomiast liczba ludności niemobilnej zawodowo w tym samym okresie wzrosła o nieco ponad 5,2%. Świadczyć to może o postępującym starzeniu się ludności w województwie zachodniopomorskim.

Wyniki jakie uzyskane zostały dla województwa zachodniopomorskiego nie odbiegają znacząco od wyników ogólnokrajowych. Odsetek mobilnych zawodowo na poziomie 60% aktywnych zawodowo jest jednak nieznacznie niższy niż w skali całego kraju (tutaj odsetek ten kształtuje się na poziomie ok. 63 – 64%).

4. Udział osób starszych w bezrobociu

Kolejną istotną cechą charakteryzującą demograficzne uwarunkowania regionalnego rynku pracy na przestrzeni lat jest udział osób starszych we bezrobociu. Jako osoby starsze rozumieć należy kategorię ludności w wieku pow. 44 roku życia. Według obowiązujących przepisów *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* część z tej kategorii osób (powyżej 50 roku życia) traktowana jest jako „osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy”. Do osób tych skierowane są dodatkowe mechanizmy wsparcia oferowane w ramach działań prowadzonych przez publiczne służby zatrudnienia. Wspomniana kategoria wiekowa znajduje się w sytuacji szczególnej, ponieważ cechuje ją zdecydowanie niższy poziom mobilności zawodowej w wymiarze przestrzennym. U osób tych obserwowany jest również niższy w porównaniu z osobami młodszymi poziom motywacji do podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych i przekwalifikowywania się zgodnie z potrzebami rynku pracy. Wewnątrz tej kategorii wiekowej występuje też bardzo często zjawisko tzw. ucieczki na wcześniejsze emerytury bądź świadczenia przedemerytalne. Starsi bezrobotni częściej też niż inne kategorie wiekowe są jednocześnie osobami długotrwale bezrobotnymi. Jednocześnie ta kategoria osób bezrobotnych jest też najbardziej narażona na niebezpieczeństwo wykluczenia społecznego. W przypadku starszych bezrobotnych podejmowane muszą być kompleksowe działania aktywizacyjne.

Dane dotyczące struktury młodych bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim prezentują tabele nr 5A – 5D.

Tabela nr 5A. Udział starszych bezrobotnych w strukturze bezrobotnych

2003					
Bezrobotni w wieku 45 - 64		Stosunek bezrobotnych w wieku 45 – 64 lat do ogólnej liczby bezrobotnych	Łączna liczba ludności w wieku 45 - 64	Stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby ludności w tym samym wieku	Stosunek liczby ludności w wieku 45 – 64 do ogólnej liczby ludności
Powiat					
białogardzki	2199	28,94%	12057	18,24%	24,91%
choszczeński	1585	23,36%	12592	12,59%	25,00%
drawski	2430	28,39%	14917	16,29%	25,47%
goleniowski	2246	26,15%	19814	11,34%	25,53%
gryficki	2458	25,65%	15376	15,99%	25,24%
gryfiński	2544	24,57%	20778	12,24%	25,02%
kamieński	1831	29,41%	13205	13,87%	27,51%
kołobrzesci	2187	29,06%	20345	10,75%	26,98%
Miasto Koszalin	3535	33,73%	31304	11,29%	29,02%
koszaliński	2456	26,81%	15157	16,20%	23,90%
łobeski	1462	26,07%	9721	15,04%	25,19%
myśliborski	2165	25,32%	17336	12,49%	25,66%
policki	1446	27,18%	15533	9,31%	25,41%
pyrzycki	1397	25,93%	10222	13,67%	25,49%
ślawieński	2538	28,94%	14352	17,68%	24,78%
stargardzki	3452	25,09%	30812	11,20%	25,69%
szczecinecki	3356	28,10%	19845	16,91%	25,64%
świdwiński	1967	27,53%	12477	15,77%	25,21%
Miasto Świnoujście	1091	32,62%	12758	8,55%	30,98%
walecki	1928	28,53%	13922	13,85%	25,27%
Miasto Szczecin	9944	33,80%	115594	8,60%	27,92%
Województwo	54217	28,41%	448117	12,10%	26,42%
Subregion Szczeciński	31621	28,00%	293741	10,76%	26,64%
Subregion Koszaliński	22596	28,99%	154376	14,64%	26,01%

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Tabela nr 5B. Udział starszych bezrobotnych w strukturze bezrobotnych

2004					
Bezrobotni w wieku 45 – 64		Stosunek bezrobotnych w wieku 45 – 64 lat do ogólnej liczby bezrobotnych	Łączna liczba ludności w wieku 45 - 64	Stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby ludności w tym samym wieku	Stosunek liczby ludności w wieku 45 – 64 do ogólnej liczby ludności
Powiat					
białogardzki	2320	30,71%	12394	18,72%	25,65%
choszczeński	1605	26,06%	12918	12,42%	25,69%
drawski	2624	30,24%	15370	17,07%	26,27%
goleniowski	2356	27,90%	20513	11,49%	26,28%
gryficki	2529	28,21%	15918	15,89%	26,12%
gryfiński	2629	27,21%	21392	12,29%	25,80%
kamieński	1900	30,95%	13709	13,86%	28,60%
kołobrzesci	2093	31,29%	20830	10,05%	27,44%
Miasto Koszalin	3849	37,32%	31792	12,11%	29,50%

koszaliński	2623	29,25%	15836	16,56%	24,86%
łobeski	1614	29,01%	10011	16,12%	26,06%
myśliborski	2174	28,53%	17884	12,16%	26,56%
policki	1592	30,15%	16415	9,70%	26,27%
pyrzycki	1447	28,17%	10476	13,81%	26,11%
ślawieński	2552	31,07%	14793	17,25%	25,60%
stargardzki	3586	27,16%	31673	11,32%	26,42%
szczecinecki	3444	30,54%	20341	16,93%	26,30%
świdwiński	2249	30,68%	12919	17,41%	26,25%
Miasto Świnoujście	1198	36,79%	13035	9,19%	31,72%
walecki	2084	31,41%	14368	14,50%	26,15%
Miasto Szczecin	10191	36,92%	116802	8,73%	28,36%
Województwo	56659	31,01%	459389	12,33%	27,10%
Subregion Szczeciński	32821	30,66%	300746	10,91%	27,31%
Subregion Koszaliński	23838	31,51%	158643	15,03%	26,73%

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Tabela nr 5C. Udział starszych bezrobotnych w strukturze bezrobotnych

2005					
Bezrobotni w wieku 45 - 64		Stosunek bezrobotnych w wieku 45 – 64 lat do ogólnej liczby bezrobotnych	Łączna liczba ludności w wieku 45 - 64	Stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby ludności w tym samym wieku	Stosunek liczby ludności w wieku 45 – 64 do ogólnej liczby ludności
Powiat					
białogardzki	2092	31,80%	12605	16,60%	26,11%
choszczeński	1567	26,87%	13249	11,83%	26,42%
drawski	2610	32,53%	15779	16,54%	27,09%
goleniowski	2390	30,01%	21074	11,34%	26,82%
gryficki	2580	30,02%	16343	15,79%	26,87%
gryfiński	2507	28,76%	21881	11,46%	26,42%
kamieński	1943	32,79%	13982	13,90%	29,32%
kołobrzeski	2031	34,83%	21341	9,52%	28,07%
Miasto Koszalin	3713	40,15%	31986	11,61%	29,65%
koszaliński	2629	31,91%	16388	16,04%	25,62%
łobeski	1611	29,64%	10267	15,69%	26,79%
myśliborski	2082	29,25%	18232	11,42%	27,00%
policki	1622	32,57%	17176	9,44%	27,07%
pyrzycki	1399	30,92%	10709	13,06%	26,77%
ślawieński	2402	33,50%	15144	15,86%	26,23%
stargardzki	3585	28,19%	32343	11,08%	27,07%
szczecinecki	3357	31,74%	20752	16,18%	26,84%
świdwiński	2116	30,49%	13272	15,94%	27,06%
Miasto Świnoujście	1115	37,94%	13122	8,50%	32,06%
walecki	2012	33,69%	14652	13,73%	26,75%
Miasto Szczecin	9916	38,91%	117600	8,43%	28,60%
Województwo	55279	32,75%	467897	11,81%	27,62%
Subregion Szczeciński	32317	32,24%	305978	10,56%	27,79%
Subregion Koszaliński	22962	33,48%	161919	14,18%	27,29%

Stan na koniec roku. Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Tabela nr 5D. Udział starszych bezrobotnych w strukturze bezrobotnych

2006					
Bezrobotni w wieku 45 – 64		Stosunek bezrobotnych w wieku 45 – 64 lata do ogólnej liczby bezrobotnych	Łączna liczba ludności w wieku 45 - 64	Stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby ludności w tym samym wieku	Stosunek liczby ludności w wieku 45 – 64 do ogólnej liczby ludności
Powiat					
białogardzki	2261	34,01%	12836	17,61%	26,57%
choszczeński	1396	30,11%	13490	10,35%	26,97%
drawski	2431	34,38%	16149	15,05%	27,78%
goleniowski	1955	33,58%	21496	9,09%	27,24%
gryficki	2496	32,33%	16711	14,94%	27,47%
gryfiński	2154	31,30%	22410	9,61%	26,99%
kamieński	1836	35,86%	14260	12,88%	29,96%
kołobrzeski	1752	38,18%	21784	8,04%	28,58%
Miasto Koszalin	3254	44,50%	32191	10,11%	29,89%
koszaliński	2274	33,23%	17001	13,38%	26,48%
łobeski	1419	32,92%	10444	13,59%	27,32%
myśliborski	1521	32,67%	18530	8,21%	27,52%
policki	1444	35,46%	17903	8,07%	27,63%
pyrzycki	1238	32,23%	10875	11,38%	27,22%
ślawieński	2130	35,05%	15395	13,84%	26,74%
stargardzki	3189	31,45%	32955	9,68%	27,60%
szczecinecki	3103	34,32%	21212	14,63%	27,45%
świdwiński	1936	32,80%	13610	14,22%	27,88%
Miasto Świnoujście	977	41,10%	13141	7,43%	32,19%
walecki	1541	36,22%	14965	10,30%	28,85%
Miasto Szczecin	8637	40,08%	118010	7,32%	27,40%
Województwo	48944	35,25%	475368	10,30%	28,08%
Subregion Szczeciński	28262	34,84%	310225	9,11%	27,86%
Subregion Koszaliński	20682	35,82%	165143	12,52%	28,20%

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Jak wskazują dane zawarte w tabelach nr 5 na obszarze województwa zachodniopomorskiego odsetek „starszych bezrobotnych” wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych kształtował się w granicach 28% – 35%. W skali czasowej obserwowany jest systematyczny spadek liczebności tej kategorii bezrobotnych. Spadek ten jest widoczny zarówno w subregionie koszalińskim jak i szczecińskim. Jednakże w roku 2004 zanotowano nieznaczny wzrost liczebności tej kategorii bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego. W stosunku rok do roku sytuacja w tym zakresie na obszarze województwa zachodniopomorskiego przedstawiała się następująco:

- rok 2004 – wzrost o 4,50;
- rok 2005 – spadek o 2,44%;
- rok 2006 – spadek o 11,46%.

Na obszarze podregionów województwa zachodniopomorskiego zanotowano natomiast następujące wyniki:

Podregion szczeciński:

- rok 2004 – wzrost o 3,79%;
- rok 2005 – spadek o 1,54%;
- rok 2006 – spadek o 12,55%.

Podregion koszaliński:

- rok 2004 – wzrost o 5,50%;
- rok 2005 – spadek o 3,67%;
- rok 2006 – spadek o 9,93%.

Analizując natomiast liczebność kategorii starszych bezrobotnych w roku 2006 w stosunku do roku 2003 w skali województwa zachodniopomorskiego zanotowano spadek liczebności tej kategorii o 9,73%, w skali podregionu szczecińskiego – spadek o 10,62%, natomiast w skali podregionu koszalińskiego – spadek o 8,47%. Jednocześnie w badanym okresie postępował systematyczny wzrost udziału starszych bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (od 28,41% w roku 2003 do 35,25% w roku 2006). Zaobserwować można również systematyczny spadek wielkości odsetka starszych bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w tym samym wieku (od 12,10% w roku 2003 do 10,30% w roku 2006).

Biorąc pod uwagę terytorialne zróżnicowanie udziału ludności w wieku 45 – 64 lata w bezrobociu stwierdzić można, iż na obszarze województwa zachodniopomorskiego istnieją zauważalne różnice w tym zakresie. W całym badanym okresie odsetek starszych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych był nieco niższy w podregionie szczecińskim w porównaniu z podregionem koszalińskim. Różnica ta na przestrzeni lat kształtowała się na poziomie 1 – 2 punktów procentowych. Jednocześnie w wyniku analizy dynamiki zmienności tego zjawiska uzyskano nieco bardziej zróżnicowane wyniki. W stosunku rok do roku dynamika zmian liczebności tej kategorii bezrobotnych jedynie w roku 2005 osiągnęła wyższy poziom w podregionie koszalińskim.

Z punktu widzenia rynku pracy sytuacja jaką zanotowano analizując udział osób starszych w bezrobociu jest raczej niekorzystna. O ile bowiem systematycznie maleje liczba bezwzględna zarejestrowanych bezrobotnych w tym przedziale wiekowym, o tyle jednak zwiększa się ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych. Taki stan rzeczy wymusza zmianę strategii działania publicznych służb zatrudnienia w kierunku położenia jeszcze większego nacisku na działania aktywizacyjne i przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. Z uwagi, iż jak wspomniano wcześniej starsi bezrobotni cechują się niższą mobilnością zawodową, konieczne jest podjęcie działań nakierowanych na zwiększenie jej poziomu. Niepokojącym zjawiskiem może być również fakt, że na obszarach szczególnie zagrożonych bezrobociem, gdzie zjawisko to przybiera postać problemu strukturalnego notuje się większy odsetek starszych bezrobotnych tak w stosunku do ogółu zarejestrowanych jak i w stosunku do liczby ludności w tym samym wieku (quasi wskaźnik zatrudnienia) przy mniejszej dynamice spadku liczebności tej kategorii.

Analizując sytuację w ujęciu poszczególnych powiatów województwa zachodniopomorskiego stwierdzić można, iż dynamika zmian liczebności starszych bezrobotnych podlegała znacznemu zróżnicowaniu, tak w wymiarze czasowym jak i terytorialnym. O ile w skali województwa spadek liczby starszych bezrobotnych notowano w latach 2005 – 2006 natomiast wzrost w roku 2004, o tyle w ujęciu powiatowym sytuacja kształtowała się inaczej. W roku 2004 liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 45 roku życia w skali województwa była wyższa niż przed rokiem o ponad 4%. Natomiast w powiecie kołobrzeskim zanotowano spadek liczebności tej kategorii bezrobotnych (o ponad 4%). Największy wzrost liczebności kategorii starszych bezrobotnych w roku 2004 w stosunku do roku poprzedniego zanotowały powiaty: świdwiński (ponad 14%), łobeski oraz policki (ponad 10%). W latach następnych sytuacja kształtowała się nieco inaczej.

W roku 2005 w całym województwie zanotowano spadek liczebności starszych bezrobotnych o 2,44%. Nie wszystkie powiaty zanotowały jednak spadek liczebności tej kategorii bezrobotnych. Wzrost zanotowano w powiatach: kamieńskim (o 2,26%), gryfickim (o 2,02%), polickim (o 1,88%), goleniowskim (o 1,44%) oraz koszalińskim (o 0,23%). W pozostałych powiatach zanotowano spadek liczebności tej kategorii bezrobotnych. Największe spadki wystąpiły w powiatach: białogardzkim (o 9,83%), mieście Świnoujście (o 6,93%) oraz powiecie świdwińskim (o 5,91%). W roku 2006 sytuacja zmieniła się o tyle, że na pierwsze miejsce pod względem dynamiki spadku liczby młodych bezrobotnych wysunął się powiat myśliborski (spadek o 26,95%), ponadto największe spadki liczebności tej kategorii bezrobotnych notowano w powiatach: waleckim (spadek o 23,41%), goleniowskim (spadek o 18,20%) oraz gryfińskim (spadek o 14,08%). Wzrost liczebności zarejestrowanych starszych bezrobotnych zaobserwowano natomiast tylko w powiecie białogardzkim (o 8,08%).

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzić można, iż największe spadki poziomu starszych bezrobotnych wystąpiły w powiatach, w których sytuację na rynku pracy określić można jako średnią. Symptomatycznym jest jednak fakt, iż w roku 2004, kiedy na obszarze całego województwa notowano wzrost liczebności starszych bezrobotnych powiat kołobrzeski jako jedyny wykazywał spadek w tym obszarze. Taki stan rzeczy świadczy o trwałej poprawie sytuacji lokalnego rynku pracy w powiecie kołobrzeskim. Zwraca również uwagę fakt, iż powiat białogardzki o ile w roku 2005 znajdował się w grupie powiatów o największym spadku liczebności starszych bezrobotnych o tyle w roku 2006 notował jako jedyny powiat w województwie wzrost liczebności tej kategorii.

Analizując odsetek starszych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych powiatach w stosunku do odsetka ludności w tym przedziale wiekowym w strukturze ludności poszczególnych powiatów stwierdzić można, że udział starszych bezrobotnych w bezrobociu jest w skali województwa wyraźnie wyższy niż wynikałoby to z udziału tej kategorii wiekowej w populacji ogółem tych obszarów. W skali województwa różnica pomiędzy udziałem osób w wieku 45 – 64 lata w bezrobociu, a udziałem tej kategorii wiekowej ogółem w populacji generalnej wynosiła od 1,99 punktu procentowego w roku 2003 do 7,17 punktu procentowego w roku 2006. Jak zatem widać różnica pomiędzy udziałem starszych osób w bezrobociu a udziałem w populacji generalnej stale rośnie. Zróżnicowanie to uwidacznia się również w skali poszczególnych podregionów. W podregionie koszalińskim, w roku 2003 wyniosło ono ponad 2,9 punktu procentowego, natomiast w roku 2006 – 7,6 punktu. W podregionie szczecińskim w roku 2003 kształtowało się na poziomie nieco ponad 1,3 punktu procentowego, natomiast w roku 2006 – 6,9 punktów procentowych. Na podstawie analizy zróżnicowania tego zjawiska w skali czasowej oraz terytorialnej stwierdzić można, iż mniejsze rozbieżności pomiędzy udziałem osób starszych w bezrobociu, a udziałem tej kategorii wiekowej w populacji generalnej występują w subregionie szczecińskim. Jednocześnie na przestrzeni lat rozbieżności te ulegają zwiększeniu. Nie zmienia to jednak faktu, iż w całym województwie udział osób w wieku 45 – 64 lata w bezrobociu nie jest implikowany wprost udziałem tej kategorii w łącznej liczbie ludności. Wyższy udział osób starszych w bezrobociu niż w strukturze ludności jest zjawiskiem niekorzystnym. Co warto zauważyć w całym województwie zachodniopomorskim jedynie w roku 2003 na obszarze tylko dwóch powiatów udział osób w wieku 45 – 64 lata w bezrobociu był mniejszy niż udział tej kategorii wiekowej w populacji generalnej. Sytuacja ta dotyczyła powiatów choszczeńskiego i gryfińskiego. W latach kolejnych we wszystkich powiatach udział osób starszych w bezrobociu był wyższy niż wynikało by to ze struktury demograficznej.

Analiza danych zawartych w tabelach nr 5 pozwala również na określenie stosunku liczby starszych bezrobotnych do liczby osób w tej kategorii wiekowej ogółem. Otrzymuje się w ten sposób swoisty wskaźnik bezrobocia osób starszych. Jak wskazują tabele na przestrzeni lat wskaźnik ten kształtował się w przedziale

10% – 12%. Najwyższą wartość osiągnął w roku 2003, po czym systematycznie spadał. Jednocześnie również w skali terytorialnej widać wyraźne zróżnicowanie w tym obszarze. Subregion szczeciński charakteryzował się zauważalnie niższym poziomem wskaźnika bezrobocia starszych w porównaniu z subregionem koszalińskim. Różnice w tym zakresie kształtowały się na poziomie 3 – 4 punktów procentowych. W szczegółach przedstawia się to w następujący sposób:

- w roku 2003 **największy** wskaźnik bezrobocia starszych zanotowały powiaty:

- białogardzki – 18,24%,
- sławieński – 17,68%,
- szczecinecki – 16,91%

najmniejszy wskaźnik bezrobocia starszych zanotowały natomiast powiaty:

- miasto Świnoujście – 8,55%,
- miasto Szczecin – 8,60%,
- policki – 9,31%

- w roku 2004 **największy** wskaźnik bezrobocia starszych zanotowały powiaty:

- białogardzki – 18,72%,
- świdwiński – 17,47%
- sławieński – 17,25%,

najmniejszy wskaźnik bezrobocia starszych zanotowały natomiast powiaty:

- miasto Szczecin – 8,73%,
- miasto Świnoujście – 9,19%
- policki – 9,70%

- w roku 2005 **największy** wskaźnik bezrobocia starszych zanotowały powiaty:

- białogardzki – 16,60%,
- drawski – 16,54%
- szczecinecki – 16,18%,

najmniejszy wskaźnik bezrobocia starszych zanotowały natomiast powiaty:

- miasto Szczecin – 8,43%,
- miasto Świnoujście – 8,50%,
- policki – 9,40%

- w roku 2006 **największy** wskaźnik bezrobocia starszych zanotowały powiaty:

- białogardzki – 17,61%,
- drawski – 15,05%,
- gryficki – 14,94%,

najmniejszy wskaźnik bezrobocia młodych zanotowały natomiast powiaty:

- miasto Szczecin – 7,32%,
- miasto Świnoujście – 7,43%,
- kołobrzeski – 8,04%

Jak wskazują przedstawione dane na przestrzeni lat zjawisko bezrobocia osób w wieku 45 – 64 lata w najmniejszym stopniu dotyczyło głównych ośrodków miejskich województwa zachodniopomorskiego. Sytuacja ta nie dotyczyła jednakże miasta Koszalin. Wynikać to może z faktu, iż w ośrodkach tych istnieje korzystna sytuacja na rynku pracy charakteryzująca się także wysokim poziomem mobilności zawodowej osób w wieku 45 – 64 lata. Trudno jest jednak jednoznacznie orzec dlaczego Koszalin posiada wyraźnie wyższy wskaźnik bezrobocia starszych w porównaniu ze Szczecinem i Świnoujściem. Być może wpływ na taki stan rzeczy ma charakter i struktura gospodarcza lokalnego rynku pracy w tym mieście, który oferuje mniejszą ilość ofert pracy z przeznaczeniem dla osób starszych.. Największe nasilenie problemu bezrobocia starszych występuje z kolei w powiatach, które charakteryzują się raczej niekorzystną sytuacją na rynku pracy. Na tamtejszych rynkach pracy problemem są niemobilni, starsi bezrobotni zagrożeni wykluczeniem społecznym.

5. Przeszłość zawodowa bezrobotnych.

Istotnym czynnikiem obrazującym strukturę bezrobocia w regionie jest analiza tzw. „przeszłości zawodowej” osób aktualnie niepracujących, w tym zarejestrowanych jako bezrobotne. W tym kontekście pod pojęciem „przeszłości zawodowej” osób aktualnie niepracujących ujmować można ostatnie miejsce pracy w danej osoby. Analizować również można całą historię zatrudnienia określonego bezrobotnego, biorąc pod uwagę nie tylko miejsce pracy ale również wykonywany zawód. Niestety z przyczyny obiektywnych przeprowadzenie takiego zestawienia na potrzeby mniejszego opracowania nie było w pełni możliwe. Dane dotyczące tego obszaru bezrobocia nie są bowiem w sposób systematyczny gromadzone i przetwarzane. W związku z tym, aby choć w przybliżeniu nakreślić „przeszłość zawodową” w opracowaniu niniejszym posłużono się wynikami badania przeprowadzonego na zlecenie Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy w roku 2006 pn. „Wojewódzkie badanie osób bezrobotnych, pracujących i nieaktywnych zawodowo”. Badaniem tym objęto 883 dorosłe osoby zamieszkujące na terenie województwa zachodniopomorskiego. Analizie poddano 257 osób, które w momencie przeprowadzenia badania nie pracowały zawodowo i pozostawały osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w Powiatowych Urzędach Pracy. Z tej liczby respondentów uwzględniono tylko 231 osób, które udzieliły odpowiedzi na zadane pytanie o ostatnie miejsce pracy, ze wskazaniem nie tyle konkretnego zakładu pracy, co branży w jakiej ów zakład działał. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela nr 6.

Tabela nr 6. Ostatnie miejsce pracy bezrobotnych

Branża	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych N = 231	Udział procentowy w ogólnej liczbie badanych
Usługi	106	45,89%
Handel	54	23,38%
Przemysł	35	15,15%
Rolnictwo	19	8,23%
Budownictwo	6	2,60%
Oświata	4	1,73%
Transport	3	1,30%
Administracja	1	0,43%
Służba zdrowia	1	0,43%
Bankowość	1	0,43%
Produkcja	1	0,43%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie badania „Wojewódzkie badanie osób bezrobotnych, pracujących i nieaktywnych zawodowo” ZORP 2006 r.

Jak wskazują dane zaprezentowane w tabeli nr 6 największy odsetek badanych bezrobotnych stanowiły osoby pracujące wcześniej w sektorze usługowym (ponad 45% ogółu badanych). Na dalszych miejscach

znajdowały się osoby bezrobotne zatrudnione wcześniej w handlu (ponad 23%) oraz przemyśle (ponad 15% ogółu badanych). Stosunkowo nieliczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby zatrudnione wcześniej w budownictwie (ponad 2%) oraz oświacie i transporcie (ponad 1%). Udział pozostałych branż był śladowy.

Analizując dane zawarte w tabeli nr 6 stwierdzić można, iż największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby zatrudnione wcześniej w branżach, w których pojawia się jednocześnie największa liczba (nowo) zgłoszonych ofert pracy. Branże te również są kluczowymi branżami regionalnej gospodarki. Sytuacja taka wskazuje na dużą płynność zatrudnienia w usługach i handlu. Wynikać to może z faktu, iż nierzadko miejsca pracy oferowane przez firmy działające w tych sektorach gospodarki są z punktu widzenia bezrobotnych nieatrakcyjne, głównie pod względem oferowanego wynagrodzenia. Na uwadze należy mieć również dużą sezonowość rynku jaka występuje w tych branżach, co w sposób znaczący przekłada się na płynność zatrudnienia. Jednocześnie analizując branże w jakich pracowały wcześniej osoby bezrobotne trzeba skupić uwagę na budownictwie. Udział osób, które wcześniej pracowały w tym sektorze wśród ogółu badanych bezrobotnych był znacząco niewielki. Związane to może być z dynamicznym rozwojem tej branży. W budownictwie coraz bardziej palącym problemem staje się brak potencjalnej kadry pracowniczej.

6. Struktura wykształcenia bezrobotnych.

W poprzednim fragmencie omawiana była tzw. „przeszłość zawodowa” osób niepracujących, zarejestrowanych jako bezrobotne analizowana pod kątem branży w jakiej dana osoba bezrobotna pracowała zanim stała się bezrobotnym. Innym niezwykle istotnym czynnikiem, który kształtuje strukturę bezrobocia w regionie jest formalne wykształcenie osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Dane zebrane w tym zakresie prezentują tabele nr 7A – 7D.

Tabela nr 7A . Struktura wykształcenia bezrobotnych

Powiat	2003									
	wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	%
bialogardzki	159	2,0	1298	17,08	312	4,11	2564	33,74	3266	42,98
choszczęński	158	2,33	1196	17,63	323	4,76	2391	35,24	2716	40,04
drawski	156	1,82	1458	17,03	560	6,54	3324	38,83	3062	35,77
goleniowski	240	2,79	1292	15,04	731	8,51	2899	33,76	3426	39,89
gryfiński	247	2,58	1288	13,44	1032	10,77	3642	38,01	3372	35,19
gryfiński	280	2,70	1617	15,62	723	6,98	3643	35,18	4091	39,51
kamieński	159	2,55	1101	17,69	424	6,81	2013	32,34	2528	40,61
kolobrzeski	302	4,01	1708	22,69	422	5,61	2837	37,70	2257	29,99
Miasto Koszalin	768	7,33	2240	21,38	1043	9,95	2931	27,97	3497	33,37
koszaliński	144	1,57	1234	13,47	402	4,39	2968	32,40	4412	48,17
łobeski	98	1,75	565	10,08	407	7,26	1918	34,21	2619	46,71
myśliborski	213	2,49	1607	18,79	451	5,27	2950	34,50	3330	38,94
policki	274	5,15	971	18,25	313	5,88	1671	31,40	2092	39,32
pyrzycki	140	2,60	937	17,39	401	7,44	1853	34,40	2056	38,17
slawieński	163	1,86	1328	15,14	607	6,92	3039	34,65	3634	41,43
stargardzki	505	3,67	2703	19,65	959	6,97	4304	31,28	5288	38,43
szczeciński	333	2,79	2289	19,17	747	6,26	4278	35,83	4294	35,96
świdwiński	131	1,83	1193	16,70	391	5,47	2679	37,49	2751	38,50
Miasto Swinoujście	182	5,44	713	21,32	303	9,06	1048	31,33	1099	32,86
walecki	161	2,38	1372	20,30	409	6,05	2142	31,70	2674	39,57
Miasto Szczecin	2673	9,08	5420	18,42	2237	7,60	8044	27,34	11049	37,55
Województwo	7486	3,92	33530	17,57	13197	6,91	63138	33,08	73513	38,52
Subregion Szczeciński	5169	4,58	19410	17,19	8304	7,35	36376	32,21	43666	38,67
Subregion Koszaliński	2317	2,97	14120	18,12	4893	6,28	26762	34,34	29847	38,30

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Tabela nr 7B. Struktura wykształcenia bezrobotnych

2004										
Powiat	wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	[%]
białogardzki	155	2,05	1317	17,43	376	4,98	2478	32,80	3228	42,73
choszczęński	135	2,19	1107	17,97	319	5,18	2148	34,88	2450	39,78
drawski	183	2,11	1515	17,46	648	7,47	3233	37,26	3097	35,70
goleniowski	290	3,43	1354	16,04	843	9,98	2679	31,73	3278	38,82
gryficki	250	2,79	1264	14,10	1064	11,8%	3309	36,91	3078	34,33
gryfiński	298	3,08	1671	17,29	728	7,53	3190	33,02	3775	39,07
kamieński	177	2,88	1194	19,45	457	7,44	1885	30,71	2426	39,52
kołobrzeski	276	4,13	1544	23,08	417	6,23	2456	36,71	1997	29,85
Miasto Koszalin	764	7,41	2261	21,92	1051	10,1%	2780	26,96	3457	33,52
koszaliński	140	1,56	1276	14,23	409	4,56	2835	31,61	4308	48,04
łobeski	97	1,74	608	10,93	478	8,59	1900	34,15	2480	44,58
myśliborski	223	2,93	1492	19,58	433	5,68	2556	33,54	2916	38,27
policki	303	5,74	1028	19,47	346	6,55	1512	28,64	2091	39,60
pyrzycki	169	3,29	950	18,49	414	8,06	1690	32,90	1914	37,26
ślawieński	180	2,19	1324	16,12	646	7,86	2771	33,74	3293	40,09
stargardzki	552	4,18	2637	19,97	1029	7,79	3862	29,25	5124	38,81
szczecinecki	298	2,64	2303	20,42	762	6,76	3903	34,61	4012	35,57
świdwiński	143	1,95	1210	16,51	475	6,48	2679	36,55	2823	38,51
Miasto Świnoujście	157	4,82	696	21,38	291	8,94	1033	31,73	1079	33,14
walecki	182	2,74	1314	19,80	406	6,12	2028	30,57	2705	40,77
Miasto Szczecin	2479	8,98	4956	17,95	2168	7,85	7091	25,69	10911	39,53
Województwo	7451	4,08	33021	18,07	13760	7,53	58018	31,76	70442	38,56
Subregion Szczeciński	5130	4,79	18957	17,71	8570	8,01	32855	30,70	41522	38,79
Subregion Koszaliński	2321	3,07	14064	18,59	5190	6,86	25163	33,26	28920	38,22

Stan na koniec roku.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Tabela nr 7C. Struktura wykształcenia bezrobotnych

2005										
Powiat	wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	[%]	liczba	[%]
białogardzki	140	2,13	1221	18,56	343	5,21	2179	33,12	2696	40,98
choszczęński	179	3,07	1076	18,45	417	7,15	1901	32,60	2258	38,72
drawski	168	2,09	1393	17,36	689	8,59	2881	35,90	2893	36,05
goleniowski	291	3,65	1294	16,25	834	10,47	2407	30,22	3138	39,40
gryficki	275	3,20	1198	13,94	1082	12,59	3106	36,14	2934	34,14
gryfiński	285	3,27	1522	17,46	825	9,46	2756	31,62	3329	38,19
kamieński	186	3,14	1150	19,41	502	8,47	1761	29,72	2327	39,27
kołobrzeski	261	4,48	1388	23,80	398	6,83	1997	34,25	1787	30,65
Miasto Koszalin	691	7,47	2034	21,99	940	10,16	2431	26,29	3152	34,08
koszaliński	165	2,00	1150	13,96	418	5,07	2505	30,40	4002	48,57
łobeski	118	2,17	580	10,67	555	10,21	1772	32,60	2411	44,35
myśliborski	287	4,03	1494	20,99	497	6,98	2241	31,48	2599	36,51
policki	309	6,20	920	18,47	331	6,65	1390	27,91	2030	40,76
pyrzycki	148	3,27	812	17,94	401	8,86	1448	32,00	1716	37,92
ślawieński	200	2,79	1242	17,32	623	8,69	2241	31,25	2865	39,95
stargardzki	619	4,87	2594	20,40	1150	9,04	3433	27,00	4921	38,70
szczecinecki	271	2,56	2118	20,02	811	7,67	3676	34,75	3702	35,00
świdwiński	149	2,15	1122	16,17	448	6,46	2450	35,31	2770	39,92
Miasto Świnoujście	159	5,41	654	22,25	268	9,12	822	27,97	1036	35,25
walecki	193	3,23	1216	20,36	377	6,31	1785	29,89	2401	40,20
Miasto Szczecin	2500	9,81	4615	18,11	2113	8,29	6147	24,12	10109	39,67
Województwo	7594	4,50	30793	18,24	14022	8,31	51329	30,41	65076	38,55
Subregion Szczeciński	5356	5,34	17909	17,87	8975	8,95	29184	29,12	38808	38,72
Subregion Koszaliński	2238	3,26	12884	18,79	5047	7,36	22145	32,29	26268	38,30

Stan na koniec roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Tabela nr 7D. Struktura wykształcenia bezrobotnych

Powiat	2006									
	wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
białogardzki	153	2,30	1159	17,43	378	5,69	2096	31,53	2862	43,05
choszczeński	149	3,21	824	17,77	373	8,04	1484	32,00	1807	38,97
drawski	146	2,06	1233	17,43	597	8,44	2510	35,49	2586	36,57
goleniowski	270	4,64	986	16,94	590	10,13	1695	29,11	2281	39,18
gryficki	281	3,64	1099	14,24	964	12,49	2625	34,00	2751	35,63
gryfiński	284	4,13	1167	16,96	675	9,81	2047	29,74	2709	39,36
kamieński	177	3,46	972	18,98	481	9,39	1462	28,55	2028	39,61
kołobrzeski	193	4,21	1109	24,17	350	7,63	1491	32,49	1446	31,51
Miasto Koszalin	572	7,82	1688	23,09	776	10,61	1777	24,30	2499	34,18
koszaliński	146	2,13	1023	14,95	413	6,04	2003	29,27	3258	47,61
łobeski	98	2,27	512	11,88	423	9,81	1360	31,55	1917	44,48
myśliborski	230	4,94	1031	22,15	359	7,71	1382	29,69	1653	35,61
policki	296	7,27	789	19,38	272	6,68	1120	27,50	1595	39,17
pyrzycki	120	3,12	663	17,26	372	9,68	1201	31,27	1485	38,66
slawieński	215	3,54	1151	18,94	570	9,38	1923	31,64	2218	36,50
stargardzki	549	5,41	2016	19,88	970	9,57	2635	25,99	3970	39,15
szczeciński	283	3,13	1781	19,70	699	7,73	2930	32,41	3348	37,03
świdwiński	140	2,37	985	16,69	430	7,28	2003	33,93	2345	39,73
Miasto Świnoujście	151	6,35	500	21,03	213	8,96	618	26,00	895	37,65
walecki	176	4,14	870	20,45	298	7,00	1183	27,80	1728	40,61
Miasto Szczecin	2338	10,85	3987	18,50	1936	8,98	4834	22,43	8455	39,23
Województwo	6967	5,02	25545	18,40	12139	8,74	40379	29,08	53836	38,77
Subregion Szczeciński	4943	6,09	14546	17,93	7628	9,40	22463	27,69	31546	38,89
Subregion Koszaliński	2024	3,51	10999	19,05	4511	7,81	17916	31,03	22290	38,60

Stan na koniec roku.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych oraz danych WUP – WBIA

Jak wskazują dane zamieszczone w tabeli nr 7 najliczniejszą kategorię wśród zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Na przestrzeni lat udział tej kategorii bezrobotnych wynosił ponad 38% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wielkość na pozostawała na prawie niezmiennym poziomie w całym analizowanym okresie (od 38,52% w roku 2003 do 38,77% w roku 2006). W tym obszarze nie występuje również na terenie województwa zachodniopomorskiego zróżnicowanie terytorialne skali i wielkości zjawiska. Zarówno w subregionie koszalińskim jak i szczecińskim odsetek zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym wynosił niemal tyle samo co w skali całego województwa tj. około 38% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Drugą pod względem wielkości kategorią bezrobotnych wyodrębnioną na podstawie wykształcenia byli bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Udział tej kategorii bezrobotnych wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych kształtował się w badanym okresie na poziomie 33% – 29%. Przy czym widoczne jest w tym przypadku wyraźne zmniejszenie się udziału tej kategorii bezrobotnych wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Spadek ten w badanym okresie następował rokrocznie. W latach 2003 – 2006 udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym zmniejszył się o prawie 4 punkty procentowe. W liczbach bezwzględnych mówić natomiast można o ponad 22 tysięcznym spadku liczebności tej kategorii bezrobotnych. Kategorią wykształcenia, której udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych jest najmniejszy są natomiast osoby legitymujące się wyższym wykształceniem. Udział tej kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych kształtował się na poziomie od 3,92% w roku 2003 do 5,02% w roku 2006. Niewielki odsetek bezrobotnych stanowią również osoby legitymujące się wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Udział tej kategorii osób wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych kształtował się w badanym okresie na poziomie 6% - 9%. Przy czym widoczna jest tu wyraźna tendencja wzrostowa – w roku 2003 odsetek osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym wyniósł 6,91%, w roku 2004 – 7,53%, w roku 2005 – 8,31% a w roku 2006 – 8,74%. Zauważalnie większą kategorię bezrobotnych wyodrębnioną na podstawie wykształcenia stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Udział tej kategorii wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych wynosił 17% - 18%

i w badanym okresie w zasadzie nie uległ zmianie. W odniesieniu do opisywanych kategorii bezrobotnych zaobserwować można pewne zróżnicowanie terytorialne na poziomie subregionów. Występuje ono w zasadzie w odniesieniu do wszystkich kategorii wykształcenia, z tym, że różnice są niewielkie. W odniesieniu do osób z wykształceniem wyższym widoczne jest, iż w subregionie szczecińskim udział tych osób w bezrobociu jest wyższy niż w subregionie koszalińskim. Różnice te kształtują się na poziomie od 1,5 do około 3 punktów procentowych. Różnice te zwiększają się wraz z upływem czasu. Podobnie rzecz wygląda w odniesieniu do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W tym przypadku różnice pomiędzy subregionami w udziale tych osób w bezrobociu kształtują się na poziomie 2 – 4 punktów procentowych i z roku na rok rosną. Jednakże w tym przypadku subregion koszaliński posiada większy udział tych osób w bezrobociu w porównaniu z subregionem szczecińskim. W przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym różnice w udziale tych osób w bezrobociu pomiędzy subregionami kształtują się w granicach 1 – 2 punktów procentowych. Tutaj udział wspomnianej kategorii osób w bezrobociu jest z kolei wyższy w subregionie szczecińskim. Osoby legitymujące się wykształceniem policealnym i średnim technicznym częściej występują jako bezrobotne w subregionie szczecińskim. Różnice pomiędzy subregionami wynoszą w tym przypadku również 1 – 2 punkty procentowe.

Szczegółowy obraz terytorialnego zróżnicowania udziału w bezrobociu osób z określonym wykształceniem dać może analiza tego zjawiska w skali powiatowej. I tak w latach 2003 – 2006 wśród powiatów, w których zanotowano **największy odsetek** bezrobotnych z wykształceniem **gimnazjalnym i poniżej** znalazły się następujące powiaty:

- **rok 2003:**
 - koszaliński – 48,17%;
 - łobeski – 46,71%;
 - białogardzki – 42,98%;
- **rok 2004:**
 - koszaliński – 48,04%;
 - łobeski – 44,58%;
 - białogardzki – 42,73%;
- **rok 2005:**
 - koszaliński – 48,57%;
 - łobeski – 44,35%
 - białogardzki – 40,98%;
- **rok 2006:**
 - koszaliński – 47,61%;
 - łobeski – 44,48%;
 - białogardzki – 43,05%.

Największy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **zasadniczym zawodowym** w latach 2003 – 2006 zanotowano natomiast w następujących powiatach:

- **rok 2003:**
 - drawski – 38,83%;
 - gryficki – 38,01%;

- kołobrzeski – 37,70%;

▪ **rok 2004:**

- drawski – 37,26%;
- gryficki – 36,91%;
- kołobrzeski – 36,71%;

▪ **rok 2005:**

- gryficki – 36,14%;
- drawski – 35,90%;
- świdwiński – 35,31%;

▪ **rok 2006:**

- drawski – 35,49%;
- gryficki – 34,00%;
- świdwiński – 33,93%.

Największy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **średnim ogólnokształcącym** w latach 2003 – 2006 zanotowano natomiast w następujących powiatach:

▪ **rok 2003:**

- gryficki – 10,77%;
- miasto Koszalin – 9,95%;
- miasto Świnoujście – 9,06%;

▪ **rok 2004:**

- gryficki – 11,87%;
- miasto Koszalin – 10,19%;
- goleniowski – 9,98%;

▪ **rok 2005:**

- gryficki – 12,59%;
- goleniowski – 10,47%;
- łobeski – 10,21%;

▪ **rok 2006:**

- gryficki – 12,49%;
- miasto Koszalin – 10,61%;
- goleniowski – 10,13%.

Największy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **policealnym i średnim zawodowym** w latach 2003 – 2006 zanotowano natomiast w następujących powiatach:

▪ **rok 2003:**

- kołobrzeski – 22,69%;
- miasto Koszalin – 21,38%;

- miasto Świnoujście – 21,32%;

▪ **rok 2004:**

- kołobrzeski – 23,08%;
- miasto Koszalin – 21,92%;
- miasto Świnoujście – 21,38%;

▪ **rok 2005:**

- kołobrzeski – 23,80%;
- miasto Świnoujście – 22,25%;
- miasto Koszalin – 21,99%;

▪ **rok 2006:**

- kołobrzeski – 24,17%;
- miasto Koszalin – 23,09%;
- myśliborski – 22,15%.

Największy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **wyższym** w latach 2003 – 2006 zanotowano natomiast w następujących powiatach:

▪ **rok 2003:**

- miasto Szczecin – 9,08%;
- miasto Koszalin – 7,32%;
- miasto Świnoujście – 5,44%;

▪ **rok 2004:**

- miasto Szczecin – 8,98%;
- miasto Koszalin – 7,41%;
- policki – 5,47%;

▪ **rok 2005:**

- miasto Szczecin – 9,81%;
- miasto Koszalin – 7,47%;
- policki – 6,20%;

▪ **rok 2006:**

- miasto Szczecin – 10,85%;
- miasto Koszalin – 7,82%;
- policki – 7,27%.

Najmniejszy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **gimnazjalnym i poniżej** zanotowano w następujących powiatach:

▪ **rok 2003:**

- kołobrzeski – 29,99%;
- miasto Świnoujście – 32,86%;

-
- miasto Koszalin – 33,37%;
 - **rok 2004:**
 - kołobrzesci – 29,85%;
 - miasto Świnoujście – 33,14%;
 - miasto Koszalin – 33,52%;

- **rok 2005:**
 - kołobrzesci – 30,65%;
 - miasto Koszalin – 34,08%
 - gryficki – 34,14%;

- **rok 2006:**
 - kołobrzesci – 31,51%;
 - miasto Koszalin – 34,18%;
 - policki – 35,51%.

Najmniejszy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **zasadniczym zawodowym** zanotowano w następujących powiatach:

- **rok 2003:**
 - miasto Szczecin – 27,34%;
 - miasto Koszalin – 27,97%;
 - stargardzki – 31,28%;
- **rok 2004:**
 - miasto Szczecin – 25,69%;
 - miasto Koszalin – 26,96%;
 - policki – 28,64%;
- **rok 2005:**
 - miasto Szczecin – 24,12%;
 - miasto Koszalin – 26,29%;
 - stargardzki – 27,00%;
- **rok 2006:**
 - miasto Szczecin – 22,43%;
 - miasto Koszalin – 24,30%;
 - miasto Świnoujście – 26,00%.

Najmniejszy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **średnim ogólnokształcącym** zanotowano w następujących powiatach:

- **rok 2003:**
 - białogardzki – 4,11%;
 - koszaliński – 4,39%;

- choszczeński – 4,76%;

▪ **rok 2004:**

- koszaliński – 4,56%;
- białogardzki – 4,98%;
- choszczeński – 5,18%;

▪ **rok 2005:**

- koszaliński – 5,07%;
- białogardzki – 5,21%;
- wałecki – 6,31%;

▪ **rok 2006:**

- białogardzki – 5,69%;
- koszaliński – 6,04%;
- policki – 6,68%.

Najmniejszy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **policealnym i średnim zawodowym** zanotowano w następujących powiatach:

▪ **rok 2003:**

- łobeski – 10,08%;
- gryficki – 13,44%;
- koszaliński – 13,47%;

▪ **rok 2004:**

- łobeski – 10,93%;
- gryficki – 14,10%;
- koszaliński – 14,23%;

▪ **rok 2005:**

- łobeski – 10,67%;
- koszaliński – 13,69%;
- gryficki – 13,94%;

▪ **rok 2006:**

- łobeski – 11,88%;
- gryficki – 14,24%;
- koszaliński – 14,95%.

Najmniejszy odsetek bezrobotnych z wykształceniem **wyższym** zanotowano w następujących powiatach:

▪ **rok 2003:**

- koszaliński – 1,57%;
- łobeski – 1,75%;

- drawski – 1,82%;

▪ **rok 2004:**

- koszaliński – 1,56%;
- łobeski – 1,74%;
- świdwiński – 1,95%;

▪ **rok 2005:**

- koszaliński – 2,00%;
- drawski – 2,09%;
- białogardzki – 2,13%;

▪ **rok 2006:**

- drawski – 2,06%;
- koszaliński – 2,13%;
- łobeski – 2,27%.

Analiza danych dotyczących struktury wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych na obszarze województwa zachodniopomorskiego pozwala stwierdzić, iż w badanym okresie następowały pewne zamiany w tym obszarze. Na przestrzeni wszystkich lat badanego okresu dominującą kategorią wykształcenia w strukturze bezrobotnych były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Najmniejszy odsetek zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły natomiast osoby z wykształceniem wyższym. W skali czasowej udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym nie uległ zasadniczym zmianom. Zwiększył się natomiast udział osób z wykształceniem wyższym. Ponadto bez zmian pozostał udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Co ważne w badanym okresie zaobserwowano wyraźne zmniejszenie się udziału osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Jednocześnie widoczny był również wzrost udziału osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Sytuacja jaka istniała na regionalnym rynku pracy w latach 2003 – 2006 w zakresie struktury wykształcenia osób bezrobotnych uznać można za raczej niekorzystną. Z punktu widzenia potrzeb i możliwości rynku pracy niepokojącym zjawiskiem jest duży udział wśród bezrobotnych osób z bardzo niskim wykształceniem, nie posiadających przy tym kwalifikacji zawodowych (prawie 40% ogółu bezrobotnych). Ta kategoria bezrobotnych stanowi bowiem grupę najtrudniejszych klientów z jakimi pracują służby zatrudnienia. Brak kwalifikacji zawodowych powoduje, iż osoby te rzadko otrzymują trwałe zatrudnienie. Bardzo trudno jest w tym przypadku prowadzić również działania aktywizacyjne.

Kolejnym niepokojącym czynnikiem jest wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym pośród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Zjawisko to postępuje i narasta w skali czasowej. Sytuacja taka świadczyć może o głębokim niedostosowaniu systemu edukacji na szczeblu tak średnim jak i wyższym do potrzeb regionalnego rynku pracy. Niestety nie są dostępne precyzyjne dane, które umożliwiłyby szczegółowe określenie kierunków i zawodów jakimi legitymują się osoby bezrobotne z wyższym wykształceniem. Jednakże na podstawie dotychczasowych obserwacji stwierdzić można, iż z dużą dozą prawdopodobieństwa dominują wśród nich osoby z wykształceniem wyższym o profilu humanistycznym.

Optymistycznie w tym kontekście wygląda fakt zmniejszenia się udziału osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym spośród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Sytuacja taka wynika z potrzeb rynku pracy, gdzie występuje obecnie i stale narasta zapotrzebowanie na fachowców średniego i niższego szczebla, posiadających konkretny zawód i umiejętności jego praktycznego zastosowania. Rynek pracy potrzebuje wykwalifikowanych robotników a nie kadry z teoretycznym wykształceniem akademickim. Niezaprzeczalnie jednym z czynników, który leży u podłoża takiego stanu rzeczy jest zagraniczna migracja zarobkowa. Odpływ wykwalifikowanej kadry robotniczej spowodował powstanie wyraźnego deficytu pracowników o określonych zawodach i specjalnościach.

Interesujących informacji dostarcza również analiza zróżnicowania terytorialnego w obszarze struktury wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych. Zebrane dane dobitnie wskazują, iż największą liczbę bezrobotnych z niskim i bardzo niskim wykształceniem posiadają powiaty o najbardziej niekorzystnej sytuacji na rynku pracy takie jak łobeski, białogardzki czy też koszaliński (ziemski). Jednocześnie największy w skali województwa odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym posiadają powiaty grodzkie o stosunkowo dobrej sytuacji na rynku pracy. Pewnym „fenomenem” w tym zakresie jest powiat koszaliński. Otóż bowiem o ile w powiecie tym istnieje bardzo duży odsetek osób z niskim wykształceniem o tyle w mieście Koszalin odsetek ten jest jednym z najniższych w województwie. Świadczy to dobitnie o fakcie, iż miasto Koszalin pełni funkcję subregionalnego rynku pracy o zasięgu ponadpowiatowym. Jednocześnie uwidacznia się tym samym charakter rynku pracy w tym mieście. Rynek ten bazuje przede wszystkim na ofertach pracy skierowanych do niższej i średniej kadry pracowniczej dysponującej wykształceniem zawodowym. Wyraźnie odczuwalny jest natomiast problem braku ofert pracy dla osób legitymujących się wykształceniem wyższym.

Sytuacja, która jest obecnie obserwowalna, gdzie struktura wykształcenia bezrobotnych jest głęboko niekorzystna w powiatach charakteryzujących się złą sytuacją i trudnym rynkiem pracy jest sytuacją głęboko niekorzystną i rodzącą problemy. Potencjalny rezerwuuar siły roboczej, jaką stanowią bezrobotni zarejestrowani na tych obszarach jest bowiem bardzo niskiej jakości. Wymaga to prowadzenia działań aktywizacyjnych ze zwielokrotnioną siłą i intensywnością. Konieczna jest koordynacja działań z systemem oświatowym i rozwój wszelkich form kształcenia ustawicznego. Niestety niska jakość potencjalnej siły roboczej w połączeniu z trudną sytuacją lokalnego rynku pracy powoduje, iż na obszarach tych problem bezrobocia pozostaje chronicznym problemem społecznym idąc w parze z problemem wykluczenia społecznego.

7. Pracujący i zatrudnieni.

Kolejnym istotnym czynnikiem obrazującym sytuację regionalnego rynku pracy na przestrzeni lat jest liczba pracujących i zatrudnionych mieszkańców województwa. Dane jakie udało się pozyskać w tym obszarze prezentuje tabela nr 8.

Tabela nr 8

Liczba pracujących w głównym miejscu pracy									
Powiat		2003		2004		2005		2006	
		Liczba pracujących	Stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym	Liczba pracujących	Stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym	Liczba pracujących	Stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym [%]	Liczba pracujących	Stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym [%]
województwo	O	302765	27,46	302765	27,46	308422	27,76	317304	27,86
	M	151318	26,72	151318	26,72	154532	27,10	158468	27,64
	K	151447	28,23	151447	28,23	153890	28,47	158836	28,08
Subregion Szczeciński	O	206458	28,61	206458	28,61	209479	28,85	215633	29,63
	M	103547	27,97	103547	27,97	105297	28,26	108264	28,92
	K	102911	29,29	102911	29,29	104182	29,46	107369	30,39

Subregion Koszaliński	O	96307	25,27	96307	25,27	98943	25,72	101671	26,33
	M	47771	24,37	47771	24,37	49235	24,91	50204	25,24
	K	48536	26,22	48536	26,22	49708	26,58	51467	27,48
Choszczno	O	5 993	19,09	5 974	18,80	6 104	19,05	6 163	19,14
Goleniów	O	12 203	24,58	12 788	25,33	12 649	24,68	13 464	26,06
Gryfice	O	7 525	19,59	8 518	21,84	8 365	21,27	8 354	21,07
Gryfino	O	11 122	20,92	11 124	20,71	11 111	20,48	11 250	20,55
Kamień	O	5 177	16,75	5 224	16,72	5 607	17,84	5 552	17,57
Myslibórz	O	11 187	26,09	11 594	26,80	11 553	26,39	11 775	26,82
Police	O	12 187	29,40	11 700	27,29	12 013	27,37	12 168	27,04
Pyrzyce	O	4 376	17,34	4 750	18,62	4 804	18,69	4 860	18,85
Stargard	O	17 198	22,29	16 839	21,60	17 258	22,04	17 164	21,81
Łobez	O	4 611	19,43	4 682	19,53	4 870	20,12	5 092	20,93
Miasto Szczecin	O	105 277	38,35	105 885	38,64	107 684	39,27	112 590	41,31
Miasto Świnoujście	O	7 742	27,98	7 380	26,57	7 461	26,88	7 201	26,12
Białogard	O	7 322	24,25	7 772	25,46	8 332	27,06	7 984	25,75
Drawsko	O	7 003	19,05	7 309	19,63	8 094	21,54	8 839	23,36
Kołobrzeg	O	13 337	27,36	13 776	27,89	13 948	28,00	14 277	28,52
Koszaliński	O	6 659	16,70	7 007	17,25	7 208	17,42	7 442	17,78
Ślawno	O	6 417	17,81	6 912	19,00	7 178	19,55	7 623	20,72
Szczecinek	O	12 312	25,76	12 554	25,97	12 419	25,48	12 809	26,09
Świdwin	O	6 730	21,84	6 493	20,87	6 948	22,09	7 136	22,62
Walcz	O	8 674	24,87	7 863	22,33	7 669	21,64	8 104	22,82
Miasto Koszalin	O	26 387	36,60	26 621	36,80	27 147	37,31	27 457	37,89

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych

Jak wskazują dane zobrazowane w tabeli nr 8 w badanym okresie zanotowano znaczący wzrost liczby pracujących. Analizując to zjawisko trzeba mieć jednak na uwadze, iż dane te dotyczą jedynie pracujących w głównym miejscu pracy oraz w firmach powyżej 5 pracowników. Stąd też nie są one w całości tożsame ze „stanem zatrudnienia” jaki występuje na obszarze regionu. Niemniej jednak na przestrzeni lat zaobserwowano znaczący wzrost liczebności tej kategorii osób. W stosunku 2006 do 2003 roku wyniósł on 4,8%. W przypadku płci dynamika wzrostu kształtowała się na podobnym poziomie w skali całego województwa. Istnieją natomiast niewielkie różnice w tym zakresie w skali subregionów. W subregionie szczecińskim w roku 2006 w porównaniu z rokiem 2003 zanotowano wzrost liczby pracujących o nieco ponad 4,4%, natomiast w subregionie koszalińskim w tym samym okresie wzrost liczby pracujących był widocznie wyższy i sięgnął ponad 5,5%. Wpływ na taki stan rzeczy może mieć fakt, iż w subregionie koszalińskim (a zwłaszcza w jego „stolicy” – Koszalinie) powstawało w badanym okresie więcej znaczących inwestycji tworzących nowe miejsca pracy niż w subregionie szczecińskim (np. SSE w Koszalinie).

W trakcie analizy struktury pracujących w regionie dokonano również wyliczenia wskaźnika opartego na stosunku liczby pracujących w głównym miejscu pracy do liczby ludności w wieku produkcyjnym zamieszkującej w danym powiecie. Otrzymano w ten sposób quasi – wskaźnik zatrudnienia. Wskaźnik ten nie jest jednak tożsamy ze wskaźnikiem zatrudnienia, ponieważ wyliczono go w oparciu o inne wartości i cechy. Tym niemniej pozwala na wnioskowanie o zmianach w strukturze pracujących dla danego powiatu.

Opierając się na analizie stosunku liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym stwierdzić można, iż w skali województwa, na przestrzeni lat nieco większą aktywnością zawodową wykazywały się kobiety. Stosunek pracujących kobiet do liczby kobiet w wieku produkcyjnym zamieszkujących na obszarze województwa był o nieco ponadto 1,5 punktu procentowego wyższy niż w przypadku mężczyzn. Również w przypadku subregionów istnieją zauważalne, choć niewielkie różnice w wielkości tego wskaźnika. Stosunek liczby pracujących do liczby osób w wieku produkcyjnym w subregionie szczecińskim był w badanym okresie o około 3 punkty procentowe wyższy niż w subregionie koszalińskim.

Zróźnicowanie skali zjawiska na poziomie powiatów przedstawia się w następujący sposób:

▪ **rok 2003:**

- **najmniejszy** stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach koszalińskim – 16,70%; kamieńskim – 16,75%; pyrzyckim – 17,34%;
- **największy** stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach grodzkich miasto Szczecin – 38,35%; miasto Koszalin – 36,60%; oraz powiecie polickim – 29,40%;

▪ **rok 2004:**

- **najmniejszy** stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach: kamieńskim – 16,72%; koszalińskim – 17,25%; pyrzyckim – 18,62%;
- **największy** stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach grodzkich miasto Szczecin – 38,64%; miasto Koszalin – 36,80%; oraz powiecie kołobrzeskim – 27,89%;

▪ **rok 2005:**

- **najmniejszy** stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach: koszalińskim – 17,42%; kamieńskim – 16,84%; pyrzyckim – 18,69%;
- **największy** stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach grodzkich miasto Szczecin – 39,27%; miasto Koszalin – 37,31%; oraz powiecie kołobrzeskim – 28,00%;

▪ **rok 2006:**

- **najmniejszy** stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach: kamieńskim – 17,57%; koszalińskim – 17,78%; pyrzyckim – 18,85%;
- **największy** stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach grodzkich miasto Szczecin – 41,31%; miasto Koszalin – 37,89%; oraz powiecie kołobrzeskim – 28,52%.

Analizując zebrane dane stwierdzić można, iż w skali województwa i poszczególnych powiatów regionalny rynek pracy jest „rynkiem miast”. W największym miastach regionu zaobserwowano bowiem największy stosunek liczby pracujących do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Dodatkowo na obszarach tych występuje dość korzystna sytuacja lokalnych rynków pracy. Jednocześnie najmniejsza liczba pracujących w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym występuje w powiatach o raczej niekorzystnej sytuacji lokalnych rynków pracy. Są to powiaty obciążone w znacznej mierze „problemem popegeerowskim”. W tym przypadku po raz kolejny ujawnia się swoisty „fenomen” powiatu koszalińskiego – ziemskiego, gdzie wskaźnik liczby pracujących należy do jednego z najniższych w województwie, podczas gdy w sąsiadujące Miasto Koszalin posiada jeden z najwyższych wskaźników. Wyłania się w ten sposób obraz swoistej „wyspowatości” Koszalina wśród obszarów pogrążonych w bezrobociu. Jest to kolejne zjawisko świadczące o fakcie, iż właściwie jedynym centrum rozwoju i jedynym rynkiem pracy dla tego obszaru województwa pozostaje Koszalin.

8. Potencjał edukacyjny w regionie.

Istotnym z punktu widzenia rynku pracy czynnikiem jest potencjał edukacyjny jaki występuje w danym regionie. Potencjał ów może przesądzać o kształcie rynku pracy w przyszłości. Analizę potencjału edukacyjnego w regionie oparto w niniejszym opracowaniu na analizie dwóch czynników: wskaźnika solaryzacji (brutto jak i netto) oraz liczbie uczniów przystępujących do matury. Dane zebrane w tym zakresie prezentują tabele nr 9 i 10.

Tabela nr 9A

Powiat	współczynnik skolaryzacji brutto							
	szkoły podstawowe				gimnazja			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
choszczeński	101,00	100,50	100,30	99,34	102,80	102,70	102,80	102,15
goleniowski	99,50	99,70	98,50	97,46	99,30	98,80	99,40	98,91
gryficki	99,70	99,40	99,60	98,43	102,20	103,90	104,70	105,24
gryfiński	99,50	100,00	99,70	98,09	100,10	99,50	98,30	97,56
kamieński	99,00	99,10	99,30	98,14	99,60	100,80	99,10	96,47
myśliborski	100,20	100,90	100,20	99,81	110,80	111,70	110,30	109,82
policki	92,80	91,00	89,20	86,17	88,90	86,60	84,90	82,73
pyrzycki	99,60	100,00	100,50	99,20	99,20	96,80	96,90	98,01
stargardzki	99,70	99,70	98,70	97,33	100,30	100,30	100,30	100,00
łobeski	100,70	99,50	100,20	99,13	101,40	101,90	101,30	101,90
Miasto Szczecin	103,10	103,40	103,50	102,97	105,50	105,70	105,50	107,17
Miasto Świnoujście	101,90	101,40	101,30	99,43	105,60	105,70	104,80	107,43
białogardzki	102,50	101,70	102,30	101,54	106,70	108,40	106,30	105,68
drawski	100,30	100,90	100,30	100,62	104,40	105,60	108,40	106,23
kołobrzescki	104,10	104,10	103,70	102,95	107,50	107,30	106,60	106,90
koszaliński	93,20	93,30	93,30	92,00	87,80	86,50	87,10	85,69
ślawieński	99,60	99,10	98,60	98,41	101,10	98,90	98,70	99,18
szczecinecki	101,90	101,50	100,90	100,23	106,30	107,70	107,80	106,80
świdwiński	103,40	103,10	103,20	102,80	103,90	104,40	102,60	101,93
walecki	99,90	100,80	101,00	100,20	105,00	104,60	103,70	102,79
Miasto Koszalin	107,50	108,00	108,90	107,80	115,30	116,90	118,10	117,99
Województwo	100,90	100,80	100,60	99,63	103,10	103,10	102,90	102,76
Subregion szczeciński	100,50	100,40	100,10	98,96	102,20	102,20	101,80	102,00
Subregion koszaliński	101,50	101,50	101,50	100,78	104,50	104,70	104,70	104,03
Powiat	współczynnik skolaryzacji netto							
	szkoły podstawowe				gimnazja			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
choszczeński	98,80	98,60	98,40	97,42	95,50	95,80	96,20	95,92
goleniowski	97,60	97,70	96,60	95,24	94,70	94,10	93,70	93,47
gryficki	98,00	98,00	97,90	96,81	94,40	95,50	95,60	95,02
gryfiński	98,00	97,90	97,50	95,80	93,10	92,50	91,80	90,62
kamieński	97,10	97,10	96,90	95,47	91,50	92,40	90,90	89,86
myśliborski	98,00	98,60	98,00	97,23	97,40	96,90	96,50	93,51

policki	90,60	88,40	86,90	84,44	81,10	78,90	77,10	75,15
pyrzycki	98,30	98,40	98,40	97,18	94,40	92,70	92,30	93,80
stargardzki	98,50	98,30	97,30	95,62	96,10	96,40	95,80	95,40
łobeski	97,40	96,80	97,30	96,18	92,50	94,10	93,30	91,20
Miasto Szczecin	101,40	101,70	102,10	101,50	99,30	99,30	99,10	100,18
Miasto Świnoujście	95,60	98,50	98,60	96,77	95,70	94,80	95,30	95,21
białogardzki	99,50	99,10	99,10	98,00	95,50	95,90	94,10	91,32
drawski	98,50	99,00	98,60	98,18	95,20	95,80	97,50	94,63
kołobrzeski	102,50	102,20	102,00	100,92	100,30	98,80	99,50	98,45
koszaliński	91,20	91,30	90,90	89,52	80,60	79,30	79,60	77,75
ślawieński	97,50	97,10	96,80	95,97	95,00	94,10	92,90	93,28
szczecinecki	99,10	98,90	98,60	97,55	94,30	96,10	95,80	94,58
świdwiński	100,10	100,20	100,20	98,86	94,90	95,60	94,80	93,48
walecki	98,50	99,00	99,50	98,30	96,30	96,80	96,40	95,70
Miasto Koszalin	106,00	106,10	106,80	105,63	105,10	106,20	105,60	107,32
Województwo	98,80	98,80	98,60	97,47	95,30	95,30	95,00	94,39
Subregion szczeciński	98,50	98,60	98,30	97,04	95,30	95,20	94,70	94,40
Subregion koszaliński	99,30	99,30	99,30	98,22	95,40	95,60	95,30	94,38

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Tabela nr 9B

Obszar	współczynnik skolaryzacji brutto								
	zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat)				licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat)	szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat)			
	2003	2004	2005	2006	2006	2003	2004	2005	2006
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Województwo	11,95	0,14	14,22	14,40	56,80	48,54	0,48	45,53	43,20
Subregion szczeciński	11,12	0,13	13,57	13,60	59,30	44,20	0,44	41,11	38,20
Subregion koszaliński	13,35	0,15	15,29	15,70	52,50	55,83	0,56	52,89	51,50
Obszar	współczynnik skolaryzacji brutto								
	szkoły policealne (wiek 19-21 lat)								
	2003		2004		2005		2006		
	[%]		[%]		[%]		[%]		
Województwo	12,64		0,14		15,41		16,20		
Subregion szczeciński	11,64		0,14		15,43		16,50		
Subregion koszaliński	14,49		0,15		15,37		15,60		
Obszar	współczynnik skolaryzacji netto								
	zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat)				licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat)	szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat)			
	2003	2004	2005	2006	2006	2003	2004	2005	2006
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Województwo	10,79	0,12	11,78	12,00	42,90	32,84	0,34	33,58	32,30
Subregion szczeciński	10,04	0,12	11,20	11,30	45,70	30,53	0,31	30,97	29,30
Subregion koszaliński	12,06	0,13	12,74	13,00	38,20	36,71	0,38	37,90	37,40

Obszar	współczynnik skolaryzacji netto			
	szkoły policealne (wiek 19-21 lat)			
	2003	2004	2005	2006
	[%]	[%]	[%]	[%]
Województwo	7,29	0,08	8,90	9,20
Subregion szczeciński	6,65	0,08	8,95	9,50
Subregion koszaliński	8,47	0,09	8,80	8,70

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Tabela nr 10

Powiat	Absolwenci szkół otrzymujący świadectwo dojrzałości			
	Ogółem (wszystkie typy szkół)			
	2003	2004	2005	2006
choszczeński	123	159	132	157
goleniowski	152	207	290	186
gryficki	117	156	185	227
gryfiński	245	328	287	227
kamieński	104	195	227	80
myśliborski	337	467	430	200
policki	145	113	72	100
pyrzycki	156	191	231	142
stargardzki	701	925	786	373
łobeski	0	0	29	45
Miasto Szczecin	1 662	1 703	1 549	1 335
Miasto Świnoujście	125	261	134	201
białogardzki	193	178	219	160
drawski	147	266	224	132
kołobrzeski	270	457	414	269
koszaliński	25	78	62	68
ślawieński	204	226	245	213
szczecinecki	388	634	639	455
świdwiński	116	208	281	141
walecki	186	294	322	160
Miasto Koszalin	666	931	812	798
Województwo	6 062	7 977	7 570	5 669
Subregion szczeciński	3 867	4 705	4 352	3 273
Subregion koszaliński	2 195	3 272	3 218	2 396

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Analizując dane dotyczące „potencjału edukacyjnego” warto zwrócić uwagę przede wszystkim na wskaźnik skolaryzacji netto jako bardziej miarodajny. Dla przypomnienia pod pojęciem **wskaźnika skolaryzacji netto** rozumie się relację liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, natomiast **wskaźnik skolaryzacji brutto** to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Jak wskazują dane zamieszczone w tabeli nr 9 wskaźnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych i gimnazjalnych w skali województwa zachodniopomorskiego uległ w badanym okresie zmniejszeniu. Wartość wskaźnika dla szkół podstawowych zanotowana w roku 2006 była o około 1 punkt procentowy niższa niż w roku 2003. W odniesieniu do szkół gimnazjalnych różnica ta była jeszcze bardziej widoczna i wynosiła około 4 punktów procentowych. Zarówno na poziomie podstawowym jak i gimnazjalnym nie zanotowano natomiast znaczących różnic w poziomie wskaźnika pomiędzy subregionami.

Zróznicowanie skali zjawiska na **poziomie szkół podstawowych** w odniesieniu do poszczególnych powiatów przedstawia się następująco:

- **rok 2003:**
 - **najmniejszy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach: polickim – 90,60%; koszalińskim – 91,20%; mieście Świnoujście – 95,60%;
 - **największy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Koszalin – 106,00%; miasto Szczecin – 101,40%; oraz powiecie kołobrzeskim – 102,50%;
- **rok 2004:**
 - **najmniejszy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach: polickim – 88,40%; koszalińskim – 91,30%; sławieńskim – 97,10%;
 - **największy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Koszalin – 106,10%; miasto Szczecin – 101,70%; oraz powiecie kołobrzeskim – 102,20%;
- **rok 2005:**
 - **najmniejszy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach: polickim – 86,90%; koszalińskim – 90,90%; sławieńskim – 96,80%;
 - **największy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Koszalin – 106,80%; miasto Szczecin – 102,10%; oraz powiecie kołobrzeskim – 102,00%;
- **rok 2006:**
 - **najmniejszy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach: polickim – 84,44%; koszalińskim – 89,52%; goleniowskim – 95,24%;
 - **największy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Koszalin – 105,63%; miasto Szczecin – 101,50%; oraz powiecie kołobrzeskim – 100,92%.

Na **poziomie gimnazjalnym** zróznicowanie skali zjawiska w odniesieniu do poszczególnych powiatów przedstawia się natomiast następująco:

- **rok 2003:**
 - **najmniejszy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach: koszalińskim – 80,60%; polickim – 81,10%; kamieńskim – 91,50%;
 - **największy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Koszalin – 105,10%; miasto Szczecin – 99,30%; oraz powiecie kołobrzeskim – 100,30%;
- **rok 2004:**
 - **najmniejszy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach: koszalińskim – 79,30%; polickim – 78,90%; kamieńskim – 92,40%;

-
- **największy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Koszalin – 106,20%; miasto Szczecin – 99,30%; oraz powiecie kołobrzeskim – 98,80%;
 - **rok 2005:**
 - **najmniejszy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach: polickim – 77,10%; koszalińskim – 79,60%; kamieńskim – 90,90%;
 - **największy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Koszalin – 105,60%; miasto Szczecin – 99,10%; oraz powiecie kołobrzeskim – 99,50%;
 - **rok 2006:**
 - **najmniejszy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach: polickim – 75,15%; koszalińskim – 77,75%; kamieńskim – 89,86%;
 - **największy** wskaźnik skolaryzacji netto zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Koszalin – 107,32%; miasto Szczecin – 100,18%; oraz powiecie kołobrzeskim – 98,45%.

Zaprezentowane dane dowodzą, iż największym wskaźnikiem skolaryzacji netto charakteryzują się duże ośrodki miejskie, w których globalna sytuacja na rynku pracy jest bardziej korzystna niż w pozostałych częściach województwa. Ośrodki te stanowią subregionalne centra rozwoju także w wymiarze edukacyjnym. Oprócz uczniów „własnych” na ich rynku edukacyjnym funkcjonują również uczniowie z innych obszarów.

Trudniejszym zagadnieniem jest analiza wskaźnika skolaryzacji na poziomie ponadgimnazjalnym. Trudności wynikają z faktu, iż w badanym okresie dały się odczuć skutki przeprowadzonej reformy systemu szkolnictwa. Dlatego też nie było choćby możliwe obliczenie wskaźnika skolaryzacji dla liceów ogólnokształcących w latach 2003 – 2005. Zmienił się ponadto charakter kształcenia w poszczególnych typach szkół. Pełna analiza wskaźnika skolaryzacji netto na poziomie ponadgimnazjalnym możliwa jest zatem jedynie w odniesieniu do roku 2006. Wyniki uzyskane w tym zakresie w sposób jednoznaczny wskazują, iż najpopularniejszym w skali województwa typem szkoły ponadgimnazjalnej są licea ogólnokształcące. Przy czym dla tego typu szkoły wskaźnik skolaryzacji dla subregionu szczecińskiego jest widocznie wyższy niż dla subregionu koszalińskiego. Odwrotna sytuacja panuje zaś w przypadku szkół zawodowych i ogólnozawodowych. Dla tego typu szkół wskaźnik skolaryzacji osiągnął większy poziom w subregionie koszalińskim. Dodać należy ponadto, iż wartość wskaźnika skolaryzacji dla szkół zawodowych plasowała te szkoły na drugim miejscu w skali całego województwa.

Z założenia nieco więcej informacji na temat potencjału edukacyjnego w województwie dostarczyć miała analiza liczby uczniów, którzy zdali maturę w badanym okresie. Jednakże przeprowadzona reforma systemu szkolnictwa oraz wynikające stąd reorganizacje i zmiany strukturalne nie pozostają bez wpływu na efekty i prawidłowość prowadzonych analiz. W obszarze tym analizie poddano jedynie sumaryczną liczbę uczniów, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości. Konieczne byłoby jednak odniesienie tych wartości do liczby uczniów danych typów szkół. W odniesieniu do sumarycznej liczby uczniów, którzy zdali maturę łącznie we wszystkich typach szkół, można stwierdzić, iż w całym badanym okresie najkorzystniejszą sytuacją w tym obszarze charakteryzują się duże i wiodące ośrodki miejskie. Najmniej korzystna sytuacja obserwowana jest natomiast w powiatach o słabym rynku pracy i niekorzystnej sytuacji gospodarczej.

9. Obciążenia emerytalne.

Z punktu widzenia rynku pracy oraz regionalnej gospodarki bardzo istotny czynnik stanowi obciążenia emerytalne jakie występują w regionie. Waga tego czynnika jest niezaprzeczalna. Rosnące obciążenia

emerytalne przy spadającej liczbie pracujących oraz malejącej liczbie urodzeń stanowią poważne zagrożenie dla rynku pracy i gospodarki. Rozpatrując to zjawisko analizowano liczbę emerytów oraz dynamikę jej zmian w okresie 2003 – 2006. Dane jakie uzyskano w tym zakresie prezentuje tabela nr 11.

Tabela nr 11

Obszar	przeciętna liczba emerytów i rencistów			
	ogółem			
	2003	2004	2005	2006
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	9 206 126	9 212 262	9 168 689	9 150 571
ŁÓDZKIE	669 786	667 356	660 643	656 743
MAZOWIECKIE	1 161 704	1 166 887	1 162 071	1 160 757
MAŁOPOLSKIE	773 596	768 948	762 042	757 377
ŚLĄSKIE	1 141 867	1 148 448	1 150 212	1 154 742
LUBELSKIE	576 247	572 526	564 527	557 854
PODKARPACKIE	493 847	492 628	486 990	483 522
PODLASKIE	283 386	282 145	279 096	276 913
ŚWIĘTOKRZYSKIE	324 430	321 934	318 397	316 490
LUBUSKIE	228 805	228 222	226 402	224 422
WIELKOPOLSKIE	772 510	768 409	760 498	757 558
ZACHODNIOPOMORSKIE	359 851	361 608	361 292	362 669
DOLNOŚLĄSKIE	675 162	674 851	671 024	669 486
OPOLSKIE	213 771	214 176	213 404	212 859
KUJAWSKO-POMORSKIE	464 483	466 143	464 529	464 394
POMORSKIE	442 989	447 179	447 496	448 477
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	299 594	299 278	297 641	296 493

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Jak wskazują dane zaprezentowane w tabeli nr 11 przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie zachodniopomorski stale rośnie. Wzrost ten nie ma jednak gwałtownego przebiegu. Liczba emerytów i rencistów w roku 2006 była o 0,78% wyższa niż w roku 2003. W tym samym okresie w skali całego kraju zanotowano spadek o 0,60%. Jednocześnie na województwo przypada 3,96% spośród ogółu emerytów i rencistów w kraju. Największy udział posiada województwo mazowieckie – 12,69% oraz śląskie – 12,62%, najmniejszy zaś opolskie – 2,33% oraz lubuskie – 2,45%.

Aby w pełni zobrazować problem jaki wynika z rosnących obciążeń emerytalnych wskazane jest również zanalizowanie zmienności przyrostu naturalnego w badanych latach.

Dane uzyskane w tym zakresie przedstawia tabela nr 12.

Tabela nr 12

Powiat	Przyrost naturalny											
	ogółem				mężczyźni				kobiety			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.
choszczeński	79	46	137	76	-7	-40	62	40	86	86	75	36
goleniowski	164	175	154	125	55	67	37	34	109	108	117	91
gryficki	89	64	86	92	1	-17	16	43	88	81	70	49

gryfiński	73	79	114	164	38	29	23	65	35	50	91	99
kamieński	10	3	-33	12	-3	-21	-40	-4	13	24	7	16
myśliborski	51	56	165	23	25	27	79	-31	26	29	86	54
policki	169	234	255	272	79	119	102	132	90	115	153	140
pyrzycki	58	26	56	66	27	25	32	14	31	1	24	52
stargardzki	181	207	127	149	71	66	19	51	110	141	108	98
łobeski	24	0	-13	34	12	-11	-25	-6	12	11	12	40
Miasto Szczecin	-677	-704	-525	-683	-445	-479	-301	-416	-232	-225	-224	-267
Świnoujście	-69	-55	-61	-54	-41	-50	-46	-43	-28	-5	-15	-11
białogardzki	41	-24	30	23	3	-27	11	1	38	3	19	22
drawski	48	114	18	29	-14	53	-16	-31	62	61	34	60
kołobrzegi	109	138	115	103	31	60	15	44	78	78	100	59
koszaliński	83	93	71	113	15	8	19	51	68	85	52	62
ślawieński	84	46	52	110	-1	-6	13	32	85	52	39	78
szczecinecki	64	82	23	27	0	67	14	-48	64	15	9	75
świdwiński	90	-24	71	28	30	-38	38	-34	60	14	33	62
walecki	114	83	59	44	38	13	-5	-3	76	70	64	47
Miasto Koszalin	6	38	-60	1	-9	-12	-39	-23	15	50	-21	24
Województwo	791	677	841	754	-95	-167	8	-132	886	844	833	886
Subregion Szczeciński	152	131	462	276	-188	-285	-42	-121	340	416	504	397
Subregion Koszaliński	639	546	379	478	93	118	50	-11	546	428	329	489

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 12 stwierdzić można, iż poziom przyrostu naturalnego w województwie zachodniopomorskim w badanym okresie podlegał pewnym wahaniom. Największy poziom przyrostu naturalnego zanotowano w 2005 roku. Najmniejszy zaś w roku 2004. W skali subregionów większy poziom przyrostu naturalnego zanotowano w subregionie koszalińskim.

W odniesieniu do powiatów województwa zachodniopomorskiego sytuacja przedstawiała się w następujący sposób:

▪ **rok 2003:**

- **ujemny** przyrost naturalny zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Szczecin (-677) oraz miasto Świnoujście (-69)
- **największy** przyrost naturalny zanotowano natomiast w powiatach: stargardzkim (181); polickim (169) oraz goleniowski (164);

▪ **rok 2004:**

- **ujemny** przyrost naturalny zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Szczecin (-704) oraz miasto Świnoujście (-55) a także w powiecie białogardzkim (-24)
- **największy** przyrost naturalny zanotowano natomiast w powiatach: polickim (234); stargardzkim (207); oraz goleniowskim (175);

▪ **rok 2005:**

- **ujemny** przyrost naturalny zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Szczecin (-525); miasto Świnoujście (-61) oraz miasto Koszalin (-60)

- **największy** przyrost naturalny zanotowano natomiast w powiatach: polickim (255); myśliborskim (165); oraz goleniowskim (154);

▪ **rok 2006:**

- **ujemny** przyrost naturalny zanotowano w powiatach grodzkich: miasto Szczecin (-683) oraz miasto Świnoujście (-55) oraz w powiecie białogardzkim (-61)

- **największy** przyrost naturalny zanotowano natomiast w powiatach: polickim (272); gryfińskim (164); oraz stargardzkim (149).

Jak wskazują zaprezentowane dane problem ujemnego przyrostu naturalnego dotknął właściwie tylko główne ośrodki miejskie regionu zlokalizowane w subregionie szczecińskim (Szczecin, Świnoujście). Co charakterystyczne w bezpośrednim sąsiedztwie tych obszarów zanotowany został jeden z najwyższych w województwie poziomów przyrostu naturalnego. Z punktu widzenia rynku pracy zjawisko to nie jest czymś wielce niepokojącym. W perspektywie lat nasilać się będą jednak, wynikające z zapotrzebowania rynku pracy, tendencje polegające na poszukiwaniu pracy w głównych ośrodkach miejskich. Malejąca liczba ludności tych miast nie będzie bowiem w stanie zaspokoić zapotrzebowania rynku pracy.

10. Migracje ludności.

Nie bez wpływu na rynek pracy i regionalną gospodarkę pozostają również migracje ludności jakie mają miejsce na obszarze województwa. W ostatnich latach nasiliło się zwłaszcza zjawisko zagranicznych migracji zarobkowych. Do tej pory brakuje precyzyjnych danych opisujących w sposób wyczerpujący i precyzyjny skalę tego zjawiska. Pewien obraz stanu rzeczy daje jednak analiza danych dotyczących skali migracji ludności w oparciu o wymeldowania z pobytu. Zebrane w tym zakresie informacje prezentuje tabela nr 13.

Tabela nr 13

Powiat	zameldowania				wymeldowania				saldo migracji			
	zagranica				zagranica				zagranica			
	ogółem				ogółem				ogółem			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.
choszczeński	2	3	6	3	13	2	2	2	-11	1	4	1
goleniowski	13	7	18	31	15	15	52	76	-2	-8	-34	-45
gryficki	14	17	5	8	5	12	11	3	9	5	-6	5
gryfiński	27	24	14	12	19	15	31	12	8	9	-17	0
kamieński	13	14	14	7	9	11	19	2	4	3	-5	5
myśliborski	17	19	22	19	31	32	31	69	-14	-13	-9	-50
policki	7	10	20	27	9	37	83	59	-2	-27	-63	-32
pyrzycki	3	7	7	5	4	11	15	3	-1	-4	-8	2
stargardzki	26	19	33	47	47	50	82	122	-21	-31	-49	-75
łobeski	13	3	2	4	15	1	0	20	-2	2	2	-16
Miasto Szczecin	41	73	26	244	94	207	267	232	-53	-134	-241	12
Miasto Świnoujście	12	45	38	65	16	46	89	158	-4	-1	-51	-93
białogardzki	32	7	15	13	18	8	29	13	14	-1	-14	0
drawski	4	8	4	2	7	13	7	0	-3	-5	-3	2
kołobrzeski	7	15	18	13	0	7	45	0	7	8	-27	13

koszaliński	7	11	16	19	17	17	34	43	-10	-6	-18	-24
slawieński	10	18	18	8	1	4	0	18	9	14	18	-10
szczecinecki	9	14	17	5	58	40	43	0	-49	-26	-26	5
świdwiński	7	2	13	7	12	8	15	0	-5	-6	-2	7
walecki	9	8	7	10	18	23	24	2	-9	-15	-17	8
Miasto Koszalin	21	11	22	59	76	78	139	248	-55	-67	-117	-189
Województwo	294	335	335	608	484	637	1 018	1 082	-190	-302	-683	-474
Subregion szczeciński	188	241	205	472	277	439	682	758	-89	-198	-477	-286
Subregion koszaliński	106	94	130	136	207	198	336	324	-101	-104	-206	-188

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Jak wskazują dane zawarte w tabeli nr 13 w ciągu całego badanego okresu w województwie zachodniopomorskim saldo migracji zagranicznych było ujemne. Oznacza to, iż więcej osób wyjechało z województwa zagranicę niż przybyło na teren województwa z zagranicy. Saldo migracji w latach 2003 – 2005 z roku na rok systematycznie rosło. W roku 2006 poziom migracji był niższy niż w roku poprzednim lecz wyższy niż w roku 2003. W odniesieniu do subregionów znacząco większy odpływ ludności zagranicę zanotowano w subregionie szczecińskim. Na przestrzeni lat największy odpływ ludności zanotowano w dużych ośrodkach miejskich takich jak Szczecin i Koszalin. Przy czym w przypadku Koszalina ujemne saldo migracji występowało w ciągu całego badanego okresu, natomiast w przypadku Szczecina w roku 2006 zanotowano dodatnie saldo migracji.

Uzyskane wyniki nie w pełni potwierdzają tezę, iż masowe migracje zagraniczne ludności występują przede wszystkim na obszarach o niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Przedstawione dane sygnalizują coś zgoła odmiennego. Trzeba jednak mieć na uwadze, iż jak zaznaczono już na wstępie, dane te bazują tylko na wymeldowania ludności. Nie jest to zatem źródło miarodajne i w pełni wiarygodne. Zjawisko migracji zarobkowych, a zwłaszcza liczba migrantów, wymaga opracowania szczegółowej i jednolitej dla całego kraju metodologii badania. Wskazane byłoby włączenie tego zagadnienia do Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności prowadzonego przez GUS.